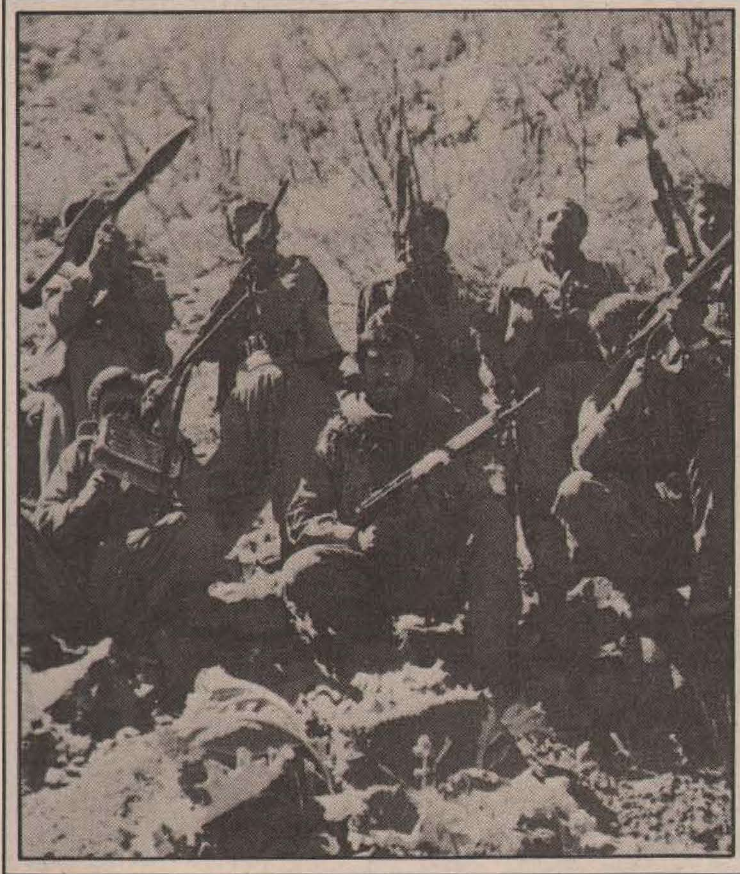

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8/Sayı 105/15 Temmuz 1990/2.50 DM

Temmuz'da gerilla hem şehirde hem kırda vurdu

● DİYARBAKIR: 14 Temmuz'un 8. yıldönümünde görkemli eylem: Gerilla Mardin Kapı polis karakolu, Ofis semtinde bulunan polis şeflerinin lojmanları ve daha birçok hedefe saldırdı. Mardin Kapı, Ofis, Ali Paşa-Yedi Kardeş Burcu ve Urfa yolunda çarpışmalar sabaha kadar devam etti.

● CİZRE: Bir işkenceci Özel Tim ekibi şehir merkezinde imha edildi.

● GÜRPINAR: Gerillaların pusu ve saldırıları sonucu sekiz korucu ve bir asker öldürüldü. En az 15 korucu ve 12 asker de yaralandı.

● PERVARİ: Massîro'da Özel Tim'e darbe: Üç ölü, üç yaralı. Bir ay içinde korucu başı Emin Ağa'nın çetelerine ikinci darbe.

● ÇATAK: Kato Dağı'ndaki büyük çarpışmada iki subay ve 11 asker öldürüldü. Çilga'daki gerilla pususunda ise altı asker öldürüldü.

● ÇALDIRAN: ARGK pususu: Sekiz kişilik düşman takımı imha edildi.

● ULUDERE: ARGK gerillaları dört köy korucusu çeteyi cezalandırdı.

● ŞEMDİNLİ: Boğazköy'de beş düşman askeri öldürüldü. Herkî-Bêdav'da 12 korucu ulusal kurtuluş güçlerimizce teslim alındı.

● PAZARCIK: Bir yük treni imha edildi.

Haberleri 2-3. sayfalarda

Yurtseverler Özel Tim terörünü anlatıyor:

BİR KÜRT NASIL ÖLDÜRÜLÜR?

Başlık bize ait değil. Her gün sömürgeci devlet terörünü yaşayan, göçettirilen, işkence gören, öldürülen yurtsever insanlarımıza ait. Değiştirme hakkını kendimizde görmedik. Türk ordusunun Kürdistan'daki pratiği bundan daha uygun bir sözcükle tarif edilemezdi.

Günümüzde halklar bilimde, sanatta ve kültürde yarışır. İnsanlığa hizmet sunanlar ödüller alırlar. Halklar, onların bu değerleriyle övünür, onlarla gurur duyarlar.

Buna karşılık, canlı varlıklar içinde yaşamı en kutsal sayılan, bütün dinlerce de bu önemi onanan insan soyunu katletmeyi, üstelik bunu en vahşi yöntemlerle yapmayı ve bunu bir erdem olarak görmeyi savunacak hiç bir insan örneği verilemez.

Biliyoruz ki, tarihte vahşeti ve soykırımcılığı erdem yapanlar var. Hitler rejimi bir soykırım rejimidir. Hem de tüm insanlığa karşı. Bu rejim ve kadrolarının karakteri üzerinde çalışan uzmanlar, tümünde "aşağılık kompleksi", "sapıklık", "ırkçılık", "korkaklık", "şiddetten ve işkenceden zevk alma", "insan soyuna düşmanlık", "sadistlik" vb. ortak özellikler saptarlar. Toplum bilimin uzmanları, Nazizm'i "hayvanlığın en vahşi güdüsünün uyanışı" olarak değerlendirirler.

Devamı 12. sayfada

SÖMÜRGECİ UYGULAMALAR

● Türk sömürgecileri Beytüşşebap'ta beş köyü haritadan sildiler

● Çukurca'da göçettirilen köylülerimiz asker kordonu altında çadırlarda tutuluyor

● Diyarbakır cezaevinden 37 savaş esiri Bismil cezaevine sürgün edildi

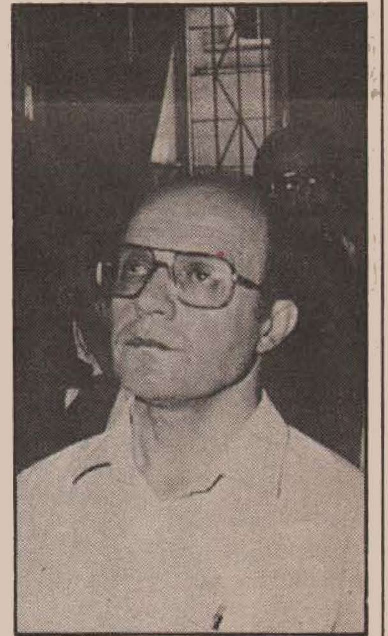
● Batman Petrol-İş Sendikası'na polis baskını

● Yeni Halk Gerçeği gazetesinin basımına izin verilmedi

Haberleri 4-5. sayfalarda

Beşikçi davasında göstermelik karar

"Bir Aydın, Bir Örgüt ve Kürt Sorunu" isimli kitabından tahliye edilen Beşikçi, diğer iki kitabından dolayı halen hapiste tutuluyor.

5. sayfada

HEDEF TOPYEKÜN ÖRGÜTLENME VE TOPYEKÜN ULUSAL DİRENİŞ

Cephe çalışmasının siyasal boyutu

11. sayfada

Avrupa'da Kürdistanlı yurtseverlerin etkinlikleri **6. sayfada**

Helsinki İzleme Komitesi Haziran-1990 Raporu

Dünyadaki insan hakları ihlalleriyle ilgilenen ve bunların ortadan kaldırılması amacıyla ilgili devletleri uyaran ve uluslararası düzeyde girişimlerde bulunan **Helsinki Watch (İzleme) Komitesi**, yaklaşık 22 sayfadan oluşan **Haziran-1990 Raporu**'nu yayınladı.

"Türkiye'nin Güneydoğusu / Yeni Sert Kararnameler / Kürt Azınlığı / Gazetecilerin Açlık Grevi" başlıklarıyla yayınlanan Helsinki İzleme Komitesi Haziran Raporu'nda TC'nin son çıkardığı 413 Sayılı Kararname'nin içeriği ve etkileriyle Kürdistan'daki insanlıkdışı katliamları, baskı, işkence, sürgün, sansür vd. uygulamaları örnekleriyle sergileniyor ve TC, bu uygulamaları nedeniyle bir kez daha kınanıyor.

Helsinki İzleme Komitesi ayrıca TC'ne, 413 Sayılı Kararname'yi iptal etmesi; askıya alınan tüm siyasal-sendikal hakları geri iade edilmesi, "Köy Koruculuğu" sisteminin iptal edilmesi ve Kürtler'in varlığının kabul edilerek tüm haklarının tanınması çağrısında bulunuyor.

Helsinki İzleme Komitesi Haziran-1990 Raporu'nun hazırlanmasına katkıda bulunan Danimarkalı Müsteşar **Allan Christensen**, Norveçli **Jivin Hoylando** ve Finlandiyalı **Tirjo Valinoru**, Mayıs ayı sonları ve Haziran başlarında Kürdistan'a giderek 413 Sayılı Kararname'nin etkilerini, göçertme, sürgün, katliam ve tüm insanlıkdışı uygulamalarını yerinde görmek istemişlerdi. Ama her üç diplomat da, Siirt'te İnsan Hakları Derneği Başkanı Avukat **Zübeyir Aydar**'ın bürosunda, özel timler ve siyasi polis tarafından önce gözaltına alınmış, ardından da Kürdistan'dan sınırdışı edilmişlerdi.

Helsinki İzleme Komitesi Haziran-1990 Raporu'ndan bazı bölümleri olduğu gibi aktarıyoruz:

7. sayfada

"Kürdistan Vietnamlaşıyor. Bu insan çığlıklarını unutmayınız. Kurşuna dizerler seher vakitlerini"

Sait ŞİMŞEK

– Ne zamandır **Sait ŞİMŞEK**'i anlatmamı istiyorsun benden. O güzel insanı anlatmak inan benim için çok güç. O'nu yakından tanıdığım halde tam verememekten korkuyorum; beni anlıyorsun değil mi?

Seni anladığımı bilmelisin. Yıllar ötesinde kalan o güzel insanı eksiksiz verebilmenin ne kadar güç olduğunu biliyorum. Ama konuşmalıyız; yasak ülkenin o yiğit yitiğini anmalıyız, dokuz yıl aradan sonra. Sen O'nun dışardaki yaşamına tanıksın, bense direnişine ve işkencede katledilişine tanığım. Çözülmenin dizboyu olduğu bir yerde O'na direnme gücü veren ayrıntılar ilgimi çekiyor. Bunu salt inançla açıklamaya çalışmak yetersiz geliyor bana. O'nu yaşantısında tanımak istiyorum...

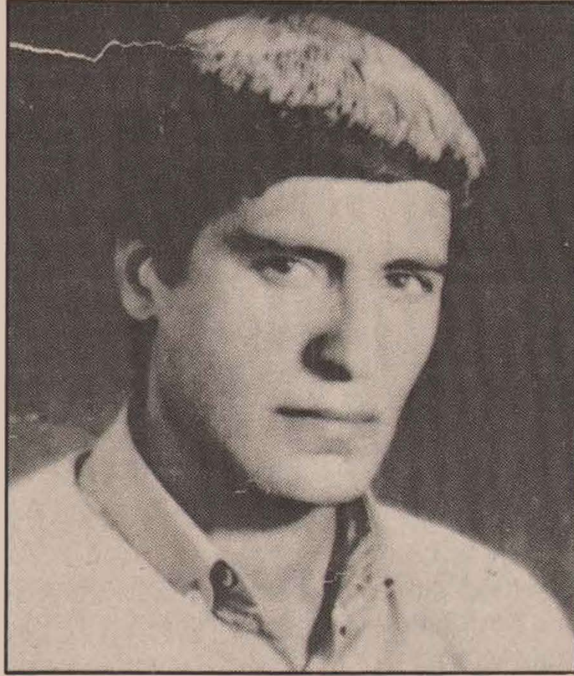
– Halfetili topraksız bir ailenin oğlu olduğunu biliyorum. Sonraları ailece Nizip'e göçmüşler. Burada sabun işçiliğine başlamış, kısa bir süre sonra da ustabaşı olmuş. O'nu ustabaşılığına götüren bu kısa süreç üzerinde biraz konuşalım istersen. Yakından gördüm, çok gençti. Bu sürecin kısalığına sabun patronlarının katkısı olmuş muydu acaba?

– Yo... O, kimseden yardım filan görmüş değil. O'nu kısa sürede ustabaşılığa getiren şey işinin tekniğini avucuna alması ve üretimi proleter disiplin anlayışına uygun yapmasıydı. Bu yüzden sabun işçileri arasında sivriliyor kısa sürede. Sanıyorum Partiyle ilişkileri de bu döneme denk düşüyor. 1977 yılı olmalı. Aynı zamanda sivil faşistlerin ve sabun patronlarının Nizip'te terör estirdiği yıl. **Sait**, sabun işçilerini örgütlemeye girişir. Başarır da bunu. Çevresinde topladığı işçilerle sabun işçileri derneğini kurar...

Bu dernek olayını anımsıyorum. Antep polisine Diyarbakır'dan yeni getirilmiştim. Aynı hücrede on-oniki kişiydik. Gözlerimiz bağlıydı. Bir ara hücre kapısını usulca aralayıp birini dışarı çıkardılar. Olanları zorlukla izlediğimden kulağım tetikteydi. Ve konuşulanların hiç birini kaçırmak istemiyordum. İşte o sıra polis, *"Bunu tanıyormusun"* diye sordu içeriden çıkardığına. O, *"tanıyorum"* dedi, belli belirsiz bir sesle. *"Nizip'te dernek başkanlığı yapardı. Aynı zamanda Antep il örgütünden... Buna ne diyeceksin"* diye sordu polis. *"Üstelik Antep il örgütünde çalıştığını söylüyor..."* Sesini ilk kez duyuyordum. Kendisinden emindi. *"Ben* **Sait ŞİMŞEK** *değilim, başkasıyla karıştırıyorsunuz..."* dedi. İnanır mısın, O'nun **Sait** olmadığına öldürülünceye kadar ben de inanmıştım...

– Doğru bildiği şeylerde çok inandırıcıydı. Bu özelliğinden olsa gerek hem Nizip halkının hem de Partinin güvenini kazanmıştı kısa sürede. Ama patronların ve faşistlerin korkulu rüyası olup çıkmıştı. O'nu ortadan kaldırmak için kiralık katiller ve faşistler görevlendirildi. Ama **Sait**, bu komplolardan başarıyla sıyrılmasını ve Parti görevlerini eksiksiz yerine getirmesini bildi. Böyle de olsa orada duramazdı artık. Çok tanınmıştı. Bu yüzden 1979 yılı sonlarında ailesiyle birlikte Antep'e alındı. Kısa sürede il komitesine yükseldi. Bu arada, Nizip patronları peşini bırakmamış, il polisini ve sıkıyönetimi bu iş için seferber ederek ailesinin kaldığı komün evini tespit etmişlerdi. Bir şans mı desem, yoksa bir rastlantı mı, polis komün evini kuşattığında **Sait**'i evde bulamamıştı. Bu baskın gene de bir çok şeyin kaybıydı bizim için. Evde barınan bir kız arkadaş, daktilo, kitap ve bir çok doküman ele geçirilmişti. Bir de, çocuğun süt ihtiyacını karşılamak için akrabalarının köyden gönderdiği süt keçisi de gözaltına alınmıştı o gün. Bu düşmanın alçaklığını gösteren bir ayrıntı. Annesini, babasını, çocuklarını ve eşini gözaltına almakla yetinmeyip evin tek keçisini gözaltına alan düşmandan neler beklenmez ki? Ailesinin daha önceleri de gözaltına alındığını ilk kez duyuyorum. Çok çekmişler anlaşılan. Ben orada iken de getirildiler. Konuşmaları duyuyordum, *"Bu senin oğlun* **Sait ŞİMŞEK** *mi?" "He..." "Bir yanlışın var teyze, ben senin oğlun değilim."* Sonra, eşine sordular. *"Kocamdır..."* dedi. Ama çocuklarını unutamıyorum bir türlü. Onların, *"Babamızdır"* diyen çocuksu sesleri kulaklarımdan gitmiyor... **Sait**, *"Bir yanlışınız var çocuklar, ben sizin babanız değilim"* derken, onları kırmak istemiyor gibiydi. Düşünüyorum da, o gün **Sait**'in yerinde ben direniyor olsaydım, inançlarıma rağmen, salt duygusallığım yüzünden aileme sahip çıkabilirdim. Oysa **Sait**, duygularını da denetimi altına almıştı... Hani bazen, kötü bir geleneğin boşa çıkartılabilmesi için birilerinin kendisini ateşe atması gerekir ya, **Sait** o gün bunu yaptı. Antep polisindeki çözülme geleneğini paramparça etti, kendisini ateşe atarak. Ne soylu bir davranış. Karşısına geçip, *"Biz..."* bilmem şu örgütlerin, *"...üst düzey yöneticileriyiz. Biz ki direnemedik, sen mi direneceksin bu halinle?"* diyenlere, *"Ben hiç bir şey değilim"* derken, belki onlar adına acı çekiyordu. Keçiyi anlatıyordum. Ailesiyle birlikte keçiyi de bıraktılar mı bari?

– O kadarını bilmiyorum. Yalnız ailesi bırakıldıktan sonra Parti onları göstermelik olarak Nizip'e geri gönderdi. Bir süre sonra da değişik yollarla Antep'e geri getirtti. Böyle olsa da ev, **Sait** için emin bir yer değildi artık. Başka bir ev tuttuk ve

komün evine çevirdik burasını. **Sait**'le aynı evdeyim artık. O'nu asıl tanımam da bu döneme denk düşer. Şimdi o güzel günleri eksiksiz nasıl anlatabilirim sana. Yemeği yapar, sofrayı toplar, alış-verişe o giderdi. Üstelik bütün bunları öyle gösterişsiz yapardı ki, derinden derine kişiliğimizin dönüştüğünün farkında olamazdık. Bir de, bizde hayret uyandıracak denli güçlü bir politik kişiliği vardı. Bir işçi, bir taşra işçisi nasıl olmuştu da o duruma gelmişti, kendi kendimize sormadan edemezdik. O'nunla aynı evde kalmadan önce günlük teorik çalışmalarımızı bireysel yürütürdük. Bize grup çalışmasının önemini anlatarak bu alışkanlığımızı değiştirdi. Ayrıca, sık sık komün evlerinin deşifre edilmesinden dert yanardı. Haklıydı; bazı arkadaşların çocuksu davranışları yüzünden komün evleri kısa sürede deşifre olur çıkardı. **Sait**, böyle davranan arkadaşlara karşı köklü bir çıkış yaparak komün evlerinin sadece düşüncede değil, davranışta da iyice korunması gerektiğini Antep il örgütünün ruhuna işledi iyicene...

Dışarıda işleri bu kadar sıkı tutan **Sait**'in, poliste o kadar kararlı davranmasını şimdi daha iyi anlıyorum. Aralıksız onsekiz saat sürdü işkence... Polise getirildiğinde akşam mıydı, yoksa sabah mıydı, şimdi tam olarak hatırlayamıyorum. Ama gündüz ya da gecenin olduğu anlaşılamayacağı kesindi. Mazgal deliğini andıran pencereden ölgün ama, çok ölgün lacivert bir ışık düşüyordu zayıf yüzüne. O sıra arkadaşlarıyla yüzleştirilmiş, aile üyelerini gözü yaşlı göndermişti eve... Başına polisler üşüşmüştü akbabalar gibi. *"Demek ki* **Sait** *değilsin ha!.."* diyorlardı. *"Seni* **Sait** *yapmasını biz çok iyi biliriz..."* Sonra vurdular... göğsünü çiğnediler... ıslak zeminde sürüklediler saatlerce. Ama O'nun ağzından, *"Ben* **Sait ŞİMŞEK** *değilim"*'den başka bir söz alamadılar. Bu nasıl bir şey, nasıl bir inanç bu? Orada bulunanların çoğu bir gün daha işkence görmemek için birer cinayet daha kabullenmeye hazırlanırken, O'nun ölümü göze alarak ismini kabullenmemesi ne ile açıklanabilirdi? Polisler, *"Adını kabullen bütün işkenceler son bulsun"* derken O, bütün bu oyunları binlerce yıl öncesinden biliyormuş gibiydi. O güne ait bir şey var ki, hiç unutamam. Getirilişinin üzerinden sekiz-on saat geçmişti sanırım. Üstü başı ıslak köşede duruyordu. Yardım etmeyi düşünmüş ama, bir türlü ulaşamamıştım ona. Tam üç kez kazağımın altına gizlediğim ekmeği ulaştıramadığım için yemek zorunda kalmıştım. Sonra bir yolunu bulup yanına fırlattığım ekmeği aldı mı almadı mı, bilmiyorum. Hiç bir zaman da öğrenmeyeceğim bunu. Bütün bunlar bir yana da, yakasını Eylül'e kaptırmamak için hiç mi tedbir almadı? Bir yolunu bularak Antep'in dışına da mı çıkamadı?

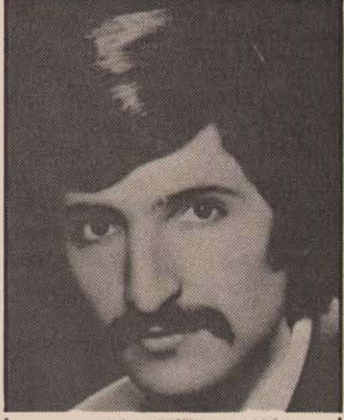
– Tedbir almadı desem O'na haksızlık olur. Bilmem anımsar mısın; 12 Eylül'den hemen sonra sokağa çıkma yasaklı bir nüfus sayımı yapılmıştı. Sayımdan bir gün önce biz yirmibir kişi dağa çekilmiştik. İçimizde en ciddi aranan O olmasına rağmen, yiyecek ihtiyacımızı yakın köyden hep O karşılardı. Gece nöbetini O'nunla tuttum. Bizden sonra nöbete kaldıracağımız arkadaşlardan biri gündüz ufak bir rahatsızlık geçirmişti. Nöbetimiz bittiğinde **Sait**, *"Onun yerine de nöbet tutacağım"* dedi. Bir başka arkadaşı önerdiğimde ise, *"Sabaha karşı operasyonlar yoğun olur; bizimse şu sıralar her şeyden emin olmamız gerekiyor"* diyerek benden uyumamı istedi... Bir sonraki gece üç grup halinde Antep'e geri dönüyorduk. Bizim grupta yolu en iyi bilen bendim. Çok dikkatli olmama rağmen, ormanlık bir alanda gideceğimiz yönü şaşırdım. Varsayımlar üzerine yola devam edemezdik. İstemediğimiz yönlere sapabilir, düşebilirdik düşmanın kucağına. **Sait** burada da ikna gücünü kullanarak hava aydınlanıncaya kadar olduğumuz yerde kalma önerisini bize kabul ettirdi... Ama hava çok soğuktu ve biz olduğumuz yerde tir tir titriyorduk. Bir ara, O'nun usul ama, dingin sesi düştü grubun içine, *"Olduğumuz yerde sessizce halay çekersek bedenlerimiz ısınır"* diyordu. Hep birlikte doğrulduk, başladık halay çekmeye. Ayaklarımızın altında kuru otlar çatırdarken bedenimizi baştan aşağı ince ama sıcak bir örtü örtmüştü sanki... Biliyor musun, O'nun ölmüş olmasına hala inanmak istemiyorum. Ama O öldü ve ben kör olası o rastlantıya lanet okumaya devam edeceğim. Her şey ne güzel ayarlanmıştı; ilk grup Partinin kararı doğrultusunda Antep'ten ayrılmış, sıra **Sait**'in de içinde bulunduğu ikinci gruba gelmişti. O'na kızayım mı, yoksa hak mı vereyim bilemiyorum. Ama son geceyi evinde geçirme isteğine yürekleri kilitli olanların dışında kim ne diyebilir? Dört-beş çocuk... Ardısıra konuşup duran sakin bir eş ve yüreğini oğluna vermiş yanık bir ana... Sonu kestirilemeyecek bir yolculuğa çıkarken, bu güzel insanlarına bir geceliğine konuk olmaması ne tuhaf olurdu değil mi? Oysa düşman zalim, düşman insanların soylu duygularından bile yarar umacak kadar alçak. Bir gün çıkar gelir diye kim bilir kaç gece evini gözetlemişlerdir. Belki de, iğrenç işkenceleriyle birinin ağzından almışlardı eve ait bilgiyi. Ailesinin kaldığı ilk ev tespit edilince bu son ev ne kadar iyi korunmuştu oysa... *"Operasyonlar sabaha karşı daha yoğun olur"* demişti **Sait**. Ülkesinde seher vakitlerinin kurşuna dizildiği bir sabah, seksen yılının yirmibeş Ekim sabahı, o güzel insanlarının koynundan çekip aldılar O'nu... Gerisini de sen biliyorsun zaten...

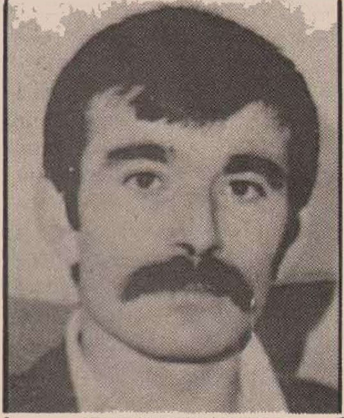
Düşmanın mert olmasını, cesetlerimizin kafataslarında bir kaç kurşun yarasının olmasını çok isterdim. Oysa bizim cesetlerimiz param parça. Irzına geçilen namus... Çivi çakılmış eller... Canlı bir kafanın piknik tüpünde yakılmasını düşünebiliyor musun? Bundan daha iğrenç bir davranış getirebiliyor musun gözlerinin önüne? O'na ismini bile kabul ettirmeyi beceremeyen Antep polisi, akbabalar gibi saldırıyordu **Sait**'in bedenine. Ama biz, hep aynı kısık sesi duyuyorduk, *"Ben* **Sait ŞİMŞEK** *değilim."* Bazen, polislerin yakarışları çalıyordu kulağımıza. *"Ne olursun, hiç olmazsa ismini kabul et. Senin yüzünden işimizi kayıp etmek istemiyoruz."* Ne garip! Bu direniş, direnme gücümüzü arttıracağına, içimize ürperti salıyordu. Bencilce bir ruh haliydi bu. Sınanmamış inançların yıkımıydı; çırılçıplak kalışıydı kişinin... *"Bir isim için değil mi?"* diye soruyordu biri seslice. *"Bir gün daha kalmamak için bir cinayet almaya hazırım."*

Devamı 18. sayfada

Temmuz'da gerilla hem şehirde hem kırda vurdu

8. Yıldönümünde 14 Temmuz Ölüm Orucu Direnişçilerini Saygıyla Anıyoruz

14 Temmuz 1982'de Diyarbakır askeri zindanında Kürdistan direniş tarihine damgasını vuran ölüm orucu direnişi gerçekleştirildi.

Tarihi kararı **M. Hayri DURMUŞ** sömürgeci-faşist mahkemede hakim ve savcıların yüzüne şöyle haykırıyordu: *"Zindandaki uygulamalar siyasi savunma hakkımızı ortadan kaldırmıştır. Zindan iç güvenlik amiri zulüm yapmaktadır. Zindanda mevcut uygulamalar emirlerle yönetilmektedir. Zindandan dava dosyasına gönderilen yazılı açıklamalar işkence mahsulüdür, iftiradır... Burada siyasi bir dava görülmektedir. Biz, ideolojimize bağlı olduğumuzu söyledik. Bunun savunmasını yapmak yasal hakkımızdır. Mevcut şartlar altında mahkemeye gelmemizin gereksizliğine inanıyorum. Bundan böyle direnişimi ölüm orucuna başlamak suretiyle sürdüreceğim. Bu kararımı burada açıklamak istiyorum."*

Kemal PİR de, *"Hayri arkadaşımın almış olduğu karara aynen katılıyorum"* açıklamasını yapar.

Ölüm orucu eylemi, PKK'nin diğer savaş esirlerinin de katılımıyla yığınsal direnişe dönüşür.

Eylül ayında halk önderlerimizden **M. Hayri DURMUŞ, Kemal PİR, Akif YILMAZ** ve **Ali ÇİÇEK** şehit düşerler.

Korku içine düşen sömürgeciler, direnişçilerin çoğu isteğini yerine getirirler.

Direniş tarihimizde bir dönüm olan 14 Temmuz, faşist sömürgecilerin savaş esirlerini teslim alma, onların kişiliğinde PKK'yi imha etme ve Kürdistan halkının ulusal kurtuluş inancını kırarak, umutsuzluğa itme planını kesin boşa çıkardı.

Hayrilerin, Kemallerin, Akiflerin, Alilerin yükseltiği direniş bayrağı, bugün milyonların elinde dalgalanıyor.

– 14 Temmuz Ölüm Orucu Direnişçileri Ölümsüzdür!

14 Temmuz'un yıldönümünde

Diyarbakır'da görkemli eylem

13'ü 14 Temmuz'a bağlayan gece Diyarbakır'da sabaha kadar silahlar patladı. Tüm varlıklarıyla korku ve panik içine giren sömürgeciler, binlerce asker ve polisten oluşan bütün güçlerini teyakkuza geçirdiler. Sabaha kadar sağa sola koşuşan sömürgeci güçler, tam 6.000 mermi sıktılar.

Sömürgecilerin bu telaşı boşuna değildi. Çok geçmeden gerçek anlaşıldı. 14 Temmuz 1982 Ölüm Orucu Direnişçilerinin anısına bağlılık amacıyla ARGK savaşçıları, öncelikle tarihsel anlamı olan ve Şeyh Sait direnişinde de saldırı hedefi olmuş Diyarbakır surlarının Mardinkapı, Urfakapı, Dağkapı ve Çiftkapı'da, işkenceci sömürgeci cellatlara ve kurumlarına karşı bir dizi başarılı saldırı gerçekleştirdiler.

Bir grup savaşçı Mardin Kapı'da bulunan polis karakoluna saldırdı. Saldırı sonucunda beş polis vuruldu. Ağır yaralı olarak hastahaneye kaldırılan yaralı polislerden ikisi öldü. Bu saldırıyı gerçekleştiren savaşçı grubu kayıp vermeden eylem alanından uzaklaştı.

Bir saldırı da Şehitlik semtinde bulunan ve çoğunlukla polis şeflerinin bulunduğu lojmanlara karşı yapıldı. Binalar, roketlerin de kullanıldığı bu saldırıda, uzun süre kurşun yağmuru altında tutuldu.

Üçüncü bir çatışma ise Özel Tip Cezaevi'nin bulunduğu Bağlar semti ile kolordu karargahının bulunduğu Ofis semti arasında meydana geldi. Buradaki çarpışma uzun süre devam etti ve Urfa yolu istikametine doğru gelişti. Çarpışma uzun sürünce, ek polis ve asker birlikleri çarpışma alanına aktarıldı. İçinde bulundukları aracı terkeden gerillalar, boşlukta bulunan pamuk tarlası içinde çarpışmayı sürdürdüler.

Sömürgeciler bu çarpışmada iki savaşçının yakalandığını ileri sürdüler. Ancak bu iddia şimdiye kadar doğrulanmış değil. Halk sömürgecilerin her zaman olduğu gibi, başarısızlığını gizlemek için bu defa da yalan söylediğine inanıyor. Ancak, çarpışmadan sonra polisler, "elimizden asıl teröristi kaçırdık" yakınmalarını halktan gizleyemediler.

Önemli bir çarpışmanın da Alipaşa semtinde meydana geldiği tespit edildi.

Bir anda tüm semtlerden silah sesleri geldiğinden ve sömürgeciler çarpışmaların hedef ve kapsamını gizlediklerinden, ancak henüz sınırlı bilgileri edinebildik. Örneğin, çarpışma alanı içinde kalan sömürge valisinin karargahının saldırıya uğrayıp uğramadığını daha öğrenemedik.

Çarpışmanın ertesi günü Diyarbakır'a takviye polis güçleri aktarıldı. Halen korkularını üzerlerinden atamayan polisler ellerinde otomatik, atışa hazır silahlarla on-onbeş kişilik gruplar halinde gezmeye ve önlerine gelen her Kürt insanına sataşmaya başladılar.

Sömürgeciler, gerilla saldırısı karşısındaki acizliklerini çarpışmada ele geçirdiklerini iddia ettikleri iki masun insanımıza işkence ederek gidermeye çalıştılar. Bu ikisini çarpışmadan iki gün sonra tekrar çarpışma alanına götürülürken gören yurtseverler, yaralarına bıçak sokulduğunu, vücutlarının hemen her yerinde keskin bıçakların meydana getirilmiş yarıklar gördüklerini, yüz ve göz çevrelerinin sigara ile yakılmış olduğunu söylediler.

BBC'nin de geniş olarak verdiği ulusal kurtuluş eylemimiz amacına ulaştı; tüm gün gerilla silahlarının sesleriyle coşan savaş esirlerine ve Diyarbakır'da çoktan böyle bir eylemi bekleyen halka iletmek istediği mesajı da verdi.

Sadece Diyarbakır değil, tüm bölge halkımız, sömürgecilerin acizlik ve korkusunu anlatıyor ve artık şehirlerde de ARGK'nin intikam silahlarının susmayacağını söylüyor.

Cizre

Şehir merkezinde işkencecilere ölüm darbesi

6 Temmuz akşamı Cizre şehir merkezinde mezarlık yolu üzerinde işkenceci özel tim elemanlarını taşıyan bir minibüsü pusuya düşüren ARGK gerillaları, aracı kurşunlarla delik deşik ederken otonun içindeki tüm polisleri de vurdular. Sömürgeciler kayıplarını bir komiser ölü ve üç polis yaralı olarak verdiler. Ancak Cizre'den muhabirlerimizin ve onların görüştüğü görgü tanığı yurtseverlerin belirttiğine göre, aracın içinde bulunan 6 özel tim elemanı polisten hiçbiri kurtulamadı.

Gerilla saldırısına hedef olan özel tim elemanı polisler, 1990 Mart halk direnişinde kitlenin üzerine rastgele ateş açan canilerdendiler. Bu tarihten sonra da Cizre'de vuku bulan birçok işkence ve kundaklama olayının sorumlusu yine bu güçlerdi. Halkın nefretini alan faşist canilerin cezalandırılması, Cizre halkını sevince boğdu. Öte yandan bu intikam eylemi gösterdi ki artık sadece dağlar değil, şehir sokakları da gerillanın eylem alanıdır.

Pervari

Emin Özcan'ın çetelerine bir ay içinde ikinci darbe

ARGK gerillaları Pervari'nin en büyük çete başı Emin Ağa'nın köyü olan Gurzuwan (Yeniaydın) çetelerine karşı 11 Temmuz günü büyük bir saldırı düzenlediler.

Akşam saatlerinde gerçekleştirilen saldırı birkaç saat sürdü. Gerilla saldırısının kesin sonuçları öğrenilememekle birlikte, çetelere büyük zarar verildiği kesinleşti. Roketlerin de kullanıldığı saldırıda birçok çete öldürüldü ve yaralandı. Saldırının gerçekleştirildiği köyde bulunan çete grubu, köy koruculuğunda direnenlerden oluşuyor. Bu durum da özellikle bu çetelerin Emin Ağa'ya bağlı olmalarından kaynaklanıyor.

Saldırıdan sonra gerillalar salimen üslerine vardılar. Sömürgeci birliklerin ertesi gün Herekol dağına yaptıkları operasyonlar ise fiyaskoyla sonuçlandı.

Aynı köye, aynı çete grubuna bir saldırı da 10 Haziran günü gerçekleştirilmişti.

Çete başı Emin Özcan, Pervari'den dışarıya adım atamıyor. Bazen büyük koruma altında köylere gidebiliyor. Bu durumu haber alır almaz gerillalar, saldırıda bulunuyor. Gelişmeler şunu net gösteriyor, Kürdistan'ın birçok bölgesinde olduğu gibi Pervari'de de çetecilik yıkılmayla yüzyüze.

Gürpınar

Norduz'da büyük çarpışma: Sekiz köy korucusu ölümle cezalandırıldı

4 Temmuz akşamı Irinê (Yoldışı) köyü korucularına saldırı düzenleyen ARGK gerillaları, bir korucuyu cezalandırdılar ve yedisini de yanlarına aldılar. Gerillalar, çetelerin halktan gaspettiği 1000 civarında koyunu da, sahiplerine vermek üzere birlikte götürdüler.

Askerler ve korucuların olaya müdahale etmeleri üzerine çarpışmalar Arabî Dağı yönünde büyüyerek gelişti. Aralıklarla bir günden fazla süren çarpışmalarda toplam 8 korucu ölümle cezalandırılırken, en az 15 korucu ve 12 asker yaralandı. Sömürgeciler, Hakkari ve Van'dan çarpışma alanına ek birlikler yollamalarına rağmen, ARGK'nin başarılı eylemini önleyemediler.

Koruculuğun sistem olarak geliştirildiği 1985 yılıyla birlikte Van, Hakkari vd. Kürdistan bölgelerinde hayvan ticareti, yayla tapuları, sınır ticareti vb. ayrıcalıklar, çete reislerinin tasarrufuna verilir. Bu ekonomik ayrıcalıklar, koruculuğu geliştirmede dürtü olarak kullanılır. Koruculuğu kabul etmeyen köylülerin ya hayvanlarına el konmakta ya da göçertilen köylülerin hayvanları çok ucuz fiyatına gaspedilmektedir. Koruculuğun bu ekonomik boyutu pek gözükmemektedir. Ancak, özellikle sayılan bölgelerde halk üzerinde yıkım etkisi yaratmış ve büyük bir yoksullaşma doğurmuştur. Bugün Beytüşşebap ve Uludere'de Jirkî ağaları Tahir ve Hacî Dirbas, Yüksekova'da Zeydanlar, Pervari'de Emin Özcan, Çatak'ta Sadun ve Abdurrahman ağalar, Başkale'de Şerefanların reisi İskender vd.leri hem çete başına maaş alıyorlar, hem yaylalardan para alıyorlar hem de bölgelerinin tüm hayvan ticaretini gaspla tekellerine almış durumdalar.

Eğer, koruculuk sistemi çökertilecekse onlara karşı sadece askeri olarak değil, aynı zamanda ekonomik olarak da mücadele edilmek zorundadır. ARGK, yaylaları köylülere açarak, ağaların ekonomik varlığına da yönelerek sistemi çökertme savaşı veriyor. Son eylem ve onu izleyen büyük çarpışma, bu yönelimin bir parçasıdır. Sömürgecilerin, "teröristler hayvan kaçırdı" feryadlarının altında yatan gerçek budur.

Arç köyünde ARGK'nin intikam saldırısı

8 Temmuz akşamı Arç (Topyıldız) köyü karakol askerleriyle, ulusal kurtuluş gerillalarımız arasında meydana gelen çarpışmada en az 1 asker öldürülürken, bir çoğu da yaralandı. Kısa süreli çarpışmada gerillalar kayıp vermediler.

Mayıs ayının son haftasında bu köyün karakol askerleri, bazı yurtseverleri gözaltına almış, işkence etmiş ve hayvanlarına el koymuşlardı. Sömürgecilerin bu uygulamasına cevap geciktirilmeden verildi.

Pervari

Massîro'da Özel Tim'e gerilla darbesi

Osyan (Doğan) köyü yakınlarındaki Massîro suyu vadisinde operasyon yapan özel tim grubu, ulusal kurtuluş gerillalarımızın saldırısına uğradı.

4 Temmuz günü öğleden sonra meydana gelen saldırı şöyle ger-

çekleştirildi: Operasyona çıkan Özel Tim gurubunun, Massîro suyu üzerinde kamp kurduğunu haber alan ARGK gerillaları, onları kuşatmaya aldılar. Üç bir yandan kurşun yağmuru altına alınan Özel Tim gurubundan üçü öldürüldü, üçü de ağır yaralandı. Diğerleri de ardlarında silahlarının bir kısmını bırakarak saldırıdan canlarını kurtardılar.

Çarpışmayı haber alan yakındaki düşman birlikleri helikopterlerle Massîro vadisinin tepelerine yerleştirildiyseler de, düşmanın bu çabaları hiç bir sonuç vermedi.

ARGK saldırısının gerçekleştirildiği Massîro vadisinde daha önce Uludere'nin Güyî aşiretine mensup Hol ve Kal köyleri bulunmaktaydı. Ulusal kurtuluş mücadelemize desteklerinden dolayı her iki köy de 1989 yılında boşaltılmış ve evler tümden yakılmıştı. Köylüler ise Osyan'a zorla yerleştirilmişlerdi.

Baştan beri ulusal kurtuluş mücadelemizi destekleyen Osyan'da ise sömürgeciler baskı ve köylüler arasındaki çelişkiden yararlanarak çok sayıda köylüyü silahlandırırlar. Süreç içinde korucuların bir kısmı cezalandırılırken, büyük kesimi ise gerillalara karşı hiç savaşmadı. Bölgeden kesin aldığımız bilgilere göre, Osyan'da köylüler, zorla verilen silahların çoğunu teslim ettiler. Bir düşman helikopteri, Temmuz ayının başında bu silahları Pervari'ye taşıdı.

Çaldıran-Ağrı

Bir düşman mangası imha edildi

1 Temmuz günü Çaldıran'ın Şerefhan köyü yakınlarında ulusal kurtuluş ordumuza bağlı gerillalar, pusuya düşürdükleri 7 er ve astsubay rütbesindeki 1 komutandan oluşan düşman mangasını tümüyle imha ettiler. Öldürülen düşman askerlerinin silahları da gerillaların eline geçti.

Pusu eyleminin gerçekleştirildiği alanda köy korucuları olduğu halde, çarpışmada tümüyle pasif kaldılar.

ARGK'nin bu başarılı eylemi, Ağrı bölgesinde ulusal kurtuluş savaşımızın özellikle 1990 yılında vardığı sağlıklı gelişmenin ve varılan eylemsel süreklililiğin somut bir örneğidir.

Uludere

Hedrîş'te dört korucu çete ölümle cezalandırıldı

Hedrîş'e giden bir minübüsü durduran gerillalar, aracın içindeki dört azılı çeteyi cezalandırdılar.

9 Temmuz günü gerçekleştirilen cezalandırma eylemi, Uludere'de başlatılan çeteciliği tümüyle kurutma harekatının başarılı bir halkası olarak işlev gördü.

İntikam eyleminin gerçekleştirildiği Hedrîş köyü, Uludere'nin Güney Kürdistan sınırına en yakın birkaç köyünden biridir. Hedrîş, diğer Uludere köylerinin aksine Güyî aşiretine de mensup değildir. Ayrıca bu köy bitişiklerindeki Jîrkî ağalarıyla sürekli bir çelişki içindedir.

Tümüyle yurtsever olan Hedrîş'te, tüccarlık yapan yozlaşmış ve sömürgecilere uşaklık yapmaktan çekinmeyen bir grup bulunmaktadır. 1983'te Hedrîş'ten yurtseverler, altı kişilik bir sömürgeci birliği imha ettiler. Türk ordusu, bu eylemi gerekçe göstererek 1983 baharında Güney Kürdistan'ın bazı bölgelerini işgal etmişti. Daha sonra mücadelemizle ilişkiye geçen Hedrîşliler sürekli destek verdiler. Mücadele saflarına birçok savaşçıları katıldı. 1985 yazında **Mahsum Korkmaz** birliğiyle birlikte belli bir dönem Hedrîş ve civarında üstlenmişti.

Lice

Bir çete yuvası dağıtıldı, bir ajan daha yargılanarak cezalandırıldı

11 Temmuz gecesi Lice'nin Zoxrim (Araklı) ve Hazro'nun Herkel köylerine, köy korucusu çetelere baskın düzenleyen ulusal kurtuluş gerillalarımız, dört çete ve Zoxrim köyünün eski muhtarı, ajan Fahri ve kendisi gibi ajan, oğlu Faik Nacar'ı yargılayarak ölümle cezalandırdılar. Köy korucularının cezalandırılmasını gizleyen sömürgeciler sadece Fahri ve Faik Nacar'ın ölüm haberini verdiler.

Kurşuna dizilen Fahri Nacar'ın halkımıza karşı suçları büyüktü ve bu suç tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Bu ajan daha 1987'de hain bir komplo sonucu hunharca katledilen **Alaaddin Zogurlu** isimli ARGK savaşçısının Diyarbakır'da yerinin açığa çıkarılması ihbarında yeralmıştı. Bu olaydan sonra da ihanet pratiğini sürdüren hain, yine kendisi gibi ajan, Kulp'un Cixsê (Ağaçlı) nahiyesi muhtarı İbad'la birlikte, çevrede ajanlığı örgütlüyor ve yurtseverleri yakalatıyordu.

Fahri Nacar'la birlikte cezalandırılan oğlu Faik Nacar ise babasının mesleğini ifa ediyor ve sömürgecilere uşaklıkta babasından daha azgın davranıyordu.

Çatak

Kato dağında büyük çarpışma

Çatak, Pervari ve Beytüşşebap üçgeninde yeralan, oldukça geniş bir alanı kapsayan, ortalama yüksekliği 3200 metre olan, stratejik önemdeki Katoyê Xêrkan (Alandas) dağında 2 Temmuz günü sömürgeci operasyon birlikleriyle, halk kurtuluş ordumuz ARGK'ye bağlı birlikler arasında başlayan çarpışmalar aralıklarla 4 Temmuz gününe kadar sürdü.

Araziye egemen olan ve hareket üstünlüğünü elinde tutan ARGK, bu çarpışmalarda kayıp vermezken, sömürgeciler ikisi subay, 11'i er olmak üzere 13 kayıp verdiler. Sömürgeciler kayıplarını gizlediler ve aynı gizlilik içinde ölü askerlerinin cesetlerini Van'a aktarıp memleketlerine yolladılar. Daha önce de Kato'da çarpışmalar meydana gelmiş ve her çarpışmada zararlı çıkan taraf sömürgeciler olmuştu.

Sömürgeciler, Katoyê Xêrkan dağını, ARGK'nin temel bir üslenme ve eğitim alanı olarak görüyor ve bu nedenle de 1990 baharından başlamak üzere sürekli operasyon yapıyorlar.

Çilga ve Dibê'de başarılı gerilla pusuları

4-5 Temmuz gecesi Çoxsê ve Çiçan (Çilga) köyleri arasında düşman askerlerini pusuya düşüren ulusal kurtuluş gerillalarımız, altısını öldürdüler. Öldürülen düşman askerlerinin cesetleri Van Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

6 Temmuz günü ise Dibê (Kamêran) köyü yakınlarında karakol askerleri ve bir grup çeteyi pusuya düşüren gerillalarımız, iki asker ve iki çeteyi öldürürken, iki askeri de yaraladılar.

Pazarcık

Bir yük treni imha edildi

Bölgede faaliyet yürüten ARGK gerillaları, Pazarcık-Gölbaşı arasında Haydarlı istasyonu yakınlarında durdurdukları sömürgecilere ait bir yük trenini içindeki malzemelerle birlikte yakarak imha ettiler. Gerillaların dur uyarısına uymayarak treni hareket ettirmekte direnen makinist ölümle cezalandırılırken, yardımcısı da yaralandı.

Bu eylem, sadece 1990 yılı içinde Pazarcık bölgesinde düşmanın ekonomik hedeflerinden trenlerine karşı yapılan imha saldırılarının üçüncüsü oluyor. Bu eylem, sömürgecilerin Kürdistan'daki topyekün varlığına yönelen saldırıların sadece bir parçası ve bir yönüdür.

Şemdinli

Boğazköy'de çarpışma: Beş düşman askeri öldürüldü

11 Temmuz günü ulusal kurtuluş güçlerimizle sömürgeci birlikler arasında meydana gelen çarpışmada bir üsteğmen, bir asteğmen ve üç er öldürülürken, üç asker de ağır yaralandı. Gerillaların kaybının olmadığı çarpışmanın pusu eylemi olup olmadığı henüz öğrenilemedi.

Herkî-Bêdav köyünde ARGK toplantısı

Herkî aşiretinin Bêdav köyünde toplantı yapan ve halkı koruculuğu terketmeye iknayı hedefleyen gerillalar suçlu gördükleri 12 korucuyu yargılamak üzere yanlarına aldılar.

Bölgedeki yurtseverlerden ve gerilla kaynaklarından öğrendiğimize göre, Şemdinli'de yoğun gerilla faaliyeti artarak sürüyor. Üç sınır bölgesi olan Şemdinli'de düşmanın tüm varlığı, askeri birlikleriyle sınırlı kalmış durumda. Kabile çelişkilerinden yararlanılarak örgütlendirilen çetecilik hızlı bir inişe geçmiş durumda. Gerillalar hemen hemen tüm köylere girebilmekteler. Hakkı Töre gibi sömürgecilerce bol bol reklamı yapılan çete başları alanı terketmek zorunda kalmıştır. Korucular tümüyle pasif. Silah bırakanlarının sayısı artıyor. 1990 yılında meydana gelen çarpışmaların tümü sömürgeci güçlerle oldu ve korucular bu çarpışmalarda herhangi bir rol oynayamadılar. Bölgeden ARGK birimlerine katılım çok fazla. Sömürgecilerin I-KDP artıklarını mücadelemize karşı silahlandırma politikası da ürün vermemiş durumda.

Bölgeden yurtseverler, Şemdinli'de gerilla faaliyetinin tam oturduğunu ve mevcut görünümüyle insiyatifin gerillaların elinde olduğunu ve Şemdinli'nin yarı kurtarılmış bir bölgeyi andırdığını söylediler.

Uludere

Hilal'de direniş kazandı

Haziran ayı içinde çıktıkları Kelê Mamê dağı yaylalarından indirilen Hilal köylüleri, direniş yolunu seçince sömürgeciler geri adım attılar. Hilal köylüleri, 11 Temmuz tarihinden itibaren tekrar yaylalara çıktılar. Fakat köylüler, 20 günlük gecikme yüzünden yüzlerce hayvanın telef olduğunu ve bunun da yoksul aileleri çökerttiğini söylediler.

Beytüşşebap

Sömürgeciler beş köyü haritadan sildiler

Daha önce boşaltılan dördü Jîrkîlere, biri de Silopi'den göçen Spertîlere ait beş köy haritadan silindi. Tüm evleri yıkılan ve bahçeleri tahrip edilen bu beş köyden isimleri tespit edilenler; **Xinzorik**, **Kolkan**, **Zoravan** ve **Berspîkî**.

Çukurca

Sömürgeciler köy boşaltmaya devam ediyor

Çukurca'da boşaltılan köylerin halkı, Çukurca ile Geman köyü arasındaki alanda çadırlarda toplanıyor. Bölgeden aldığımız haberlerde şimdiden 700 çadır oluşmuş bile. Bu görünümüyle bir çadır-kent meydana gelmiş.

Yine bölgeden aldığımız haberlerde, özellikle 9 Nisan 1990 kararnamelerinden sonra köylerin boşaltılması uygulamasına ağırlık verilmiştir. Boşaltılan köylerin evleri, tüm tarla ve bahçeleri tahrip ediliyor.

Hayvanları ve bahçelerinden yoksun, askeri kuşatma altındaki çadırlarda yaşamaya mahkum edilen halkımız, perişan bir durumdadır.

Bölgeden yurtseverler, uygulamanın ibret verici olduğunu, duruma hemen müdahale edilmesi, uluslararası insan haklarından yana tüm kuruluşların haberdar edilmesi ve bir an önce bölgeye basın ve heyetlerin yollanması gerektiğini belirttiler.

Batman

Petrol-İş Sendikası'na polis baskını

11 Temmuz günü sendika binasını basan polisler, ortalığı dağıttılar, sendika arşivinde bulunan çoğu sendikal işlemlerle ilgili belgelere el koydular. Polisler, sendikada buldukları, yayını serbest sol yayınları da yırttılar.

Baskın sırasında sendikada bulunan şube yönetim kurulu üyelerinden ve şubenin idari sekreteri **Hayrettin Özgen** ile diğer iki yönetim kurulu üyesi **Süleyman Ayrılmak** ve **Bayram Bulut**'u gece saat 24.00'e kadar gözaltında tutan polisler, baskın gerekçesi olarak yasak yayın ihbarını gösterdiler. Polisler, aramadan boş döndüler. Sadece ortalığı dağıttılar.

İşçiler ve sendikacılar, Batman petrol işçileri arasında gelişen yurtsever bilinçlenmeye ve örgütlenmeye karşı gözdağı vermek amacıyla baskının gerçekleştirildiğini açıkladılar.

Diyarbakır-Bismil

Temmuz ayının ilk haftasında Diyarbakır E-Tipi Cezaevi'nden, Bismil E-Tipi Cezaevi'ne, PKK davasından tutuklu 37 devrimci-yurtsever savaş esiri sürgün edildi. Sürgün edilen savaş esirlerinden ismi gazetemize ulaştırılanlar şunlardır:

Selanik Öner (Kızıltepe eski SHP ilçe başkanı), **Remzi Çetinkaya**, **Emin Güngör**, **Hasan Anaç**, **Ahmet Ergin**, **Fevzi Gümüş**, **Çembeli Özer**, **Aydın Işıktaş**, **Ahmet Önen**, **Yusuf Yıldırım**, **Ekrem Al**, **Mehmet Tomaç**, **Zafer Bartur**, **Yahya Encu**, **Halil Berk**, **Hacı Kaya**, **Abdullah Tatar**, **Hasan Kankılıç**, **Mustafa Bayram**, **Hacı Çetinkaya**, **Abdulkadır İlhan**, **Hacı Kaydı**, **Şehmus Çelik**, **Muhammed Ramazan**, **Mahsum Kaya**, **Beşir Akay**, **Ahmet Ceylan**, **Osman Adat**, **Aydın Sözen**.

Sürgün edilen savaş esirleri, 2. koğuşta kalıyorlar. Sömürgecilerin bu gizli sürgünü, Diyarbakır cezaevini bir direniş ve devrimci-yurtsever eğitim merkezi olmaktan çıkarmaya yönelik. Sürgün haberini bildiren tutuklu yakınları, tesliyetçilerin Diyarbakır'da toplanmak istendiğini ve cezaevine giden yabancı heyetlerin karşısına sürekli olarak bir grup teslimiyetçinin çıkarıldığını söylediler.

Yeni sürgünlerle Bismil cezaevindeki savaş esirlerinin sayısı 100'e yaklaştı. Bismil cezaevi, son bir yıldır tüm cezaevi direnişlerinin içinde. Yeni takviyelerle bundan sonraki direnişlerde Bismil'den çıkacak sesin çok daha güçlü olacağı muhakkak. Bismil cezaevindeki savaş esirlerinin varlığı, şehirdeki yurtsever-devrimci faaliyetlere de yansıyor.

Beşikçi davasında göstermelik karar

Sosyolog ve bilim adamı **İsmail Beşikçi** bir daha yargılandı. Bu defaki mahkeme toplatılan kitaplarından **"Bir Aydın, Bir Örgüt ve Kürt Sorunu"**ndan dolayıydı.

11 Temmuz 1990 günü İstanbul 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi salonunda tutuklu olarak yargılanan **Beşikçi** ile tutuksuz yargılanan, davaya ilişkin kitabı basan **Melsa Yayınları** sahibi ve kapatılan **Halk Gerçeği** gazetesi yazarlarından **Metin Çiyayî** yapılan duruşmaya çıkarıldılar.

Duruşmayı çok sayıda yerli-yabancı basın mensubu, yabancı diplomat ile dayanışmacı kalabalık bir halk grubu izledi. Mahkeme heyeti, içeri girenlere sayı sınırlaması getirdiğinden, mahkeme binası önünde yine gruplaşmalar oldu ve kitle **Beşikçi** ile dayanışma sloganları attı.

Duruşmanın başında **Beşikçi**, kendisine gönderilen iddianamenin bir kez daha okunmasını talep etti. Bu talep yerine getirildi. *"Sanığın Kürt ve Kürdistan adlarının, Türk devleti tarafından tarihten silinmesinin amaçlandığı"* düşüncesinden hareketle, *"Yayın yoluyla bölücülük yaptığından dolayı TCK 142/3-6, 31 ve 40 maddeleri gereğince yargılanmasına"* ilişkin iddianamenin okunmasından sonra **Beşikçi**'ye söz verildi.

İsmail Beşikçi özetle şöyle dedi: **"Ben bu kitabımda bir Türk yazarını eleştirdim. Türk yazarları büyük bir çelişkiyi yaşamaktalar. Şöyle ki; bir yandan temel hak ve özgürlüklerden, demokrasiden bahsederlerken, öte yandan resmi ideolojiyi savunmaktadırlar. Oysa, resmi ideoloji, temel hak ve özgürlükler ile demokrasiyi boğmaktadır. Resmi ideoloji, özgürlüklerin gelişmesini engellemektedir. Bunun en somut örneğini ise Kürt konusundaki tavrı oluşturmaktadır. Resmi ideolojiye göre Türkiye'de Kürt yoktur. Ve bu yazarlar bu konuda resmi ideolojiden yana tavır almaktadırlar. Ben, bu çelişkiye dikkat çekiyorum. Somut örnekler vermek istiyorum. Bilindiği gibi 10 Haziran günü Şırnak'ın Gêrê (Çevrimli) köyünde bir olay meydana geldi. 11 Haziran tarihinde ise devlet, bu olayı kendi denetimindeki iletişim araçlarıyla kamuoyuna duyurdu. 12 Haziran tarihli günlük gazetelerin hemen hepsinde köşe yazarları söz birliği etmişçesine olayın faili olarak gösterilen PKK'yi eleştirdiler. Hatta bu, eleştiriden öte bir tutumdu. Fakat olay 13 Haziran günü açıklığa kavuşturuldu. Gêrê köyünde Kürt vatandaşının devlet güçleri tarafından katledildiği ortaya çıktı. Fakat bu yazarların hiçbiri, olay aydınlandıktan sonra yeni bir yazı yazmadılar. Bunlar, devletin Kürt halkına karşı işlediği soykırımı meşru görüyorlar. İşte ben, bu çifte standartı eleştiriyorum. Devlet, kadın ve çocukları öldürdüğü halde neden eleştirmiyorlar? Yazarlar, MİT'in bir elemanı gibi çalıştıkları sürece ne kendilerine ne de Türkiye'ye itibar kazandırırlar..."**

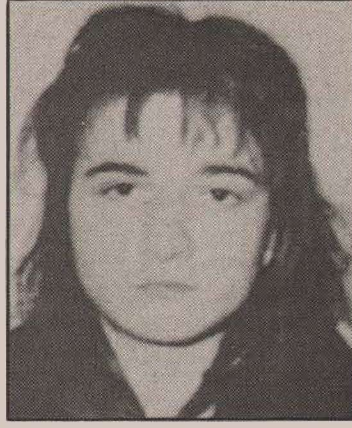
Beşikçi'nin 55 sayfalık savunmasının bu özet bölümünün okunmasının ardından savunması alınan **Melsa Yayınları** sahibi **Metin Çiyayî** ise şunları söyledi: **"Ben, Hoca'nın değerli fikirlerinin bir belge niteliği taşıdığı inancıyla anılan kitabı yayınladım. Bugün ikinci kez aynı kitapla gelse yine yayınlarım. Bu düşünceler, resmi ideolojiye ve onun yandaşlarının görüşlerine alternatif olma özelliğini içermektedir. Okudum, araştırdım ve suç unsuruna rastlamadım. Bu görüşlere aynen katılıyorum."**

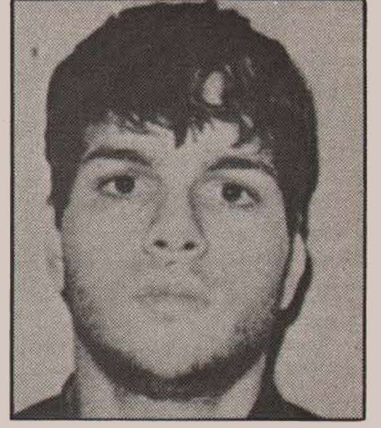
Bu savunmalardan sonra **Beşikçi**'nin savunmanlarından **Ercan Kaner**, *"Davaların birleştirilmesi ve alaniyetin sağlanması"* **Yusuf Serhat Bucak** ise *"tahliye"* talebinde bulundu. Mahkeme heyeti, bu davadan **İsmail Beşikçi**'nin tutuksuz yargılanmasına karar verdi ve duruşmayı 12 Eylül 1990 tarihine erteledi.

Beşikçi, **"Bir Aydın, Bir Örgüt ve Kürt Sorunu"** isimli kitabında Türk aydın ve yazarı Aziz Nesin'i, onun kişiliğinde Türk aydınlarını ve Türkiye Yazarlar Sendikası'nı, Kürdistan sorunundaki şoven ve vurdumduymaz tavırları dolayısıyla eleştirmektedir. **Beşikçi**, Türk aydınlarının sadece resmi ideolojinin etkisinde olduklarını değil, aynı zamanda ırkçı Kemalist ideolojinin savunuculuğunu da yaptıklarını örnekleriyle göstermektedir.

Beşikçi, bu davadan tahliye edildiği halde, diğer iki davasından dolayı tutukluluğu devam etmektedir. **Beşikçi**'nin **"Devletlerarası Sömürge Kürdistan"** ve **"Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu"** kitaplarından dolayı bir sonraki duruşması 25 Temmuz 1990 tarihinde olacak.

Sömürgeci-faşist mahkemenin bu göstermelik kararı, **Beşikçi**'ye gösterilen dayanışmayı ve sömürgeci mahkemenin teşhiri önüne geçmeye yöneliktir. Ancak sömürgeciler hesaplarında yanılıyorlar. Çünkü, **Beşikçi** kamuoyuna malolmuştur. Ve Kürdistan gerçekliğini merkezine koyan **Beşikçi**'nin görüşleri, en geniş kesimlere yayılmıştır bile. Zaman sömürgecilerin aleyhine işliyor.

DKP / SHB'nin iki savaşçısı İstanbul'da şehit düştü

PKK'nin de içinde bulunduğu Devrimci Birlik Platformu'nda yeralan DKP / SHB (Devrimci Komünist Partisi / Silahlı Halk Birlik leri) savaşçıları ile faşist polis ve özel timler arasında çıkan çatışmada iki savaşçı şehit düştü. 12 Temmuz akşamı İstanbul / Cihangir'de çıkan çatışma, beş saat devam etti.

Olay, bir ihbar üzerine savaşçıların kaldığı binayı kuşatan faşist polis ve özel timlerin "teslim ol" çağrılarına, evde bulunan savaşçılar tarafndan direnişle karşılık verilmesi üzerine başladı. Evde bulunan tüm savaşçıları imha amacıyla binanın her tarafını kuşatan ve ateş hattına alan faşist düşman, SHB savaşçılarının kararlı direnişleri karşısında evi kurşun ve gözyaşartıcı bomba yağmuruna tuttu. Düşmanın "teslim ol" çağrıları, savaşçılar tarafından "Kahrolsun faşist diktatörlük", "Bizim silahlarımız susmayacak" sloganları eşliğinde büyük bir direnişle karşılandı. Sayı ve silah olarak kendilerinden kat kat üstün düşman güçlerine karşı beş saat boyunca yiğitçe direnen DKP / SHB savaşçılarından **Gülay ARICI** ve **Alper ERSOY** şehit düştü.

Olaydan birkaç gün sonra polisin ve özel timlerin kesin imha ya da "yakala ve öldür" mantığıyla hareket etmesi, Türk aydınları ve savaşçıları tarafından protesto edildi.

DKP /SHB'nin olayla ilgili bildirisini yayınlıyoruz:

"Türk ve Kürt halkının özgürlüğü için, işkenceden, baskıdan, açlıktan uzak, insanca, adilce, korkusuzca yaşayabileceğimiz demokratik bir Türkiye özgür bir Kürdistan için savaşan SİLAHLI HALK BİRLİKLERİ'nin iki genç yiğit savaşçısı ALPER ve GÜLAY yoldaşlar, sömürgeci faşist diktatörlüğün eli kanlı işkenceci polisleri ve MİT tarafından alçakça şehit edildiler.

Bu faşist diktatörlüğün yıkılması için, mücadele yöntemlerinden biri olan silahlı mücadeleyi uygulayan ve bu uğurda öncelikle işkenceci polis ve faşist subayları, işbilikçileri, muhbirleri, halka ve devrimcilere zulüm eden devletin kapı köpeklerini cezalandırmayı, büyük patronların paralarına el koymayı, devrimci tutsakları cezaevlerinden kurtarmayı amaç edinen SİLAHLI HALK BİRLİKLERİ'ne 1989 yılında katılan GÜLAY ve ALPER yoldaşlar 12 Temmuz günü Türk ve Kürt halkının devrim mücadelesinin şehitlerine katıldılar.

SHB'li ALPER ve GÜLAY yoldaşlar hayatlarının en genç, cıvıl cıvıl döneminde halkımıza en derin acıları çektiren bu diktatörlüğe teslim olmak yerine, onurlu bir yolu seçtiler: SAVAŞARAK ÖLÜME KOŞTULAR:

ALPER ve GÜLAY yoldaşların yiğitlikleri, halklarımıza mücadeleyi ve direnmeyi öğretiyor, öğretecek. Işıklı anıları mücadelemizi aydınlatıyor ve akan kanlarının hesabını soracağımıza and içiyoruz."

Kürdistan gençliği sömürgecilere yaptığını ödettirecektir!

Yıllardır halkımız üzerinde uygulanan sürgün, göç ettirme politikasını son kararnamelerle yasallaştıran faşist Türk devleti, buna paralel olarak da Kürdistan'daki geçim standartlarını sıfıra indirmiştir. Açlıkla yüzyüze bırakılan yoksul halkımız, Avrupa'da ve Türkiye metropollerinde ucuz iş gücü olarak piyasaya sunulmaktadır.

Kürdistan'ın hemen her alanında özellikle Dersim, Bingöl ve Maraş'ta geliştirilen asimilasyon politikası ile genç kesimi kimliğinden uzaklaştırıp yoz yaşama itmek için yoğun çaba harcamaktadır.

Yılanın başı küçükken ezilir mantığıyla yola çıkan TC, Serîhildanlarda en ön saflarda zafer işaretleriyle yürüyen çocukları panzerlerle ezip geçecek kadar savaşı kuralsız yürütmektedir.

Çocukların Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini desteklemesinden korkan TC, bu korkusunu gizleme gereği duymamakta, insan simsarları aracılığıyla Kürt çocuklarını Türkiye metropollerinde köle gibi satışa çıkarmaktadır.

Yeni Halk Gerçeği Gazetesi Basılamadı

BİR-Basın Yayın Ticaret tarafından İstanbul'da çıkarılan **Yeni Halk Gerçeği** gazetesini, "imtiyaz hakkı bulunmadığı" gerekçesiyle matbaalar basmadı.

12 Temmuz 1990 günü **BİR-Basın Yayın Ticaret** sahibi **İzzet Aslanbay** tarafından İstanbul Valiliği'ne yapılan başvuruyla tüzel kişilik kazanan **Yeni Halk Gerçeği** gazetesinin imtiyaz belgesi başvurusu ise, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Basın Bürosu'nca basın tarihinde ilk olarak İçişleri Bakanlığı'ndan "yayınlanması için izin alınmasından sonra verileceği" gerekçesiyle geri çevrildi.

Ilıcak Matbaası sahibi Nafiz Ilıcak, 13.7.1990 tarihinde matbaaya getirilen **Yeni Halk Gerçeği** gazetesinin montajları üzerinde Kürdistan'a ilişkin tüm haberleri siyah bantla kapattıktan sonra istediği "imtiyaz belgesinin" gelmemesi üzerine, Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şubesi'ni arayarak bilgi istedi. Orada bulunan Osman adlı polisin gazetenin bu haliyle basılmaması gerektiğini belirtmesi üzerine, matbaa sahibi Nafiz Ilıcak da gazeteyi basmayacaklarını belirtti.

Gazetenin basımının bu tarzda engellenmesi üzerine **Yeni Halk Gerçeği** gazetesinden yapılan açıklamada, *"Bugün bir basın cinayeti işlenmiştir"* denildi. Matbaa yetkilisinden ısrarla yasaların uygulanmasını, sansürden geçen gazetenin basılmasını talep ettiklerini belirten **Yeni Halk Gerçeği** gazetesinin Genel Yayın Danışmanı **Günay Aslan**, *"Gazetenin Türkiye'deki anlamı değişmiştir. Günlük basının büyük bir kısmı resmi bülten, diğer bir kısmı ise metalaştırdığı kadın cinsiyetinin satışına yönelik pazarlama bülteni haline getirilmiştir. Gerçek habercilik keyfi bir biçimde yasaklanmıştır. Kanun hakimiyeti lağvedilmiştir"* dedi.

Yasal hakları kullanmak için sonuna kadar direteceklerini açıklayan **Aslan**, *"Türkiye insanının layık olduğu olgun, demokratik ve objektif bir gazeteyi kamuoyuna en kısa vadede sunacağımız inancındayız"* diyerek çalışmalarını aksatmadan sürdüreceklerini belirtti.

Serîhildan'la dayanışma gecesi

Frauenfeld-İsviçre: 23 Haziran günü Serîhildan'la dayanışma gecesi düzenlendi. Geceye 300'ün üzerinde yurtsever katıldı. Hunerkom müzik grubu, Zürich, Basel ve St. Gallen folklor ekipleri ilgi ve beğeniyle izlendiler. 40 civarında İsviçreli demokrat da dayanışma amacıyla geceye katıldı.

Coşkulu geçen gece APO hate Hilvanê halayıyla sonuçlandı.

YXK, "14 Temmuz Futbol Turnuvası"nı başlatıyor

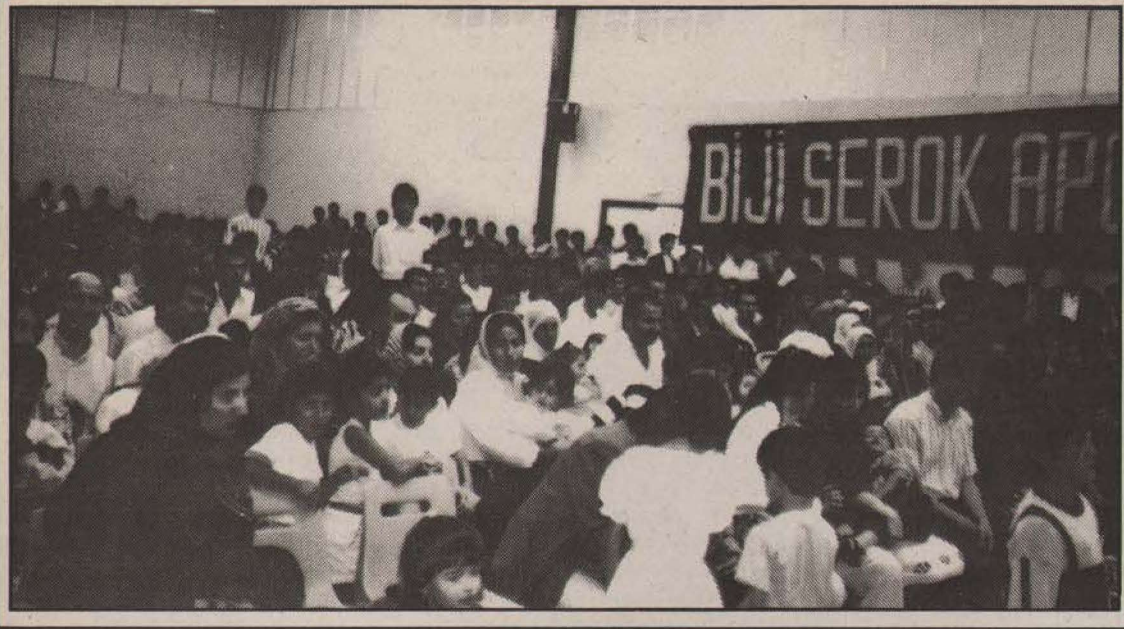
İsviçre: Turnuva 22 Haziran günü başlayacak. YXK'ye bağlı 13 futbol takımı turnuvaya katılıyor. Turnuvaya katılacak takımlar şunlardır: Serîhildan (Zürich), Serkeftin (Luzern), Amed (Zug), Cizre (Frauenfeld), Bagok (Uri), Botan (Basel), Gabar (Lozan), Herekol (Arau), Egîd (Bern), Hogir (La chaux-defonds), Serhedan (Fribourg), Dîcle (St. Gallen) ve Ferad (Sion).

Kürdistan'ı tanıtma gecesi

Gröningen-Hollanda: 26 Haziran günü İnsan Hakları Derneği ve ERNK taraftarları ortaklaşa bir gece düzenlediler. 50'nin üzerinde Hollandalı demokrat ve ilerici katılım sağladı. Gecede, Kürdistan ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi üzerine davetlilere bilgiler verildi. Ayrıca Kürdistan'a ilişkin bir video filmi gösterildi, Kürt folklor ve müziği tanıtıldı.

Paris-Fransa / 9 Haziran günü SOS-Rasizm Örgütü, Fransız devletinin yabancı düşmanlığı politikasını teşhir etmek için bir yürüyüş düzenledi. Yürüyüşe dayanışmacı olarak katılan ERNK'li yurtseverler cephe bayrakları ve ERNK pankartları altında yürüyüş kortejinde yer aldılar. Yürüyüş boyunca kültürel gösteriler de yaptılar.

Paris-Fransa / 1 Temmuz günü Paris'te Xirabê Kevir'de üç yoldaşıyla birlikte ölümsüz kahramanlar kervanına katılan **Halil TUNÇ (Bozan)** yoldaşı unutulmaz kılmanın ve yaşatmanın gereği olarak bir anma gecesi yapıldı.

Bozan yoldaş, Kürdistan'daki kızgın savaş cephesine gitmeden önce Fransa alanında faaliyetlerde bulunmuş ve özellikle ERNK örgütlerinden YXK'nin inşası çalışmalarına büyük katkılar sunmuştu. Dolayısıyla Fransa alanında yaşayan yurtseverler tarafından tanınan ve saygınlık kazanan bir devrimciydi.

YXK Fransa Örgütü'nün organize ettiği anma gecesine yaklaşık 900 yurtsever katıldı. Gecede **Bozan** yoldaşın kişiliği, yaşamı anlatıldı. Paris kültür gurubu, müzik ve folklor gösterileriyle anma gecesi programında yer aldı.

Bollnäs-İsveç / 28 Haziran günü Bollnäs'te Norrlandspostens yabancı göçmenler kampının açılışı yapıldı. Kampta bulunan 118 göçmenin çoğunluğunu Kürdistanlılar ve Lübnanlılar oluşturmaktadır. Kampın açılış törenine davetli olan Bollnäs-Kürdistanlılar Derneği, davete müzik ve folklor ekibiyle katıldı.

Berxwedan *muhabirinin, El Salvador kurtuluşu için savaşan* **FMLN / FDR** *örgütünün Londra temsilcisi* **Victor AMAYA** *ile yapmış olduğu kısa röportajı yayınlıyoruz:*

Berxwedan muhabiri: *FLMN / FDR'nin bileşimi, siyasal gücü nedir?*

Victor AMAYA: FLMN, beş marksist örgütten oluşan merkezi bir güçtür. FDR ise, FLMN'nin halk cephesidir; halkın siyasal gücüdür. Bu cephede ülkedeki tüm sınıf ve tabakalardan insanlar vardır. İşçiler, köylüler, aydınlar, öğrenciler bunlara örnek gösterilebilir. Temel mücadele biçimi silahlı mücadele ve gerilla savaşıdır. Silahlı mücadeleye 1980'den sonra başlanmıştır.

Berxwedan muhabiri: *Mücadeleniz şu anda hangi aşamada bulunuyor? Gerilla gücünüzün düzeyi nedir?*

Victor AMAYA: Gerilla savaşı kırsal alanda başladı. Gerilla şehirlere kaydırılarak halk milisleri yaratıldı. Böylece halk savaşını yaratmak için örgütsel inşa hızla geliştirildi. Halen ülkenin dörtte biri denetim altındadır. Fakat ilan edilen kurtarılmış alan yoktur.

1989 Kasım ayından bu yana yapılan saldırılarda gerillalarımız, cumhurbaşkanlığı sarayına ve bazı kentlere kadar girerek denetimi sağlamaya çalıştı. Hatta birçok cezaevinde güvenliği korumayla görevli oligarşi güçleri esir alındı.

Bunun yanında El Salvador hükümeti yeni önlemler almaktadır. Askeri gücünün çoğunu başkente yığarak gelişmelerin önüne geçmek istiyor.

Şu anda 10 binleri aşan gerilla gücümüz var. Ayrıca silahlı gerilla gücünün yanı sıra 10 binlerce halk milisi ve özel eğitimden geçirilmiş illegal faaliyet yürüten güçlerimiz var.

Berxwedan muhabiri: *El Salvador hükümetine maddi ve manevi destek sağlayan güçler hangileridir?*

Victor AMAYA: ABD son 10 yılda dört trilyon dolar yardım yaptı. Bu yardım, günde ortalama bir milyon İngiliz Sterlini ediyor. ABD daha önceleri bu yardımı Guatemala vasıtasıyla açıktan yapıyordu. Daha sonra, bilindiği gibi; Sovyetler'de Gorbaçov'un başa gelmesiyle "emperyalizm ile barış içinde bir arada yaşama" tezinin stratejik düzeyde uygulamaya konulması, bu politikanın etkisiyle yeni oluşumların ortaya çıkması ve sosyalist sistem içinde perestroika (yeniden yapılanma) ve glasnost (açıklık) politikalarının bir sonucu olarak oluşan siyasi gelişmelerin etkileri, ABD yardımlarının başka yollardan el değiştirmesine yol açtı. Bu sefer devreye İsrail girdi. Şimdi İsrail üzerinden ekonomik, teknik, askeri ve askeri eleman yardımı vb. açıktan yapılmaktadır. Guatemala üzerinden yapılan yardımlar, daha J. Carter döneminde ele alınmış ve insan haklarının çiğnendiği gerekçesiyle bu yardımlara son verilmişti.

Berxwedan muhabiri: *Egemen güçler siyaset alanında sıkıştıkça bazı yeni yöntemlere başvururlar. Bunların başında devrimci gücün karşısına yeni güçler ortaya çıkararak reformist taleplerle kitlenin önünde engel teşkil etmek isterler.*

FLMN / FDR devrimci cephesine karşı buna benzer yöntemler geliştirildi mi? Sizde durum nasıldır?

Victor AMAYA: El Salvador hükümeti de emperyalizmin deney ve tecrübeleriden yararlanıyor. Bunun için hıristiyan demokratların devreye sokulmasıyla daha önce denenmiş ve artık bayatlamış bazı reformist talepler öne sürülüyor. Ekonomide reform, toprak reformu ve kooperatifleşmelerle mücadelenin önünde engel yaratılmak istendi. Fakat bu yöntemler daha önce Vietnam'da denendiği ve aynı zamanda burjuva talepleri olduğu için devrimci mücadele önünde ölü doğdular.

Bu reformist taleplerin mimarı Roy Posterman'dır. Posterman'ın sloganı "Land Fond of the Tiller"dir. Köylüye toprak ve kooperatifler kurularak işe başlandı. Bunun yanında hıristiyan-demokratlar, direkt devlet tarafından desteklenen özel timler kurarak halka karşı siyasal cinayetler de işlemişlerdir.

Berxwedan muhabiri: *Mücadelenin son dönemlerde bir gelişme kaydetmesini neye bağlıyorsunuz? Devrimci programda bir değişiklik yapıldı mı?*

Victor AMAYA: Daha ilk çıkışta varolan bazı ideolojik-teorik hatalar ve daha çok da son siyasal gelişmelerin yol açtığı Doğu-Batı arasındaki politikaların da etkisiyle sosyalist ülkelerde başgösteren yanlışlıklar araştırılarak, örgütümüz içinde sağlam adımlar atılmış ve eleştirisel bir yaklaşım temelinde yeni bir çıkış için dönüşüm sağlanmıştır.

Berxwedan muhabiri: *Ulusal kurtuluş hareketleri ve demokratik güçlerle olan ilişkilerinizi nasıl ve hangi yöntemlerle geliştiriyorsunuz?*

Victor AMAYA: Son olarak yapılan ideolojik ve politik düzeltmelerle birlikte ulusal ve demokratik güçlerle ilişki ve devrimci ittifaklar geliştirmek için Asya, Afrika, Amerika ve Avrupa'ya temsilciler gönderildi. Geliştirilen ilişkilerde, devrimci destek arayışları ve düşmanı teşhir etme amaçlanmıştır.

Berxwedan muhabiri: *Son olarak El Salvador halkı ve öncüsü FLMN / FDR adına Kürdistan halkı ve öncüsüne iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?*

Victor AMAYA: Dünyadaki gelişmeler ne olursa olsun; ezilen, sömürülen ve hele hele sömürge durumunda olan halklar, kendi bağımsızlıklarını kazanmak için düşman güçlere karşı her türlü mücadele yollarını kullanarak, meşru davalarını yükseltecekleridir. Kürdistan halkı da, çağın karanlığında bırakılmak istenen bir halktır. Mücadelesinin zorluklarını anlıyoruz. Fakat kendi öncüsünü ve mücadele araçlarını yarattığı için zafere gideceğine inanıyoruz. Ona bu mücadelesinde başarılar diliyoruz.

Helsinki İzleme Komitesi Haziran Raporu

Kürt ayrılıkçıları (PKK-Kürt İşçi Partisi), 1984'de Türkiye'nin Güneydoğusu'nda gerilla savaşı başlatmıştır. Bu tarihten günümüze kadar ölü sayısı 2000'in üzerindedir.

Çatışmalar, 1990 yılının bahar aylarında da devam etti. Mayıs ayının ilk üç haftasında 60 insan öldü. Söylenenlere göre 37'si PKK'lidir. Fakat bu sefer değişik taktikler eklendi: Gösteriler, dükkan kapatma, yürüyüş, taş atmalar. Bu, "Kürt İntifadası" olarak belirlenmiştir.

15 Mart 1990'da öldürülen Nusaybin yerel meclis üyesinin oğlu Kamuran Dündar'ın mezarlığında güvenlik güçleriyle kitleler karşı karşıya gelmiş, güvenlik güçleri taşlanmış ve sloganlar atılmıştır. Örneğin; "Yaşasın Kürdistan", "Kahrolsun Türk Devleti" gibi. Güvenlik güçlerinin halka yönelik açtığı ateş sonucunda Şemsettin Çiftçi öldürülmüş, üçyüz kişi gözaltına alınmıştır.

19 Mart'ta Cizre'de Kürtler yürüyüş yaparak güvenlik güçlerinin Nusaybin'deki eylemlerini protesto etmiş, aynı amaçla dükkanları kapatıp genel greve gitmişlerdir. 20 Mart'ta güvenlik güçleri, yürüyüş yapmak isteyen halka ateş açmış; dört kişi öldürülmüş, dokuz kişi yaralanmış, 68 kişi gözaltına alınmıştır.

21 Mart'ta Diyarbakır Üniversitesi Öğrencisi Zekiye Alkan, "Kürt halkı üzerindeki zulmü" protesto amacıyla kendisini yakmıştır. Aynı zamanda binlerce üniversiteli Kürt genci, Kürt yeni yılı Newroz'u kutlamak amacıyla gösteriler yapmışlardır.

26 Mart'ta Cizre, İdil ve Silopi'de dükkanlar ve işyerleri hala kapalıydı; yörede yaşayanlar, böylece "devlet terörizmine" karşı sessiz protesto yapıyorlardı. Ertesi gün yüksekokul öğrencileri, protesto yürüyüşü başlattılar. Güvenlik güçlerinin "dağılmaları" çağrısına uymayıp, sokaklarda araba lastiklerini ateşe vererek güvenlik güçlerini taşlamaya başladılar. Başkaldırılar, şehrin diğer bölümlerine de yayıldı. Burada güvenlik güçleri dört kişiyi öldürüp dokuz kişiyi yaraladılar. Polis, o dönemde 138 kişiyi gözaltına almış ve bunlardan 78'i, 28 Mart'ta Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından tutuklanmıştır.

21 Mayıs'ta 155 Kürt hakkında yürüyüşe katılmak, bölücü propaganda yapmak, illegal faaliyetlerde bulunmak ve devlet mallarına zarar vermek suçlamasıyla savcılar tarafından 10 yıl ceza istendi.

Nusaybin ve Cizre olaylarından sonra Diyarbakır, Silvan, Batman ve Tunceli'de bakkallar protesto amacıyla dükkanlarının kepenklerini indirdiler. Devlet, bölgedeki güçlerini takviye ederek şehirlerin giriş-çıkışlarını kapattı ve sadece devlet yetkilileri ile yörede yaşayanlara izin verdi. Güvenlik güçleri askeri çabalarını yoğunlaştırdılar; 7 Nisan'da 21 PKK savaşçısını öldürüp, 15'ini yakaladılar.

Son ortaya çıkan olaylarda PKK'ye daha büyük boyutta destek vardır. Veya devletten yana destek verenler çok azdır. Bu yakın zamanlarda, Türkiye'nin Güneydoğusu'nda yaşayanların çoğunluğu Helsinki heyetine, "PKK'ye destek çok büyümektedir" diyorlardı. Bir avukatın dediğine göre gruba destek, bölgeden bölgeye değişmektedir. Bazı bölgelerde herkes PKK'yi destekliyor, bazı yerlerde ise %65'in altında bir desteğe sahip.

Türk devletinin eylemleri

Devlet, PKK'ye karşı askeri eylemlerle cevap veriyor. Köylülere, PKK'ye karşı savaşmalarını, aksi halde evlerini yıkıp, köyleri boşaltarak göçertmeyi dayatmaktadır. Öldürmeler, gözaltına almalar, işkence yapmalar ve hapsetmeler Güneydoğu'daki Kürtler'i tedirgin etmektedir.

Askeri operasyonlar, Türk devletinin askerleri, polis, jandarma ve "özel operasyon timleri" tarafından yapılmaktadır...

Devlet güvenlik güçleri, bazen halkın deyimiyle PKK ile ilişkisi olmayanları, "terörist" diye öldürüyor.

– Güvenlik güçleri, 18-29 Temmuz 1989'da Bünyamin Orhan, Sabri Orhan ve Şehmus Orhan'ı PKK'li diye öldürüp götürmüşlerdir. Diğer köylülere göre ise bunlar, tamamen suçsuz insanlardır.

– 1989 Eylül ayının ortalarında devlet güçleri, Mardin'e bağlı Silopi kazasında "terörist" diye dokuz kişiyi öldürmüşlerdir. 500 kişi, öldürülen dokuz kişiden altısının hiç de PKK üyeleri olmadığını söyleyerek bir yürüyüşle bunu protesto etmişlerdir. Yürüyüşte 80 kişi gözaltına alınmış, bunlardan beşi dövülmüştür.

– İstanbul İnsan Hakları Derneği'nin yayınladığı raporda 12 Eylül'de Siirt/Bangir'de olan bir olay yazılmaktadır: Askerler, hayvanlarını sulamaya götüren iki çobanın yanına geldiler. Çobanların sırtüstü yere yatmalarını emrettiler. Daha sonra askerler, adı Zahit olan çobanın kafasına öldürücü bir tarzda ateş ettiler. Raporda, güvenlik güçleri tarafından uygulanan bu gaddarlığa birkaç belirleme getirilmektedir.

– Azad K. 35 yaşında. Evli. Yaşları 1-15 arasında yedi çocuk sahibi. Şırnak'a bağlı Kelleh köyü, Siirt'ten arabayla üç saatlik bir yol. Nisan 1990 tarihinde, askerler Kelleh köyüne gidip köy muhtarından 15 köy korucusu istemiş. Muhtar, köylülerin bunu kabul edemeyeceğini, PKK ile karşı karşıya gelmek isemediklerini söylemiş. Askerler, bunun üzerine köyü iki gün içinde boşaltmalarını söylemişler. Ancak askerler, 15 Nisan'da yine gelip köyün hemen boşaltılmasını istemiş ve köylülere saldırmışlar. Sayın K.'yı döven Kemal Çavuş, "köyü terkedin, yoksa ben yakarım" demiş. Köylüler köyü terketmişlerdir.

Bazı köylüler, askerlerin ne yaptığını öğrenmek için geri dönmüşler. Gördükleri manzara: Tüm hayvanları öldürülmüş, tüm yiyecek eşyaları götürülmüş; evlerin kapıları ve camları kırılmış ve tüm eşyaları parçalanmıştır. Bir tek buğday tanesi bile bırakılmamıştır.

Köylüler, kendilerini yaşatabilmek için götürebildiklerini götürüp satmışlar.

Bunların bazıları Siirt'te çadırlarda yaşamaktadır. Diğerleri ise, Güneydoğu'nun başka bölgelerinde kalmaktadır. Sayın K. ise yakın köyde yaşayan akrabalarının yanında kalmaktadır.

Türk büyükelçisine İsveçli parlamenterden cevap

Sömürgeci-faşist Türk devletinin İsveç Büyükelçisi Erdil K. Akay, PKK ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı düşmanlığını, İsveç Parlamentosu'ndaki tartışmalara müdahale etme ve yönlendirmeye çalışma küstahlığına kadar götürüyor. İsveçli Parlamenter Berith Eriksson'a PKK'ye küfürlerle dolu bir mektup ve bizlerin çok iyi bildiği bir "broşür" gönderiyor.

Bunun karşısında elbette hakettiği yanıtı almakta gecikmiyor. İsveçli Parlamenter Berith Eriksson'un TC'nin İsveç büyükelçisine verdiği yanıtı yayınlıyoruz:

Posta yoluyla renkli fotoğraflarla dolu bir albüm aldım. Gönderen, Türkiye'nin Stockholm'deki büyükelçisiydi. Büyükelçinin amacı, bana miller uzunluğundaki deniz kenarlarını, tarihi yerleri ve alış-veriş yerlerini göstererek beni Türkiye'ye turist olarak çekmek değildi.

Resimler; yanmış cesetler, kurşunlanmış kafalar, yan yana dizilmiş kadın, erkek ve çocukların cesetlerinden görüntülerdi. Çocukları görüntüleyen fotoğraflarda, kalçası parçalanan çocuklar vardı. Biri yatağında uzanmış dalmış gözleriyle sanki uyuyordu. Bir başkası, annesinin cesedinin yanında uzanıyordu. Cesetlerin ortak bir yanı vardı. Hepsi Kürt'tüler. Cesetler, onları kimlerin öldürdüğünü anlatamıyordu. Fakat bu insanların yaşarken Kürt olduğunu bile kabul etmeyen, onların dilini bile konuşmalarına izin vermeyen Türk rejimi, şimdi kalkmış bu insanların sözcüsü kesiliyor.

Albümün başına başlık olarak, "Bunlar PKK'nin cinayetleridir" diye yazılmış.

Kesin olan bir şey vardı: Bu insanlar ölüydü ve hiç şüphesiz öldürülmüşlerdi. Sorun; kim veya kimler tarafından?

Bir tarafta Türk rejimi, diğer tarafta PKK. Böyle bir durumda taraflardan birinin verdiği bilgiye dayanarak sonuca ulaşmak delilik olur.

Biz en başta albümü gönderenden başlayalım: Türk rejimi ve onun inanılırlığı.

Türkiye'nin işgali altındaki Kuzey Kürdistan'da 15-20 milyon Kürt yaşıyor. Fakat Türk rejimi, onların varlığını bile kabul etmiyor. Hatta Türkiye'de Kürtçe konuşmak bile suçtur, cezalandırılıyor.

Türk rejimi vahşidir ve pratikte askerler tarafından yönetiliyor. Zaman zaman askerler darbe ile iktidara gelirler. 1960, 1971 ve 1980 darbeleri buna örnektir.

Bugün cezaevlerinde binlerce tutuklu bulunmakta ve insanlık dışı koşullarda yaşamaktadır. Cezaevlerinde ve polis karakollarında işkencenin günlük yaşam haline geldiğini, Uluslararası Af Örgütü gibi kuruluşların raporlarından yıllardır okumaktayız.

Türk rejiminin, işgali altında tuttuğu Kürdistan'daki politikası, her geçen gün sertleşiyor. En son 10 Nisan tarihinde Kuzey Kürdistan'da savaş kanunları yürürlüğe girdi. Bu kanunlarla bölge valisine başta şu yetkiler verilmiştir:

– Tüm grev ve lokavtları yasaklama,

– Köyleri ve yerleşim alanlarını boşaltma,

– Şüpheli kişileri hemen sürgün etme,

– Örgütten ayrılan ve rejimle işbirliği yapanların cezalarını azaltma, onları koruma ve parayla ödüllendirme,

– Buna karşın Kürt eylemcilere verilecek cezaları iki katına çıkarma,

– Basın-yayın kuruluşlarına sansür uygulama.

Türk rejimi, Kürt gerillalarına karşı savaşmak için, Kürtler'den oluşan "Köy Korucuları" adı altında yarı-askeri birlikler kurmuştur. Bunlar, kısmen hükümet yanlısı aşiretlerden, kısmen de tehdit altında silah alan köylülerden oluşmaktadır. Bu Kürtler, Kuzey Kürdistan'ı Türk işgalinden kurtarmak ve özgürleştirmek için mücadele eden başka Kürtler'i öldürmek için rejimden maaş ve silah alıyorlar.

Yıllardan bu yana Kuzey Kürdistan'da bir gerilla savaşı sürmektedir. Gerilla, PKK önderliğinde silahlı gruplar halinde faaliyetlerini sürdürüyor. Hedefi, Türk askerlerinin ve kışlalarının yanı sıra hükümet yanlısı milislerdir. Türk ordusunun büyük bir kısmı, işgalini sürdürebilmek için gerillaya karşı savaşmak üzere Kuzey Kürdistan'da bulundurulmaktadır.

Savaş kurbanları, sadece savaşan taraflardan olmamakta, siviller arasından da olmaktadır. Türk rejimi, kendi "Köy Korucuları"nı sivil olarak görmektedir. Buna karşın PKK, onları sivil görmüyor, tersine köy korucularının ve ajanların cezalandırılmasını yayınları yoluyla üstleniyor. Fakat taraflardan hiçbiri kadınların ve çocukların öldürülmelerini kabul etmiyorlar.

O zaman tarafsız kaynaklara dönelim: Türkiye'de halen objektif yazabilen gazeteciler -ki bu doğruların bedeli yargılanma, hapis cezaları (yazanlar ve yazı işleri müdürleri için) olmasına rağmen- bulunmaktadır. Bir kısım cinayetlerin arkasında Türk askerlerinin bulunduğu açığa çıkmış olup gazetelerde yayınlanmıştır. Bir keresinde köy korucuları, köylerinin etrafında gezinen ve üzerlerinde Kürt elbiseleri bulunan silahlı kişilere ateş açmışlardı. Bunlardan birkaçı öldürülmüştü. Yaptıklarını övünçle askerlere göstermek için köy korucuları orduya haber verdi. Ordunun gelip öldürülenleri kontrol etmesiyle, ölenlerin PKK'li olmadıkları, Türk askeri oldukları ortaya çıktı. Basına sızan bu olay da göstermektedir ki, Türk askerleri PKK'yi karalamak için Kürt giysileri giyerek bazı eylemler yapmaktadır. Askerlerden farklı olarak evlerinde silahlarıyla kalan köy korucularının askerler gibi, yattıkları yerden başka cephane depoları bulunmamaktadır. Gerilla ile girilen bir çarpışmada evine düşen bir bomba veya roketin patlamasıyla, evde bulunan cephanelik de patlamakta, böylece hem köy korucusunun evi hem de çevre evlerden bazıları havaya uçmaktadır.

Askerler tarafından "gerilla" diye öldürülenlerden birçoğu sivil köylü çıkmıştır. Öldürülenlerin yakınlarının şikayetleriyle, mecliste bu olayları araştırmak üzere gruplar oluşturulmuştur. Milletvekilleri, birçok kez askerlerin vahşiliklerini mecliste tartışmaya getirmişlerdir. Ayrıca bazen yöre halkı arasındaki çelişkilerden dolayı bazılarının öldürüldüğü ve suçluların, kendilerini gizlemek için suçu gerillanın üzerine attıkları açığa çıkmıştır. "Öldürme hakları" olan köy korucuları, kendi kişisel düşmanlarını öldürüp PKK'ye yüklemektedirler.

Burada önemli olan nokta şudur: Bir işgalci güç -ki devlet terörünü işgal altındaki topraklarda estiriyor- şimdi bazı Kürtler'in ölülerine "sahip çıkıp" timsah gözyaşları dökerek, kendini barış güvericini diye pazara sürüyor.

Rejim, şimdi de idamları gerçekleştirmeyi düşünüyor.

Türk büyükelçisinin kanlı resimlerle rejimin suçsuzluğunu kanıtlamaya çalışması, beni ikna edemez, buna inandıramaz.

Fransız parlamentosunda Kürdistan sorunu

Temmuz ayı başlarında Fransız Ulusal Meclisi'nde Komünist Parti milletvekili **Thèo Vial-Massat**, dışişleri bakanlığının dikkatini Kürdistan'daki durum üzerine çekmek ve Türk devletine karşı Fransız Hükümeti'nin yaptırımlarda bulunması için aşağıdaki soru önergesini vermiştir:

"– 10 Nisan'dan itibaren Kürt halkına karşı Ankara Hükümeti'nin başlattığı kaba baskıya ve bu tarihten itibaren T. Kürdistan'nda uygulamaya sokulan sıkıyönetime Fransa tavırsız kalmamalı.

– Fransa, halk ayaklanmalarına sahne olan bölgede, Türkiye ordusunun görülmemiş eşsiz bir vahşetle ayaklanmayı bastırması çabası karşısında sessiz kalmakla, şiddeti cezalandıramaz.

– Özal Hükümeti'nin almış olduğu kararların kınanması gerekirdi, çünkü bu kararlar yüzlerce Kürdün ölmesine, sayısız tutuklamalara meydan verdi.

– Fransa, olaylara ilişkin olarak, tüm basının maruz kaldığı sansürü, Kürdistan'ı koyu karanlığa boğan bu faşist emri mahkum etmeli.

– Paris, Türk Hükümeti'nin Kürt halkına karşı sürdürdüğü bu savaşı sonuçlandırma göreviyle hareket etmelidir ki, Türk Hükümeti Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını tanısın.

Bunun için Fransa, Ankara'ya silah vermeyi durdurmalı, Birleşmiş Milletler ve Avrupa kurumları nezdinde TC'nin kınanmasını ve Kürdistan'a uluslararası gözlemcilerin gönderilmesini sağlamalı."

Önerge sahibi milletvekili **Thèo Vial-Massat**, Fransa dışişleri bakanına bu önerge doğrultusunda harekete geçip geçmeyeceğini de ayrıca sordu.

"Partimiz, ulusların haklarının gerçek platformunu geliştirecek güçtedir..."

Değerli Arkadaş,

Kopenhag'tan gönderdiğiniz kartı, görüşmede sizden ayrıldıktan hemen sonra aldım. Bu da bir taktik, hep böyle yapıyorlar. Önceden bilgimiz olmasın ve yeterince hazırlıklı olmayalım diye, mektup ve benzeri şeyleri hep zamanı geçtikten sonra veriyorlar.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı-AGİK adı verilen platformun bir ay süren Kopenhag toplantıları, nihayet sona erdi. Ve sona erdiği gün de ilk meyvesini verdi: Türkiye'de Halk Gerçeği ve 2000'e Doğru adlı haftalık dergiler süresiz, bir matbaa ise on günlüğüne kapatıldı. Bu kapatma işlemi ile AGİK toplantıları arasında dolaysız bir bağlılık olduğundan hiç kuşku duyulabilir mi? Bu eşzamanlılık kesinlikle bir rastlantı değildir. Türkiye'de 28 Mart darbesi çerçevesinde bu gazeteleri kapatma kararı epeyce önceden alınmıştı, yani son sayıları nedeniyle bu karar ortaya çıkmadı, fakat AGİK toplantıları dikkate alınarak uygulanması bir süre, toplantıların sonuna kadar ertelendi. Türkiye'deki özel savaş rejimi, toplantının sonuçlarından da aldığı cesaretle kararını uygulamaya koydu. Burada iki sonuç önemlidir: Birincisi, toplantının niteliği ve sonuçlarının Türkiye'deki faşist-sömürgeci rejime ne denli cesaret verdiğidir. Diğeri ise, Türk rejiminin, çeşitli profesörlerinden oluşan özel timden Kürdistan'daki katliamlara kadar, bu toplantılar için ne kadar çok yönlü hazırlandığıdır.

Eğer yanlış bilmiyorsam, AGİK, "Yeni Avrupa" denerek oluşturulmaya çalışılan düzenin temellerinin yaratıcısı oluyor. Kendisine sosyalist ve kapitalist diyen bütün Avrupa devletleri içinde yer alıyor. Peki bu düzenin gerçek içeriği nedir? Bugün dünya kamuoyuna iki şey pompalanıyor. Birisi, hemen hemen her altı ayda bir yapılan Sovyet-Amerikan zirveleri ve bunun dünyaya barış getirdiği çığlıklarıdır. Ne garip, dünyayı nükleer silahları ile her an tehdit altında tutanlar, bir de tersine görüntüye dönüp dünyayı barışa kavuşturan kahramanlar olarak kendilerini sunabiliyorlar. En basit bir mantıkla şu düşünülebilir: Peki dünyayı nükleer silahlarıyla bir ağ gibi örenler barış kahramanları da, elinde bir sopası bile olmayanlar mı dünya barışının bozucularıdırlar? Ne yazık ki, dünyadaki çok geniş bir çevre buna inanabiliyor. Dünyayı defalarca yoketme gücünde olan silahların başındaki adamların kendilerine barış getirmekte olduklarını sanabiliyor. Günümüzde estirilmekte olan demokrasi furyası işte bunu sağlıyor; ve güçlüye böyle görünme imkanı verme ile güçsüzü ve ezileni aldatmanın adı oluyor.

Öteki olay ise AGİK'tir. Her ne kadar adına Avrupa dense de, doğrudan dünyaya yöneltilmiş ve etkisi bu kapsamda olan bir olaydır. Kanımca böyle görmek gerekir. Kopenhag toplantılarının sonuçlarını yeterince bilemiyorum, ancak birkaç haber ajansının bültenlerinde verdiği bilgilere sahibim. Fakat, sonuçlarının dikkatle ele alınıp irdelenmesinin, değerlendirilmesinin yararlı olacağını sanıyorum. Haber bültenlerinde yansıyanlara göre, Türk rejimi sonuç bildirisinden memnun görünüyor. Rahatlıkla gazete kapatma uygulamalarına başvurması da bunu destekleyen ve doğrulayan bir olay oluyor. Bunlardan ne sonuç çıkar? "Yeni Avrupa"nın temel prensiplerinin Türkiye'deki faşist ve sömürgeci rejimin çerçevesini esas aldığı sonucu çıkar. Eğer bilgilerim yetersiz değilse, bu temel tespiti yapmak ve bu gericiliği her yöntemle teşhir etmek oldukça önemlidir.

Öğrendiğime göre, Kopenhag toplantılarının temel konuları "insan hakları" ve "azınlıklar sorunu" imiş. Böyle iki konuda bugünkü Türk rejimini memnun bırakan sonuçlara varmak, insanlık için büyük bir tehlike ve sahipleri içinse tam bir yüzkarasıdır. Ancak mevcut sonuçlara şaşılmaması gerektiği de açıktır. İnsan hakları ile sömürge uluslar ve azınlıklar sorununu tartışanlar kimlerdir? Hangi güçleri temsil ediyorlar? Çok açık ki, insanlar, uluslar ve azınlıklar üzerinde baskı uygulayan güçleri. Tıpkı meşhur zirvelerde olduğu gibi, burada da sözde hak dağıtma iddiasında olanlar, gerçekte bu hakların gaspedicileridirler, suçlularıdırlar. Nitekim her iki soruna da, suçluların birbirlerine sıkı sıkıya sarılmaya çalıştıkları, birbirlerini kurtarmak için çaba harcadıkları, yaptıklarını nasıl gizleyebileceklerinin, insanları ve halkları nasıl aldatabileceklerinin yollarını aradıkları ortaya çıkmıştır. İnsanlar, sömürge uluslar ve azınlıklar üzerinde baskı ve terör uygulayanlar, onların her türlü hakkını gaspedenler mevcut devletler değil midir? Hiç bunlardan, bunların temsilcilerinden hak dağıtıcılığı beklenebilir mi? Sonuçlar öyle gösteriyor ki, bu konularda suçsuz olan hiç kimse yoktur. Ve suçlular, bu durumlarının verdiği telaşla birbirlerine sarılmışlardır. Aslında bunun adına suçlular konferansı demek en doğrusudur.

Hiç kuşku yok ki, bu tür olaylar Kürdistan'ı da doğrudan ilgilendirmektedir. Bu nedenle ilgisiz kalmamak, gerçekleri ortaya koymak ve gericiliği teşhir etmeye çalışmak en doğrusudur. Özel olarak, halkımıza yönelik gerici girişimleri ve bunlara angaje olan Kürt çevrelerini teşhir etmek ve halkımızı zamanında bilgi ve bilinçlendirmek önem taşır. Zira bunlar, Türk özel savaş güçlerinin son dönemdeki yönelimlerinden, bir yandan gazete ve dergiler kapatılırken öte yandan kurdurtulmakta olan partilerden, büyük bir çabayla sürdürülen model arayışlarından asla bağımsız değildir. Eminiz ki, başta Parti olmak üzere ulusal kurtuluş örgütlerine kavuşan halkımız, eğer zamanında bilgilendirilirse, bu tür gerici çabaların hepsini boşa çıkaracak, insanlığın ve ulusların haklarının gerçek platformunu geliştirecek güçtedir. Çabamız hep bunun için olmalıdır.

2 Temmuz 1990
Selahattin Erdem

Bugün namus ve şeref günüdür

Biliyorsunuz, dün olduğu gibi bugün de ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarını talan eden barbar Türk devleti, yaptığı talan yetmiyormuş gibi, masum halkımızı da katliamlardan geçiriyor, yurtsever insanlarımızı sürgün ediyor ve zindanlarında esir tutuyor. Evet, emekçi Kürt yurtseverleri olarak yok etme politikasıyla karşı karşıyayız.

Bizler neden Avrupa'dayız, hiç düşündünüz mü? Ülkemiz Kürdistan'a baktığımızda fabrikanın olmadığını, işsizliğin tırmandığını, açlık ve sefaletin had safhaya vardığını görüyoruz. Tüm bunlar, TC'nin pis politikasıdır. Ülkemizde bizler mercimek, pamuk ekiyoruz; çapalıyoruz, çuvallara doldurup götürüp sömürgeci burjuvazinin fabrikalarına teslim ediyoruz.

Emekçi Kürt yoldaşlarım!

Kürt halkı artık gerçek partisine ve önderine kavuşmuştur. O, insanlık dışı uygulamaları ve TC'nin çirkin politikasını bir daha yeşermemek üzere mezara gömdü ve üstüne beton döktü. PKK'nin 15 Ağustos Atılımından bu yana fazla bir zaman geçmedi. Bu kadar kısa bir zamanda PKK, çok başarılar elde etti ve bizlere çok şeyler kazandırdı, öğretti. Herşeyden önce eskiden Kürdistan'da var olan polis, jandarma korkusunu yok etti. Halkımız artık, "Ben de varım" diyebiliyor; zindanlarda direniyor; kutsal Newroz ateşini daha da gürleştirip, canını bile bir meşale olarak yakıp kendini feda ediyor. Bugün şehir caddelerine dökülen 15 bin Kürt yurtseverinin Türk devletinin rejimini ve politikasını lanetleyen, "Topraklarımızdan defolun!" diyen sesleri var. Elbette tüm bu gelişmeler kendiliğinden olmadı. Bu cesareti Kürt halkına veren, Kürt halkının partisi PKK ve Serok APO'dur.

Bu ilerlemelerin farkına varan Türk burjuva partileri rahatsız oluyorlar. Türk devletinin çirkin politikasına bakınız! İnönü ve emperyalizmin uşağı Süleyman Demirel 1989'da Turgut Özal'ın cumhurbaşkanlığını kabul etmiyorlardı. Fakat 1990'lara geldiğimizde "devlet elden gidiyor, Kürtler ayrılıyor" diyerek telaşa düştüler ve üçü ittifak yapıp "ulusal birlik" için karar alıp özel kararnameler çıkarttılar. Bu kararnameler; köleliği kabul eden Kürtler aynı topraklarda kalabilir, kabul etmeyenleri ise metropollere sürgün ederiz, Kürt yurtsever ve devrimcilerini de zindanlara doldururuz demektedir. Batman ve Şırnak'ı vilayet yapacağız dediler ve yaptılar. Bu iki vilayete özel yetiştirilmiş ajan kadrolar dolduracağız deyip son kozlarını da oynadılar.

Evet yurtseverler, bu politikaya boyun eğersek tümden yok olmaya mahkum oluruz. Bu yok olmayı durdurmak için bize de görevler düşmekte. Bugün Kürdistan'ın dağlarında, köylerinde, şehirlerinde namusumuz, şerefimiz olan kutsal topraklarımızı korumak için canını feda eden gerillalarımız var. Yine dünya kamuoyunun dikkatlerini ülkemiz Kürdistan'a çekmek için düşmanın zindanlarında direnen savaş esirlerimiz var. Biliyoruz, bizim bu kutsal savaşımıza bir kuruş katkıda bulunan bir devlet yoktur. Ülkemiz için canını feda eden zindan direnişçilerine ve gerillalarımıza maddi ve manevi destekte bulunmak bizim görevimizdir. Bizler bunun bilincindeyiz. Çocuklarımıza da bu fedakarlığı aşılayalım. Çocuklarımıza her kuruşun bir mermi parası olduğunu kavratalım.

Memê Alla
İsveç-Bollnäs

PKK'nin yüce aydınlatma faaliyeti sayesinde aydınlandık

Sömürgeci imha savaşlarına karşı ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadeleleri hangi şartlarda nasıl başlar sorusuna yanıt aradığımızda insanlık tarihi gösteriyor ki; toprakları işgal edilen, yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları talan edilen, emek gücü iliklerine kadar sömürülen, kültürü yasaklanan bir ulusun isyan etmesi meşrudur, gerekli ve zorunludur. Yok olmamak, insanca ve hür yaşamak için kölelerin kutsal yolu isyan yoludur. İsyanların zaferi için zorunlu olan ise çağdaş düşünce ve savaş örgütlerine kavuşmaktır. Bu örgütlere sahip kölelerin isyan etmemesi en lanetli davranıştır.

PKK tarihi ezilen emekçi Kürt sınıflarının aydınlatma tarihidir. Çağımızın en ileri düşüncesi Marksist-Leninist bilimle donanmış, öncü müfrezenin ideolojik politik önderliğinde yaratılan savaşçı halk ordumuz sömürgeci imha savaşına karşı varolma ve insanca yaşama savaşını başlatmıştır.

Peki zamanı geçmişlerin veya zamana uyum sağlamayan, bir arpa boyu yol almayanlar neden devrimci halk savaşını erken bulmaktadırlar. Devrimci savaşımızı erken görüyorlar ve kendince neden olarakta halkımızın geriliğini, örgütsüzlüğünü gösteriyorlar. Peki herşeyi gasp edilmiş kölelerde aydınlanma, örgütlenme uzaktan gazel okumakla olur mu? Tarih buna hayır diyor. İşte tam da bu noktada aydınlanma faaliyeti olan devrimci savaş güncelleşir. Geri feodal toplumsal yapı içerisinde, her türlü sosyal faaliyetin yasaklandığı bir ortamda aydınlanma ve örgütlenme faaliyeti nasıl yürütülecektir.

Devrimciler her şart ve koşulda devrimi hedefliyerek çalışırlar. Düşmanın en zayıf olduğu sahalardan başlayarak adım adım aydınlatma faaliyetini yürütürler.

PKK halkımızı aydınlatmak ve örgütlemek amacıyla yürüttüğü ulusal kurtuluş mücadelesi sömürgecileri çılgına döndürmüş, daha çok teşhir ve tecritini sağlamıştır.

Halkımız ve tüm insanlık şahittir ki, PKK herşeyin güllük-gülistanlık olduğu bir toplumda devrimci savaşı ilke edinmemiştir. Tersine dünyada belki de en çok insanlık onuruyla oynandığı, insanlığın saniye saniye katledildiği, işgalci zulüm, sömürü, katliam, sürgün ve talan edilen köleliğe mahkum edilmiş bir toplumda devrimi bayrak edinmiştir.

Biz düşmanımızın baskı, zulüm, sömürü ve katliamlarını biliyoruz, görüyoruz, yaşıyoruz. Halk olarak bu zulüm ve zorbalığa karşı nasıl durabileceğimizi öğrenmek ve bunun gereklerini yerine getirmek istiyoruz. İstiyoruz çünkü; bir an önce insanca yaşama kavuşmak için. Evlerimiz, köylerimiz PKK'nin yüce aydınlatma faaliyeti sayesinde aydınlanmıştır. Bu faaliyet safları netleştirmekte, feodal gerici düşünce ve ilişkileri yerle bir etmektedir.

Sonuç itibarı ile PKK'nin önderlik ettiği halk savaşımızı erken görenler ,"zamanı değildir" diyenler ülke ve halk gerçekliğimize yabancılaşmış, kurtuluşu halkın yanında değil, metropol başkentlerde arayan cücelerdir.

S. Lezgin, Avusturalya

SENİ DARAĞACI BİLE YILDIRAMAZ DAYI!..

Kapalı kapılar ardında olduğunu
Unuttuğumu mu sandın
Hayır, dayıcığım hayır, unutmadım
Küçüktüm ama şimdi gibi hatırlıyorum
Satılmış köpekler ancak pusuya düşürerek
Yakalayabileceklerini biliyorlardı
Vatan için eğitilmiş Kürt bir savaşçıyı.
Başka nasıl yakalayabilirlerdi?
Şimdi anlıyorum dayıcığım
Neden bir görünüp bir kaybolduğunu.
Şimdi anlam verebiliyorum artık
Konuştuğun her kelimenin derinliğinde
Neler yattığını,
Nasıl anlatırdın Cudi'yi, Botan'ı,
Bagok'u, Dicle'yi... cevher dolu topraklarımızı.
Hele Kürdistan deyince
Adeta kükreyişine şimdi anlam verebiliyorum
Şu an içeride ne denli direndiğini
Bilebiliyorum dayıcığım
Yaptıkları insanlık dışı işkenceleriyle
Boyun eğeceğini sandılar
Ama bir kez daha gösterdin onlara
Kürt bir savaşçının beynine yerleştirdiği,
Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin
Yobaz bir işkenceyle silinemeyeceğini.
Şimdi anlıyorum dayıcığım
Anlattığın her hikayenin anlamını.
Saf cahil kalmış Kürt halkımın
Kaderiydi bu hikayeler.
Ve bir gün bu kader değişecek, değişmeli diyordun.
Doğruymuş dayıcığım
Verdiğin her vaat doğru
Şimdi Kürdistan ulusu hep el ele vermiş
Bir ağızdan diyebiliyor, haykırabiliyor artık
Bimre bindestî, bijî serxwebûna Kurdistan!
Bijî Serok APO, bijî berxwedana Kurdistan!

Baran-Regensburg

Devrimci Demokrat Kamuoyuna!

Ben insanım diyen herkese sesleniyoruz!

Halkımızın özgürlük ve bağımsızlık için ayağa kalkışını dün olduğu gibi, bugün de faşist düzen, devlet terörü eşliğinde her türlü baskı ve işkence yöntemiyle engellemek istemektedir.

Yoncalı, Dereler, İkiyaka ve daha bir çok yerde, halkımıza yönelik yapılan katliamlar, bugün daha da boyutlandırılarak devam etmektedir.

Son Nusaybin ve Cizre'de yaşananlar bunun en canlı kanıtlarıdır.

Devlet, Nusaybin ve Cizre'de genç, ihtiyar, kadın ve çocuk ayrımı gözetmeksizin insanlarımızı kurşunlamıştır. Bunun sonucunda halktan 6 kişi katledilmiş, onlarcası yaralanmış ve binlercesi gözaltına alınarak en vahşi işkencelere tabi tutulmuş ve tutulmaya devam edilmektedir. Binlerce tank ve topla bu şehirler kuşatmaya alınarak toplu kıyım provaları yapılmaktadır.

Halkımıza yönelik bu katliam ve çağdışı uygulamaları protesto ediyor;

Ben devrimciyim
Ben demokratım
Ben ilericiyim
Ben aydınım

Ve ben insanım diyen herkesi, halkımızın Bağımsızlık ve Özgürlük istemini katliamlarla, toplu sürgünlerle, insan dışkısı yedirmelerle, kitlesel tutuklamalarla, ve vahşi işkencelerle bastırmaya yönelik faşist devlet politikasına karşı çıkmaya, teşhir etmeye, dur demeye ve halkımızın yükselen haklı sesine ses katmaya çağırıyoruz!..

Dava arkadaşları adına
H. Altun-Ş. Göktaş-F. Kav
Aydın E-Tipi Cezaevi

"Bizim için her alan bir mücadele meydanıdır"

Fiziki olarak tutsağız ama ruhumuz dağların doruklarında, ülkemizin her karış toprağında, dayanılmaz bir sevda gibi atıyor yüreğimiz.

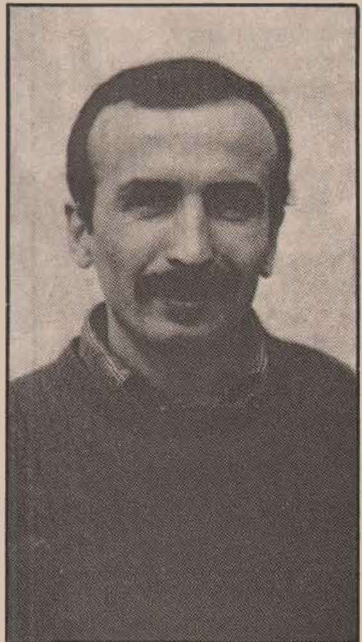
Dışarıdaki sıcak gelişmeler, baharın güçlü coşkusu bizleri coşturuyor. Artık durum bildiğiniz gibi değil. 9 yaşındaki çocuklar bizim gerçekliğimizi haykırıyor. Tank ve topla alev, alev yürekler susturulmak isteniyor. Ama olmuyor, ölüm ve yaşam arasında bir fark kalmamış.

Onun için "ya insanca yaşam, yada ölüm" deniyor. Bunun dışında bir yol yoktur. Tabi, böylesi bir durumda da dört duvar arasında olmak bizim zorumuza da gidiyor. Fakat bizim için her alan bir mücadele meydanıdır.

Baharın sıcaklığını bizler de büyük bir coşkuyla karşıladık. Bayramımızı marşlar, halaylar, ateşler eşliğinde kolkola kutladık. Geçmişe nazaran içerinin yaşam koşulları daha iyi. Kazanılan bazı haklar var. Tabi her gelişme karşısında yeniden bu hakların gasp edilme durumu oluyor. Bizler kazanılan hakların yeniden gasp edilmesini açık ki istemiyoruz. Bunun için de sürekli dayatmalarımız var. Yemeklerimiz yenilir gibi değil, günlük basın -yayını gecikmeli de olsa izleme olanağımız var. Şimdilik, bir sorun çıkmadan avukatlarımızla görüşebiliyoruz. Havalandırma gün boyu açık, şimdilik bu bize yetiyor. Çünkü geçmişte bu imkan da yoktu, ölesiye bir mücadele sonucu kazanılmıştır bu haklar.

Besra EKSEN
Özel Tip Cezaevi Malatya

"Vatanda yaşamak kadar mutluluk verici yaşam olamaz"

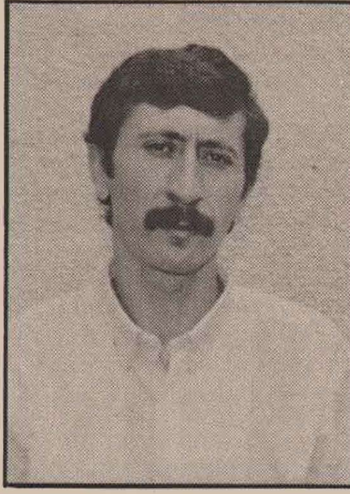
... Özgür ve kişilikli olarak yeni yaşama atılmak kadar değerli ne olabilir? Başka türlü ne insanlığımızı kazanabilir, ne de kendimize insanız diyebiliriz. Halkımızı geleceğe taşıyacak olan sizlersiniz. Böyle bir görevi yüklenmenin onurunu ve coşkusunu taşımak bir insan için en büyük şanstır. Toplumumuzda insanlarımız bugüne kadar böyle onurlu ve kişilikli yaşamaya hiç bir zaman sahip olmadılar. Mutlaka yaşayanlar olmuştur, ama bu özde olmamıştır. Kaldı ki siz bu onurlu yaşamın tohumunu atanlardan çok şanslısınız ve olanaklarınız daha fazla.

Her insanın eksikliği olabilir. Yazı ve imla yanlışları sizin için eksiklik olamaz. Önemli olan yaşamdaki eksikliklerimizi gidermektir. Kaldı ki birşeyler yapmak, sonuçlar ortaya çıkartmak için bir çok konuda tam olmak zorunlu değildir. Önemli olan eksiklerini giderme çabası içinde olmaktır. Bu nedenle eksikleri önümüzde engel olarak görmeyin.

O yaban ellerde çabalarınızla halkımızı gururlandırın, bizleri ve ailenizi gururlandırın. Ancak yaban elleri kendinize mesken edinmeyin. Zorluklar içinde olsa da, vatanda yaşamak kadar mutluluk verici yaşam olamaz. Orası bizlere göre değil, hele gerçekliğimiz dikkate alınırsa. Medya'nın çağrısını işitiyor musunuz? Bundan güçlü çağrı düşünemiyorum. Bu nedenledir ki, çağrıyı ben de sürekli yineliyorum ve hatırlatıyorum.

Mustafa KARASU
Ceyhan Cezaevi

"Yurt insanın anasıdır"

İnsanlar, kendi kendilerini boş yere ya da basit bir şey için açlık grevi gibi dayanılması güç (ki, idrakında olanlar hariç) ve insanı kemiklerine kadar eriten böylesi bir eylem türünü tercih etmez. İnsanlar eylem türlerini gelişmelere göre belirler. Buna da eylemcilerin içinde bulunduğu koşullar ve ellerinde bulunan olanaklar da belli oranda etkide bulunurlar. İşte kendi durumumuzu göz önüne aldığımızda, uğruna açlığa yattığımız konu ortaya konduğunda görülmektedir ki, açlık eyleminden başka bir çıkar yolumuz kalmamaktadır.

Eylem haberimizi gazeteler de yazdı. Neden eylem yaptığımız, açlığa yattığımız küçücük ve gözden ırak sayfa köşelerinde verildi. Ama oldukça önemli olan, toplumumuzu ve halkları yakından ilgilendiren bu eyleme girmemiz sadece bir kaç sözcük, yada bir kaç satır haber yazıyla anlatılamaz.

Bildiğiniz gibi son aylarda peşpeşe kanun hükmündeki kararnameler çıkarıldı. Kararname özü itibarıyla, insanın doğuştan sahip olduğu temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak, kısacası bizler için sürgün, işkence, sansür anlamına gelmektedir.

Sürgün yüzyıllar öncesinde köleci imparatorluklar tarafından halklara uygulanan, kökünden, soyundan, toprağından koparma, yok etme yöntemidir. Yani kendi amaçlarına uymayan bir gelişme görüldüğünde bir avuç zulümkar, bu gelişmeye yol açan insan veya toplulukları yerinden ve yurdundan koparıp alır. Yurt insanın anasıdır...

Sansür ise gazete veya derginin doğru haber yazmaması, radyonun doğru haber vermemesidir. Daha doğrusu, doğrudan yana, iyiden yana olan hiç bir şeyin yayınlanmamasıdır.

Bir de buna ek olarak biz tutuklular için Eskişehir'de yapılan tek kişilik hücrelerin bulunduğu cezaevlerinin "üretime" açılması için girdik bu eyleme. Tüm bunları protesto etmek için ... Çünkü biz insanız. İnsanlığa uymayan, insanlıkla uyuşmayan şeylere tahammül edemeyiz. Tüm insanlar da aynı duyarlılığı göstermeli. Bu, insan olmanın, insanları sevmenin en asgari gereklerindendir. Bunu böyle anlamak gerekir.

Evet, acılar, ızdıraplar ve uykusuzluklar boşuna değil, açlığa yatışımız boşuna değildir. İnsan olmanın ve değerlere bağlılığın bir gereğidir ve kaçınılmaz bir zorunluluktur. Acılar mutlu günlerin yaratılmasına bir nebze de olsa katkı sağlıyorsa, bu acıları kat be kat çekmeye razıyım.

Cevdet İNAK
Aydın E Tipi Cezaevi

Hücrem

Diyarbakır ne devrandır bu devran?
Zebanisi bol cehennemdir bu zindan
Kara zulüm kudurmuştur korkudan
Hücrem demir, yürek demir can demir.

Şirindirde yad ellerim can şirin,
İşkencede tükeniyor günlerim
Benzim soldu yara-bere-kan-irin
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Kaldırın şu zindanın üstünü,
Kimi asmış kimi yakmış kendini
Kimi ölüme yatmış da ooy beni beni
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Belki sabah gün ışımış aleme
Yol bulunmaz ışık sızmaz hücreme
Bir mezarıma bakıyorum bir çevreme
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Verem girmiş çoğumuzu kemirir
Zulüm yandan öfkemi kinde semirir
Cellat sokmuş hançerini çevirir
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Yanıyordu kardeşlerim ateşte
Ölüm orucunda ölür peş peşe
Alem sağır mı hele bakın bu işe?
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Neylersin brê cellat neylersin,
Hiç usanmaz zulüm cefa eylersin,
Bizden kemlik, döneklik mi beklersin?
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Can kurbandır sakınır mı bu halktan?
Gün, bugündür dayan yürek, can dayan
Kavim kardeş hasret eder sizi civan
Hücrem demir, yürek demir, can demir.

Halk savaşmaya karar vermiş, bunu kararnameler engelleyemez

Biliyor musunuz; İsmail Beşikçi'yi, O'ndaki engin insan sevgisini, Kürt, Kürdistan sevdasının yoğunluğunu gördükçe, tanıdıkça yüceliğini daha iyi anlıyorum. Her gözeneğinde gerçeğimize akan bir sıcaklık; o koca yüreğinde bizi sarmalayan bir enternasyonalist ruh zenginliği vardır. İnsana özgü soylu ögeler onda biraraya gelmiş. İnsana çok anlamlı duygular yaşatıyor bu kişilik.

Bir de ülkemi, halkımı, benibizi anlayan, anlatan bunca yakınlık, bunca tanımışlık ve içtenlik şaşırtmıyor, sevindiriyor sadece. Bunu anlatabilmek zor! Ama insana korkunç güzellikte duygular yaşatıyor, haklı bir gururla yürek atışlarının hızına kulak veriyorsun. Soylu bir kavganın yarattığı dostluk–kardeşlik; onun kurduğu bir köprüdür bu, diyorsun.

Biliyorsunuz baharla gelen kitlesel dalga özlenen intifadamız karşı devrimin yeni saldırı ve özlemlerini (!) de birlikte getirdi. Özel savaş yeni yöntemlerle boyutlandırıldı. Halkımız yeni bir sürgün, tecrit ve her türlü zorla karşı karşıya bırakıldı. Şimdiye kadar uygulanan gizli sürgün, katliam vb. yasallaştırıldı. Yani bir kez daha açıktan savaş ilan edildi. Ama ülkeyi saran bir yangını bu şekilde söndürmek mümkün değil, ok bir kez yaydan çıkmış! Halk savaşmaya karar vermiş, bunu kararnameler engelleyemez. Kaldı ki bu halk 1920'lerin 1940-50'lerin halkı değil artık. Takrir-i Sükun'lar o dönemde bile bir işe yaramadı. Yeni çıkartılan kararnameler mücadeleyi daha da ateşliyecektir, bunu yasa sahibi de biliyor.

İktidar durmadan yama vuruyor kararnameye. Yeni yeni rakamlar eklemekte, bir türlü hizaya koyamamaktadır. Ve görülen o ki, bu "çare" bir derde deva olmaya fırsat bulamayacaktır.

7 günlük açlık grevimiz sonuçlandı. Amaç bir uyarıydı. Esas ucu halkımıza yönelik olan ve öteki ucuyla da Türkiye'deki devrimci-demokratik muhalefeti hedefleyen kararnameyi; ayrıca biz tutsaklar için inşa edilen yeni ölüm kampları niteliğindeki hücre tipi cezaevlerini deşifre etmek, uygulamaları protesto etmek ve kınamak için başlatılan bir kampanyaydı.

Türkiye kamuoyunda arzu edilen bir yankı uyandırmadıysa da genel olarak çok olumluydu. Özellikle bizim halkımızın geniş katılımı oldu. Basın bilinçli 141-142'yi öne çıkarttı. Türkiye'deki belli çevrelerde de anti-faşist mücadele anlayışı sakat olduğu için, ön plana çıkarılmaya çalışılan şeyler farklı oldu. Anti-faşist mücadelenin merkezine oturtulan maddeler üzerinde bol gevezelik etmek kolaydır. Bu çevreler işin kolayına kaçıyor. Oysa kararnamenin hedefi önemlidir. Doğrudan doğruya bir halkı hedefliyor ve savaşı pervasızlaştırıyor. Aynı zamanda Türkiye halkını ve emekçilerini yeni bir baskı-yasak kıskacına alıyor. Buna rağmen daha radikal çıkışlara sıçrama yapamıyorlar.

Kendilerine insan hakları savunucusu maskesi takanlar, derneklerini ailelerimizin yüzlerine kapatabiliyorlar. Başkaları olsa olur, ama siz... olmaz diyebilecek kadar insanlıktan uzaklaşabiliyorlar. Hani insan hakları savunuculuğu?! Bize dönük yüzü böylesine sahtedir.

Türkiye'deki olumlu gelişmeler sevindiricidir ama işte bu gibi çirkin tutumların çokluğu da insanı o derece öfkelendiriyor. Aziz Nesin benzeri aydın-demokrat(!)lardan fazla bir beklentimiz yok, fakat maske takınıp bol söylev veriyorlar hala.

Sakine CANSIZ
Çanakkale Cezaevi

Türkiye'de memurların başkaldırısı ve düşündürdükleri

Türkiye'de resmi devlet kuruluşlarında ve özel sektörde çalışan memurlar, başta İstanbul olmak üzere Ankara, İzmir, İzmit, Kütahya, Adana vd. şehirlerde eyleme geçtiler. İşçilerin 1989 baharındaki yaygın, kitlesel pasif eylemliliğini andıran memur eylemleri, 1990 yılı ikinci yarı ücret zammının %25 olarak açıklanmasıyla birlikte daha da yaygınlaşarak sürüyor. Memurlar grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı ve ücretlerine zam yapılmasını istiyorlar. Memurların örgütlenme, sendika, grev ve ücret zammı talebiyle yaptığı eylemler, başta işçiler ve öğrenciler olmak üzere tüm halk kesimleri tarafından destekleniyor. Bu, 1980'deki askeri-faşist darbeden sonra ilk kitlesel memur eylemi oluyor. Ve kendi içinde birçok olumlu gelişme ögesini barındırıyor.

Memurlar ilk olarak geçtiğimiz Haziran ayında, 1990 ikinci yarı yıl ücret zammının faşist ANAP iktidarı tarafından Temmuz ayında belirlenmesinden önce, zammın yıllık enflasyon oranının üstünde tutulması için hükümeti uyarmak, sendika ve grev hakkı taleplerini ilerletmek amacıyla eyleme başladılar. 25 Haziran 1990 günü İstanbul Cağaloğlu Anadolu Lisesi önünde toplanan üç bini aşkın memur, Sirkeci'de büyük postaneye sessiz bir yürüyüş yaptı. Faşist ANAP iktidarının başbakanı Yıldırım Akbulut'a, "Sefalet ücreti değil grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı istiyoruz" yazılı telgraf çektiler.

Bu ilk kitlesel protesto eyleminden sonra yaptıkları basın açıklamasında sorunlarını ve taleplerini şöyle ifade ettiler:

"Ülkemiz son yıllarda giderek derinleşen bir ekonomik bunalım ve bunalımın yaratığı ideolojik ve politik sorunlarla karşı karşıyadır. Ülkemiz, bu bunalımı 1950'den itibaren yaşamaktadır. Emperyalizmle olan bu ilişki sistematiği sürdüğü sürece de yaşayacaktır.

Uygulanan ekonomik politikaların en yoğun etkileri ise sendikal örgütlenme hakları gaspedilmiş olan 657 sayılı yasa kapsamındaki 'kamu çalışanlarında' görülmektedir. 1970'ten itibaren 657 sayılı yasa **ellisekiz** *kere değiştirilerek, bir yandan devlet memurlarının, iki kişisinin bile herhangi bir konuda yerel ya da siyasal mekanizmalara başvuru hakları gaspedilirken; diğer yanda da aylık ödenek ve sosyal yardım alacaklarının hesaplanması işi neredeyse bir bilmeceye dönüştürülmüştür. Bu gerçekliğin başka boyutu da: KİT (Kamu İktisadi Teşebbüsleri)'nde 'Sözleşmeli Personel Yasası'ile çalışanların, iş güvencesinden yoksun duruma getirilmelerinde ve her an işten atılma tehdidiyle çalıştırılmalarında görülmektedir. Ayrıca Maliye'de 657 sayılı yasaya aykırı bir şekilde çalıştırılan çok sayıdaki çalışan ise ne memur, ne de geçici personel, ne de sözleşmeli personel statüsündedir. Bu statüde çalıştırılanlar sürekli ücretsiz fazla mesaiye tabi tutulmakta, yıllık izin hakları gaspedilmekte, işten ayrılmalarında ya da ölümlerinde hiçbir sosyal hakları olmadığı gibi, tek taraflı sözleşmelere 'uygun' olarak işten atılmaktadırlar. Biz kamu çalışanlarının ekonomik, sosyal, kültürel gereksinimlerine yanıt verecek bir ücret politikası uygulanmasının zorunluluğuna inanıyoruz. Ayrıca çalışanların gereksinimlerininin karşılanmasının yanında bir de ülkemizde yıllardır unutturulan 'Biriktirme Hakkı'nın da varlığına dikkat çekmek istiyoruz. Ücretlerden hiçbir şekilde fon kesintileri yapılmamalı, kamu çalışanlarının vergi yükü azaltılmalı, eğitim, kıdem ve çalışma koşullarına göre ücretler kademeli olarak arttırılmalı.*

Bu nedenlerle sefalet ücreti değil, emeğimizin, ürettiğimiz değerlerin karşılığında insanca yaşam koşullarının sağlanmasını istiyoruz. İstediğimizi elde etmenin yolu da örgütlü, birleşik mücadele ve işverenimiz devletle pazarlık masasına oturmaktan, grev silahını kullanmak hakkını kazanmaktan geçer."

Bu açıklamayı yapan Eğit-Der, TMMOB, İstanbul Tabibler Odası yetkilileri ayrıca, *"İstemlerimizin elde edilmesinin yolu İstanbul Belediyesi temizlik çalışanlarının gösterdiği gibi örgütlü, birleşik mücadeleden geçmektedir"* dediler.

Faşist rejimin maliye ve gümrük bakanı Adnan Kahveci'nin ücret zammını %25 olarak açıklamasıyla birlikte, kamu ve özel sektörde çalışan memurların protesto gösterileri de yoğunluk kazandı. Başını belediye memurlarının ve sağlık emekçilerinin çektiği memur eylemleri, hızla diğer kentlere de yayılıyor ve kendi içinde çok çeşitli eylem biçimlerini kapsıyor. Yemek boykotundan, Antep ve ilçe belediye memurlarının yaptığı gibi boş tencerelerle yürüyüş, toplu protesto telgrafı, hastane, fakülte, kurum bahçelerinde alkışlı gösteri vb. gibi pasif eylem biçimlerini deneyerek sorunlarını ve taleplerini kamuoyuna duyurmayı, faşist iktidar üzerinde baskı yaratmayı amaçlıyorlar.

Açıklanan zam miktarı, 1990 yılı enflasyon rakamı (%75 dolayında) karşısında reel ücretlerde büyük bir gerilemeyi; yani memurların taleplerinin tam tersine alım güçlerinin daha çok düşmesini, daha çok yoksullaşmayı ifade ediyor. 1990 yılı Haziran ayı hesaplarına göre Türkiye'de yoksulluk sınırı 600 bin lira dolayında. Oysa üniversite mezunu 5 yıllık bir memurun maaşı son zamlarla birlikte 375 bin TL. Bu durumda memurların büyük çoğunluğu yoksulluk sınırının çok altında bir yaşama mahkum edilmiş oluyor. Bu da, 1,5 milyon memur 777 bin memur emeklisi, 1 milyon 300 bin işçi emeklisi ve 484 bin Bağ-Kur emeklisi ve bakmakla yükümlü oldukları milyonlarca insan için tam bir sefalet, açlık ve yokluk anlamına geliyor. Ama diğer yandan GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla) içinde kar ve rant oranı %46'dan %70'lere ulaşmış durumda. Yani, azgın bir sömürü temelinde dehşetli bir yoksullaşma, bunun karşısında ise çapulcu Türk burjuvazisinin sınırsız bir sermayeye ulaşarak tekelleşmesi. Türkiye'nin en büyük kapitalistleri Vehbi Koç ile Sakıp Sabancı'nın dünya genelinde en zengin ilk 50 kişi içinde yer alması, bu sistemin bir sonucu olarak ortaya çıkıyor.

Bugün ortaya çıkan memur eylemlerinin nedeni de, aşırı dizginsiz sömürü ve faşist baskılara bir tepkidir. Bilindiği gibi memurlar, tam 10 yıldan beri suskundu, örgütsüzdü, eylemsizdi. 24 Ocak Kararları'nın ardından 12 Eylül 1980'de askeri-faşist cuntanın iktidara el koymasıyla birlikte, memurların varolan tüm dernek ve sendikaları kapatılmış, yöneticileri de dahil birçoğu tutuklanmış, işkence görmüş, sürgün edilmiş veya görevinden uzaklaştırılmıştı.

1982 faşist anayasasıyla devlet ve özel sektör kurumlarında çalışan tüm memurların örgütlenme, grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı ellerinden alınmış, politika yapma yasağı getirilmişti. Ayrıca herhangi bir siyasi partiye üye olmaları da yasaktı. Yani memurlar, emeğini pazarlama gücünden bile yoksun, karın tokluğuna çalışan köle durumundaydılar. Bu kölelik tam 10 yıl sürdü. Bu kadar uzun süre tepkisiz, bir köle gibi kalınmasında kemalist-faşist devletin karakteri ve bunun memurlar üzerindeki olumsuz etkisinin yanısıra, Türkiye devrimci-demokrasi hareketinin ayakları üzerine doğrulmamasının, doğru devrimci önderliğin yaratılamamasının da önemli bir rolü vardır.

12 Eylül faşizmi ve onun devamı olan ANAP iktidarı tarafından alabildiğine bastırılan, ekonomik, demokratik, siyasal tüm hakları gasbedilen, en ufak bir karşı koyuşu şiddetle ezilen geniş halk kitleleri, PKK'nin 15 Ağustos Atılımı'yla başlattığı silahlı mücadele ardından, ondan da aldıkları güçle yavaş yavaş toparlanmaya başladı.

Yılların öfke ve kinini yansıtan birikim, kendiliğindenci, pasif ve daha çok ekonomik-demokratik taleplerle sınırlı da olsa artık kitlesel eylemlere dönüşmeye başladı. 1989 baharında yaşanan yoğun işçi eylemliliği bunun ilk örneğiydi. Talep ve tepkilerinin önünde bir sübop rolü oynayan gerici-faşist sendikaları aşan işçiler, örgütlü birleşik mücadeleleri sayesinde en azından ekonomik yaşam koşullarını kısmen de olsa düzeltmeyi başardılar. Bu, onlara kendi örgütlü güçlerine güvenmesini, yani özgücü esas almasını ve sonuna kadar kararlı, örgütlü bir tarzda mücadele ettiği sürece başaramayacak hiçbir şey olmadığını öğretti. Aynı zamanda devletin "baba" olmadığını; tam tersine, kendilerinin karşısında burjuvazinin çıkarlarını savunmak, korumak için yapamayacağı baskı, entrika ve komplo olmadığını kavrattı. Bir bağımsız Çelik-İş Sendikası'na üye Karabük ve İskenderun Demir-Çelik işçilerinin grevi ve bu greve yapılan devlet müdahalesi, başlı başına bir ders oldu.

Son günlerde kitlesel olarak ayağa kalkan memurlar da, eskisi gibi işçileri küçümsemek, aşağılamak yerine, onların mücadele ve örgüt deneyimlerinden yararlanıyorlar. Ve eylemlerinde, "İşçi-memur el ele genel greve" sloganını atıyorlar. Önceden devlet ne verirse kabul ettiklerini, ama artık devleti bir işveren olarak görerek haklarını alıncaya kadar mücadele edeceklerini ve onunla pazarlık masasına oturacaklarını söylüyorlar. Memurların son eylemlerinde kullandıkları, "Örgütlenelim, mücadele edelim, dirilelim" sloganı bile, milyonlarla ifade edilen bu kitledeki ruhsal değişimi ortaya koyuyor.

Mevcut durumda Türkiye'de kitlelerin kendiliğindenci toplumsal hareketi, önderlik iddiasında olanların tavrını çoktan aşmıştır. Rejime karşı patlama noktasına gelen kitleler, kurulu düzenin sınırlarını zorlamakta, sahte yapıları dağıtmaktadır. Kemalist-faşist rejimin, kitlelerin toplumsal muhalefetinin önünü kesmek, yönünü saptırmak için gündemleştirmeye çalıştığı TBKP vb. yapılar, kesinlikle kabul görmemektedir. Yıllardan bu yana aldatılan, sömürülen, bastırılan, ezilen geniş halk kitleleri, bundan böyle aynı şeyleri yaşamak istememekte; bu yönlü dayatmalara karşı da mücadele etmektedir.

Ancak işçisiyle memuruyla bir bütün olarak Türkiye halkı kendi devrimci önderini, örgütlü gücünü henüz yaratabilmiş değildir. Ama kendiliğindenci, pasif, daha çok ekonomik-demokratik taleplerle de olsa, ortaya çıkan bu yaygın kitle eylemleri, Türkiye halkının da kendi kurtuluş yolunu bulduğunu, bunun mücadeleden başka bir şey olmadığını anladığını ve gereklerini yerine getirmeye başladığını göstermektedir.

PKK ve önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, Kürdistan halkının olduğu kadar Türkiye halkının da kurtuluş yolunu açmakta ve bu doğrultuda hızlı mesafe almaktadır.

25 lik zammı protesto amacıyla başlatılan eylemler yayılarak sürüyor. Dün de başta İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentler olmak üzere çeşitli illerde memurlar eyleme geçti. Çoğunluğu hastane personeli olan memurların yemek boykotu, yürüyüş, toplantı eylemleri sürerken, Kartal Halk Ekmek Fabrikası elemanları da ayakkabılarını ve gömleklerini çıkararak yürüyüş yaptılar. (Fotoğraf: Nurcan DEMİRTAŞ)

HEDEF TOPYEKÜN ÖRGÜTLENME VE TOPYEKÜN ULUSAL DİRENİŞ

Bütün ögeleriyle ulusal kurtuluş mücadelemizde yeni bir dönemi yaşıyoruz. Tarihi kazanım ve derslerle, yine tarihi sorumluluk ve görevlerin beklediği bir döneme giriyoruz. Çünkü, halen kitleleri ideolojik ve politik olarak eğitme görevlerimiz sürmesine rağmen gönüllerin fethedildiğini, halkın ideolojik ve politik olarak mücadeleye kazanıldığını, şimdi asıl görevin kitlelerin ortak devrim eylemini yaratmak olduğunu biliyoruz. Kitle eylemi, halkımızın tüm yurtsever-demokratik dinamiklerini harekete geçirecek, sömürgeci zırhı parçalayacak, sömürgeciliğin ayakta tuttuğu suni toplumsal ayrılıkları aşacak, ulusal örgütlenme ve başkaldırının yolunu açacak temel eylem türüdür.

Mart 1990 halk ayaklanmalarımız ve gösterilerimiz, özlediğimiz yeni savaş cephesini açtı, hem de tüm zenginliğiyle. Dünya halkları arasında bilinen ve halkların direniş ile demokratik bilinçlerinin vazgeçilmez ögesi olan şehir kitlelerinin yığınsal eylemi Kürdistan'da yeni oluyor. Bu cephenin potansiyeli, bünyesinde taşıdığı sınıfsal zenginlikten dolayı cephenin en somut ifadesi oluyor. Dönemin temel örgütlenme ve mücadele tarzının cephe örgütlenmesi ve mücadelesi olduğunu gözönüne aldığımızda, şehir yığınlarının bu yeni eylem türünden hareketle, şehir potansiyelini örgütlemenin ve eylemini sürekli kılmanın ivediliği ortaya çıkmaktadır. Şehir yığınlarının eylemi, köylülük üzerindeki baskıyı belli yönleriyle zayıflatacak, düşmanın gerillayı kuşatma ve tecrit etme planını bozacak, köylülük ve gerillaya moral, silahlı mücadeleye de savaşçı, istihbarat ve donamım kaynağı olacak üretken ve sürekli bir potansiyeldir.

Sömürgeciler de, şehir kitlelerinin eyleminin kendileri açısından taşıdığı tehlikelerin bilinciyle yeni politikalar ve önlemler geliştirmiş ve de bunları tüm hızıyla uygulamaya sokmuşlardır. Soykırımları yasallaştıran, mecburi iskanı geri getiren, yasaklar, sansür ve baskıyı içeren son kararnameler, şehir kitlelerinin kabaran ulusal kurtuluş eyleminden sonra çıkarılmıştır. Sadece sömürgeciler değil, şimdiye kadar varlık ve yoklukları bile belli olmayan Kürdistan reformist grupları da, şehir kitlelerinin potansiyeli üzerinde bir daha canlanmak istemektedirler.

Bunlar gösteriyor ki, önümüzdeki süreçte ulusal direnişimizin kitlesel boyutunun artmasına paralel olarak, düşmanla savaşımız daha kızışacak, o düzeyde de kitleleri örgütlemenin ve eyleme çekmenin sorunları ortaya çıkacaktır.

Sadece sömürgeci soykırım yasalarını aşmak ve özel yıkım savaşını boşa çıkarmak için değil, halkın mücadele ve örgütlenme taleplerini karşılamak, kitlesel direnişi sürekli kılmak, halkımızın özlemi içinde olduğu ve bunun için de her fedakarlığı göze aldığı ulusal kurtuluş ayaklanmalarına varmak için, inatçı, yetkin ve sürekli bir devrimci-yurtsever çalışma gerekir. Yığınlar arttıkça sorunları da artar. Yığın mücadelesi örgütlü mücadeledir. Örgütlü mücadele kadrosunu gerektirir. Milyonları ayağa kaldırmak, örgütleme ve eylemde militan ordusunu gerektirir.

Ulusal kurtuluş öncümüz PKK, **Mayıs 1990 II. Ulusal Konferansı**'nda dönemi, cephe ve topyekün ulusal ayaklanmalara varacak yerel ayaklanmalar ve kitlesel direnişler dönemi olarak ele almış, tüm parti ve cephe kadrolarının ve halkın gücünü bu doğrultuya seferber etmiştir.

Bu soylu göreve hizmet etmesi amacıyla dizi olarak sunacağımız bu yazımızda, ayaklanma deneylerimiz, dersleri ve PKK II. Ulusal Konferans kararlarına dayanarak cephe-kitle örgütlenmesi ve eylemi sorunlarını işleyecek ve bu konuda perspektifler koymayı hedefleyeceğiz.

Yazı dizimizin amacına ulaşabilmesi açısından doğrudan cephe çalışması içinde olan kadroların deneyimlerini ve bu deneyimlerde ortaya çıkan sorunları aktararak, yazılarımızı güçlendirmeleri gerekmektedir.

Cephe çalışmasının siyasal boyutu

Kürdistan devrimi cephesel bir devrimdir. Bu, Kürdistan'ın sınıfsal özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Ulusal kurtuluş devriminden çıkarı olan tüm sınıf, katman, grup ve kişiler bu kapsamın içindedir. Bunlar; işçiler, köylüler, aydınlar ile esnaf, memur vb. emekçi küçük-burjuva katmanlarla bunlardan gelme kadın ve gençlik kitleleri ulusal kurtuluş cephesinin kapsamına giren halk güçlerini oluşturur.

İşbirlikçi yerli egemen sınıflar, tercihini sömürgecilikten yana yapan ve işbirlikçi çözümlerin peşinde olan küçük-burjuvazinin elit kesimleri, halk kategorisine dahil değillerdir.

Devrimci-yurtsever çalışmamız, tüm halk kesimlerine, onları kazanmaya yöneliktir. Halkın farklı kesimleri kazanılmadan, ortak eylemleri geliştirilmeden adına layık bir cephe örgütlenmesinden bahsedilemez. Halkı kazanmak ve örgütlemek, halkı tüm özellikleriyle tanımaktan geçer. Bu, halkı oluşturan tüm sınıf, katman ve grupların özgül konum ve özelliklerini bilmekten geçer. Tüm halk kesimlerine yönelik ortak ajitasyon ve propaganda gerekli, ama yetmemektedir. Sadece devrimci-yurtsever çalışmamıza asıl zemin olan halk güçlerine yönelik değil, taktik ilişki içinde bulunabilecek grup ve kişilere ve düşman güçlerine de yönelik yaklaşım ve ilişki tarzını bilebilmeliyiz. Bu da, onların özelliklerini bilmekten geçer.

Her sınıf ve katmanın içinde bulunduğu özgün ekonomik ve sosyal konumu bilmek, buradan hareketle kitleleri özgün talepleriyle mücadeleye çekmesini ve bunu ulusal kurtuluş direnişiyle birleştirmesini becermek gerekmektedir.

Bu görev, bizi cephe birliklerinin zorunluluğuna götürür. Cephe birliklerinin programlarında da yansıtıldığı gibi, birliklerin görevi farklı halk kesimlerini özgün talepleri temelinde etkilemek, örgütlemek ve ortak cephe eylemine çekmektir.

Siyasal halk eylemlerimiz, ciddi bir gerçekliği ortaya çıkardı; kan ve mücadele içinde pişen, deneyimli ve çok büyük kadro potansiyeline rağmen, örgüt çapımız, kitle kabarmamızın gerisinde kaldı. Denebilir ki, bu çelişki her mücadelede vardır ve her kitle eylemi örgütsel sınırları aşar. Ancak kitle ya da cephe mücadelesi sadece ortak eylem değildir. Cephe, ortak eylemin yanında ortak program ve örgüt de demektir. Günün 24 saatinde kitlelere egemen, onlara yön veren politik örgütsel öncülük olmadı mı, kitle kabarması ve eylemi yönünü şaşırabilir.

Mart 1990 kitle eylemleri militanlarının anlamlı mesajları vardır; Nusaybin'de gençlik zayıf örgütsel müdahale ve elindeki cuzi miktardaki malzemeye rağmen, daha çok kendi olanaklarıyla muazzam bir örgütlülük ve bilinçli eylem gücü sergilemiştir. Kadınlar, kendilerine yönelik tüm değerlendirme ve tahminleri aşan bir oranda mücadeleye katılmış, gelişkin bir demokrasi bilinci ve yurtsever eylemlilik sergilemişlerdir. ARGK'ye katılımda olsun, şehir kitlelerinin cephesel örgütlenme faaliyetinde olsun, kadınlar temel bir öge olarak yeralmaktadırlar. Mayıs ayı içinde Kerboran (Dargeçit)'de sonu tutuklanmayla biten kadınların kitlesel gösterisi bilinmektedir. Kürdistan kadınının içinde bulunduğu ağır koşullar, düşünce ve günlük yaşamına sinen çağdışı inanç ve baskılar gözönüne alındığında, kadının bu uyanışı bile kendi başına bir devrimdir ve tüm Kürdistan'da yurtsever bilinçlenmenin ve demokratlaşmanın bir net ölçütü olmaktadır.

Toplumsal konumları, emekçi sınıfların genel konumunun yansısı olan esnafın, kitle eylemlerinde oynadığı anahtar rol, tüm çıplaklığı ile ortaya çıktı. Türk sömürgeciliğinin müftülükler, Refah Partisi ve daha birçok yolla dini bağnazlaştırıp ulusal kurtuluş mücadelemize ve halkımızın ulusal birlik taleplerine karşı kullandığı biliniyor. Buna karşın halktan yurtsever din adamlarının, ulusal mücadeleye ilgi ve destekleri somuttur. **Melle Bedrî (Bedrettin TİMURTAŞ)** ve **Melle Mihemmed (Mehmet OKTAY)**, ARGK saflarında savaşıp şehit düşen ve yurtseverliği savaşçılıkla birleştiren din adamlarının sadece iki seçkin örneğidir. "ARGK'yi desteklemeyenin ibadeti sayılmaz", "Türk devleti ile PKK arasında tercihim PKK'yedir, çünkü onlar Kürtlük için savaşmaktadır" diyen yurtsever imamlarımızın ve Suudi Arabistan'dan Kürdistan halkını ERNK'de yer almaya çağıran bir grup yurtsever imamımızın varlığı, eylem ve çağrılarının anlamı bilinmektedir. Bu ve daha çoğaltılabilecek örnekler, din adamlarının güçlü bir cephe potansiyeli ve camilerin de birer kale durumuna getirilebileceğini ve getirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Büyük bir baskı ve kontrol altında tutulan Kürdistan işçi yığınları, son kitle eylemlerimizde de görüldüğü gibi, cephe mücadelesinin temel bir gücü konumunu sürdürdüğünü göstermektedir. Eğer, işçiler son kitle eylemlerinde kendilerinden beklenen bir eylemlilikle yer almamışlarsa, bu, onların ulusal kurtuluş mücadelesindeki atfedilen role uygun olmayışından değil, işçi sınıfının diğer halk kesimleriyle girift konumundan, ayaklanmalardaki durumunun net gözlenememesinden ve onlara yönelik örgütsel çalışmamızın yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Mart 1990 kitle eylemlerimiz, mücadelede yeni bir öge ortaya çıkardı: Çocuklar. Açlığa, sefalete ve sokağa terkedilen çocuklarımız, kitleleri kızıştıran eylemleri, zafer işaretinin hakkını veren bilinçleri ve tanklara taşlarla karşı koyan cesaretleriyle, bundan böyle örgütlenme ve mücadelede nasıl hesaba katılması gereken bir güç olduklarını gösterdiler.

Kürdistan toplumu, ulusal kurtuluş mücadelesinin etkisiyle ancak uzun bir zaman kesitine sığabilecek sosyal ve bilinç dönüşümünü yaşadı. Topluma zorla dayatılan aşiret ayrılıkları, mücadelenin etkisiyle aşılıyor. Aşiret ayrılıkları halen devam etmesine, toplum bünyemizde tahribatlara yol açmasına ve çeteciliğe zemin yapılmasına rağmen; çeteciliğe karşı olan direniş, göçe karşı sergilenen direnç ve şehirlere sürülen yoksul köylü kitlesinin nasıl kısa sürede yurtsever-demokratik bilinçle dolduğunu, ulusal birliğe susadığını, Nusaybin, Cizre ve diğer şehirlerimizdeki görkemli kitle eylemlerinde hepimiz gördük.

Halkımız arasında farklı dinsel, mezhepsel inançların olduğu ve yine milliyetleri farklı kültür gruplarının olduğu ve düşmanın özellikle bu ayrılıkları derinleştirdiği, mücadelemize karşı kullandığı biliniyor. Yezidi Kürt kitlesinin Kürdistan'dan uzaklaştırılması ve Almanya'da üzerlerinde oynanan oyun, Süryanilere yönelik göçertme ve baskı politikası, Alevi inancında olanları dinsel temelde örgütleme çabalarının hangi görünüm altında olursa olsun, bu kesimleri mücadelemizden uzaklaştırmayı hedeflediği biliniyor.

Devamı 18. sayfada

PKK II. Ulusal Konferansı'nın "savaşta kitle politikamız" kararından

"1- Halka yaklaşım, parti ahlakı, alçakgönüllülüğü, terbiyesi, üslubu esas alınarak, sevgi ve saygı esasına dayandırılmalıdır.

2- Halka yaklaşımda eğitime ulusal kurtuluşçu bilincin taşırılması esas alınmalıdır.

3- Halk, göreve davet edilirken, demokratik ve yurtseverlik temelinde bir bilinçlendirmeyle ikna esas alınmalıdır.

4- Halka toplumumuzun tarihsel şekillenişinin esası olan örf, adetleri gelenek-görenekleri kısaca değer yargılarına ters düşmeyecek biçimde yaklaşılmalı, bunlara dikkat edilmelidir. Yanlış ve yetersiz yaklaşım içinde olanlar ikna ve eğitimle sürece bırakılması gerekenler olarak ele alınmalı, yaklaşımda bu noktalara azami dikkat edilmelidir. Olumlu olanlar ise, güçlendirilip, geliştirilmelidir.

5- Genel yaklaşımda aile, kabile, aşiret sosyal şekillenme özellikleri dikkate alınmalı, politik espriyle hareket edilmelidir.

6- Yaklaşımda toplumsal yapının özellikleri ve kişilik, yaşam tarzı yanında, iç çelişkili ve çatışmalı durumları da dikkate alınıp, politik ve dengeleyen yaklaşım ustalığı gösterilmelidir.

7- Kitle ilişkilerinde, ilişki kurulan kesimlerin sınıfsal özellikleri dikkate alınmalı ve ilişkilerde proletaryaya en yakın olan kesimle orta tabakanın üst kesimlerine kadar olan toplumsal zemin esas alınmalıdır.

8- Kitle ilişkilerinde öncü güç olduğu unutulmamalı, kuyrukçu yaklaşımlar reddedilmeli, doğru devrimci önderlik üslubu esas alınmalıdır.

9- Kitlenin gücünü, konumunu ciddiye almayan, parti temel ahlak ölçülerinden uzak "sol" sekter, bastırmacı, uzlaştırıcı, dağıtıcı yaklaşımlar mahkum edilmeli, gerekleri yerine getirilmeli.

10- Feodal, küçük-burjuva sınıf ve egemen ulus üslubuyla yaklaşımlar terk edilmeli, Parti Önderliği esasına dayanan cephe esprisiyle kitlelere yaklaşım gösterilmelidir.

11- Herhangi bir savaş birimimizin el attığı ilişkilerin, kişisel, dar-faydacı yaklaşımlar doğrultusunda kullanılması durumu görüldüğünde engel olunmalı, bu tarz mutlaka terkedilmelidir.

12- Herhangi bir savaş birimimiz, kitlelerle giriştiği ilişkileri kendi öz örgütüne kavuşturmalı, örgütsüz bırakmamalı, sürekli denetlemeli ve korumalıdır.

13- Kitlelerle girilen ilişkilerde, gizlilik kuralını ihlal edip, kitleyi düşmanın saldırısına açık hale getiren yaklaşım ve çalışma tarzı tasfiye edilmelidir."

BİR KÜRT NASIL ÖLDÜRÜLÜR?

Baştarafı 1. sayfada

Peki, Kemalizm Nazizm'den farklı mıdır? Kesinkes hayır. Kemalist Türk sömürgecilerinin, halkımıza yaptıklarına baktığımızda ve uygulamalarını kaba bir değerlendirmeyle bilimsel ölçülere vurduğumuzda soykırımcılık, sadistlik, işkence ve kullandığı yöntemlerde kemalist faşist Türk sömürgeciliğinin tarihteki emsallerini çok çok geride bıraktığı ortaya çıkar.

Yüzyıllardır tüm ulusal değerlerimizi talan eden, ulusumuzu tarihten silmek için her politika ve uygulamayı yapan Türk sömürgecileri, şimdi doğrudan insanlarımızı fiziki olarak ortadan kaldırmanın politika ve uygulamalarını geliştiriyorlar. Kemalist sömürgeci devletin halkımıza yaptıkları insanlık için bir utanç, bir yüzkarasıdır.

Devlet başkanı, özgürlük istedikleri için Kürt devrimci ve yurtseverlerini "ipte sallamakla" (sabık devlet başkanı Kenan Evren); başbakan, özgürlük sloganları attıkları için halkımızı "teröristlikle" (Yıldırım Akbulut); genelkurmay başkanı, halkımızı "teröristleri" destekledikleri gerekçesiyle, "terörist muamalesi görüp şiddet uygulamakla" (Necdet Torumtay); generaller, "soykırım yaratıp Kürdistan'ı ot bitmeyecek bir duruma getirmekle" (Altay Tokatlı) tehdit ederler. Kürdistan'da sömürgeci devletin sloganı "şiddete şiddet"tir. "Bir Kürt bir tavuğa eşittir; ha bir Kürt öldürmüşsün ha bir tavuk". Bunlar, Türk devlet yetkililerinin her fırsatta halkımıza hatırlattıkları sözlerdir.

Ayrım yapılmadan insanlarımız işkencede katledilir, arkasından kurşuna dizilerek çatışmada öldürüldü süsü verilir -1985'te Bingöl'de Sıddık Bilgin'in yüzbaşı Ali Şahin tarafından katledilmesi-; Cizre-Yeşilyurt köyünde olduğu gibi insanlarımıza işkence yapmakla yetinmeyen sadist Binbaşı Cafer Tayyar Çağlayan insan dışkısı yedirir; Hakkari'nin Yoncalı köyünde görüldüğü gibi insanlarımızı kurşuna dizmeyle yetinmeyen sömürgeci caniler, cinayetleri anlaşılmasın diye cesetleri yakarlar; Silopi'nin Derebaşı köyünde görüldüğü gibi masum köylülerimiz önce kurşuna dizilir, ardından "çatışmada teröristler vuruldu" açıklaması yapılır...

Halkımıza karşı bu cinayetleri yapanlar kimler? Generalinden, siyasi parti liderine ve erine kadar tüm sömürgeci yetkililer. Kürdistan'da her sömürgeci varlık, cinayettir, vahşettir, işkencedir.

Diyarbakır'ın meşhur işkencecisi Esat Oktay Yıldıran, işkenceler için Evren'den icazetli olduğunu söylerdi. Bir de "başarıları" için ödül -saat- almakla övünürdü. Evet, Kürdistan'da sadizm ödüllendiriliyor. Sadizm, Türk sömürgecilerinin erdemidir.

Marx gaddarlığı, "korkunun dikte ettiği kanunların karakteristik niteliğidir. Çünkü, korku yalnız zalim olduğu zamanlar enerjiktir" olarak tanımlar. Engels de, "İşkence, korku içinde bulunan insanların kendi korkularını giderebilmek umudu ile yaptıkları gaddarlıktır" der. Bu iki tanım da Türk sömürgeci güçlerinin ayaklanan halk gerçekliğimiz karşısında içine girdikleri korkuyu, paniği ve bunun ürünü olarak başvurdukları gaddarlığı tamamıyla yansıtmaktadır.

Sömürgeci ordunun uygulamaları yetmiyormuş gibi, 1985'te ulusal kurtuluş mücadelemize karşı "Özel Tim" adıyla faşist terör timleri örgütlendirildi. Özel timler, paralı askerlerden oluşan orduya geçmenin adımıdır. Özel timler, ABD emperyalizminin sömürge halkların kurtuluş mücadelesine karşı geliştirdiği özel bir örgütlenmedir. Bu özel eğitimli paralı ordunun görevi işkencedir, en vahşi yöntemlerle sorgudur, pusudur, katletmedir, komplolardır, halkı sindirme çabasıdır. Halkı ulusal kurtuluştan uzaklaştırmak için her araç ve yöntemi kullanmakta yetkilidirler bunlar. Vietnam'da, Kamboçya'da ve Latin Amerika ülkelerinde ABD ve işbirlikçisi rejimlere bağlı resmi ve sivil görünümleriyle bu ölüm mangalarının katlettiği ve sakat bıraktığı insanların sayısı milyonlarladır.

Türk sömürgeciliği, tarihsel barbar karakterini ve halkımıza duyduğu düşmanlığı emperyalist deneylerle birleştirerek özel timleri örgütledi. Özel Tim'e yoz burjuva ortamın sokağa attığı, işsiz, kişilik erozyonuna uğramış, sadist ruhlu, her kötülüğü yapmaya yatkın unsurlar alınmakta ve bunlar faşist bir ortamda, emperyalist uzmanların verdiği kontra taktiklerinin öğretildiği eğitimden geçirilmekteler.

Türk terör timlerinin Federal Almanya'da Bonn yakınlarındaki GSG-9 olarak bilinen Almanya anti-terör timlerinin eğitim kamplarında eğitildiği tespit edilmiştir. Ankara yakınlarındaki Gölbaşı eğitim kamplarında ABD ve FAC uzmanları Türk terör timlerini eğitmekteler. Faşist özel timler, emperyalistlerin modern silahlarıyla donatılmakta ve sınırsız yetkilerle Kürdistan'a yollanmaktadırlar.

Onlar için Kürdistan'da herşey serbesttir. Yaralılara işkence eder, önüne gelene ateş eder, anında yargılar ve kurşuna dizer, köy yollarını mayınlar, çeşme sularını zehirler, halkın namusuna el atar, komplolar geliştirir, gerilla kılığına girerek köylüleri aldatır ve işkenceye alır, Cizre'de olduğu gibi kendilerini "Kürdistan'ın kralı" ilan eder, "Kürt leşleri"yle övünür vb.

Özel timlerin "marifetleri" saymakla bitmez. Onlar Kürdistan halkının varlığına kasteden mahşer güçleridir. Özel timler, azgın korucuları da yanlarına alıyor; Eruh'ta Beho Ağa, Şırnak'ta Tatarlar, Uludere'de Mala Beyrê çeteleri ve Beytüşşebap'ta Jîrkî ağaları vasıtasıyla aynı cinayetleri işliyorlar. Kürdü Kürde kırdırtıyorlar. Gerçekte ise bu yerli canilerin halkımıza yaptıkları, Türk terör timlerinden hiç de geri kalmıyor.

Yanda aktardıklarımız, yurtseverlerin kaleminden özel timlerin ve ordu güçlerinin Kürdistan'daki günlüğünün sadece küçük bir kesitini yansıtıyor. Kürdistan'ın her bölgesinde her gün aynı kanlı pratik yaşanıyor.

Böyle bir rejimin bir gün bile yaşamaya hakkı yoktur.

Yurtseverlerin gazetemize ulaştırdığı Özel Tim terörüne ilişkin örnekler:

Tarih 12. Ağustos 1989. **Abdullah** adında bir köylü şöyle anlatıyor:

«Biz Şırnak, Cizre arasındaki Kasrık Boğazı bölgesinin köylüleriyiz ve Berîbangir yaylasında kalıyoruz. Arkadaşım **Zahit Salvut**'la hayvanlarımızı suluyorduk. O sıra, ileriden Suskî taburuna bağlı bir grup asker geldi ve bizi yanına çağırdı. Namazını bitiren **Zahit**'le yanlarına gittik. Asteğmen bize, *"İkiniz de yere yatın"* dedi. İkimiz de yattık. Alnıma silahı dayadı, aniden vazgeçip **Zahit**'in alnına koydu ve ateşledi. Yanıma dönüp baktığımda can veriyordu. Asteğmene, *"Adamı öldürdün, biz vatandaş değil miyiz, nedir bize reva gördüğünüz?"* dedim. *"Konuşma!"* diye bağırırken bir taraftan da beni dipçikledi ve oradan uzaklaştırdı. Ben de uzakta bir yerde gizlenerek bekledim. Amacım cenazeye zarar verecek canlıları yaklaştırmamaktı. O sırada iki askeri araç gelip cenazeyi götürdü.

Ben gidip akrabalarıma haber verdim. Ceset taburda üç gün tutuldu. Olaya bakan Pervari savcısı olay yerine değil, tabura gelip bakmayı yeterli buldu. Sonuç, askerlerin istediği biçimde oldu. Halkın tepki göstermesi üzerine, Suskî sınırları dışına çıkartmamak şartıyla cenazeyi bize verdiler.»

Zahit Salvut 25 yaşında, evli, üç çocuk babası ve Batuyan aşireti göçerlerindendi.

* * *

Tarih 8. Eylül 1989. Pervari'ye bağlı Kevzîn köyünden **Mehmet Yücel**'e korucu olması için sürekli baskı yapılmış, fakat O kabul etmemiş. Köyün 20 korucusu var. Hayvanlarını gütmeye gittiği gece öldürülüyor.

Köylüsü, olayı şu biçimiyle anlatıyor:

«Yakın köy olan Xerxor'den köye askerler her gün ikindiden önce gelirlerdi. 7 Eylül günü ise yatsıdan sonra geldiler. Koçnıs ile Erkent köyü arasında asker ateş açıp aydınlatıcı atıyordu. Erkent'e gelen askerler, *"Apocular bize ateş açtı"* dediler. Ertesi gün köylüler olay yerine gittiler. Mermilerin kovanlarını toplarken yalnız bir yerde çok kovan bulmuşlar. Diğer tarafta bir şey bulamadıklarından tek taraflı ateş açıldığını tespit ediyorlar. 8 Eylül günü askerler korucuları da alıp, sözde Apocuları yakalamaya çıkıyorlar. Amaç adam temizlemek için tezgah hazırlamak. Köylüler oynanan oyunun farkında, sonuçta ne çıkacağını beklemeye başlıyorlar.

Köyde görevli subay daha önce **Mehmet Yücel**'e, *"Sen radyoda teröristlerin ölüm haberini duyunca üzülüyorsun, askerinkini duyunca seviniyorsun"* diyor. **Mehmet Yücel** şaşırıyor, *"Bu da nereden çıktı"* diyor. Kendisine ölüm tezgahlandığından habersiz. 8 Eylül gecesi, yanına aldığı 10 yaşlarındaki bir akraba çocuğu ile hayvanlarını korumaya gidiyor. Kendisi sürünün önünde, çocuk ise sürünün arkasında. Tanık çocuk olayı şöyle anlattı: *"Sesler duydum.* **Mehmet,** *'Beni bırakın, ben kaçmam' diyordu. Ardından silah sesleri geldi. 'Oy dede, oy babo' diye bağırıyordu. Ben korktum, çalıların arasına saklandım."* Ödürülen kişinin başı kesilerek vücudundan ayrılır.

Köyde cenazenin kaldırıldığı gün Talat subay, Erkent köyünün muhtarına (ölünün amcası), *"Sen Şahin Aras'ı getirmezsen aynı akibete uğrarsın"* diyor. Şahin Aras baharda Çemê Karê yaylasında yaban otu toplarken PKK'lilere katılıyor. Amcanın cevabı, *"Sen gidip getirebiliyorsan getir, ben nasıl getireceğim"* oluyor.»

İnsan yaşamının hiç değeri yok. Kimin nerede, nasıl gideceği belli değil. İnsan yaşamına son veren mermi kovanlarından çocuklar oyuncak olarak yararlanıyor.

* * *

Tarih 20 Eylül 1989. Eruh ve Şırnak ilçeleri arasında, Şırnak'a bağlı Torkiz (Sarıdağlı) köyü. Baba **Yunus Ertaş** ile 10 yaşındaki oğlu **Fahrettin Ertaş** Çarê Sor (Girê Sor) mevkiinde hayvanlarını korumaya gidiyorlar. Baba-oğul birlikte kurşunlanıyorlar. Çocuk kurşunlandıktan sonra ateşe atılıyor. Babasının da taşla başı eziliyor. Olay, akşama koyunların yalnız dönmesi üzerine aramaya çıkan köylüler tarafından tespit ediliyor.

Köylüler anlatıyor:

«Bir yıldır evlerimizde yatamıyoruz. Köyde hiç korucu yok. Yapılan tüm baskılara rağmen direndik. Herkes güvenliğini sağlasın dedik. Çocuklarımızı yetim, eşlerimizi dul bırakmaya hiç niyetimiz yok. Çevre köylerdeki korucular ve askerler başımıza Allah kesildi. Cenazeleri köye getirdik. Yetkililer geldi; bize, *"Apocular öldürmüş dersiniz"* dediler. Bizi bu yönde ifadeye zorladılar. Biz de, *"Apocular öldürecekleri kişileri köyün ortasında, halkın önünde kurşunla öldürürler. Ateşe atıp yakmazlar, kafaları da ezmezler"* dedik. Cenazeyi Şırnak'a götürdük. Orada savcı gelip baktı.»

24 Eylül'de köylüler Siirt merkezine gelip kasap alıp götürüyorlar. Köylüler, *"Köyde yaşam imkanımız kalmadı. Bizleri tek tek öldürmeye başladılar. Hayvanlarımızı satıp köyü terk edeceğiz"* diyorlar. Göç, ama kimden kaçma? Devletin askerlerinden ve çete başlarından.

Ölüm olayları gazetelerin sayfaları arasında kaybolup gidiyor. 21 Eylül tarihli Cumhuriyet gazetesi, *"Siirt'in Şırnak ve Eruh ilçeleri arasındaki Sarıdağlı köyünün Cindî mezrasında baba oğul iki köylü otomatik silahlarla öldürülmüş halde bulundu. Hayvanların köye yalnız dönmeleri üzerine olay ortaya çıktı. Olayla ilgili soruşturma başladı"* diye yazdı olayı.

Siirt'in Eruh ilçesi Bağgöze köyünden terhis olan bir asker anlatıyor:

«Polis timleri çatışmalara girmezlerdi. Onlar helikopterle seyahat ederler. Genelde ya çatışma bittikten sonra yada çember attıktan sonra gelirler. Ayrıca, *"Biz memuruz çatışmaya girmeyiz"* derlerdi. Bizim subaylarımızla anlaşamazlar, birbirlerinin yanından geçerken birbirlerine selam dahi vermezler. Onlar, *"Devlet memuruyuz"* der savaşmazlar. Subay eşini, çocuğunu düşünür; çatışmada etrafını sardırıp korunur, olan askere oluyor. PKK'liler asker öldürmüyorlar, yoksa hepimizi avlarlardı. Çatışmalarda askerler ölünce moral sıfır oluyor. Şeyh Ömer dağlarında meydana gelen çatışmada başarılı görülen askere 50 bin, çavuşa 150 bin, subaya 700 bin Türk Lirası ödül verdiler.»

17 Kasım 1989'da Siirt'te, Cumhuriyet Caddesi'ne marangozluk yapan bir vatandaş dilekçe yazdırmaya çalışıyor. Vatandaş şöyle diyor:

«Ayın ondördünde ben iş yerinde yokken timlerden biri dükkana bir sandalye bırakıyor. Çıraklar, ben gelmeden bir şey yapmayacaklarını ve söz veremeyeceklerini söylüyorlar. Ben geldim, yapılacak gibi değildi. Yapmadık. Tim gelip sordu. Yapamadığımızı söyledik. Bu nun üzerine bize küfretmeye, dükkanı dağıtmaya başladı. Biz şaş-

kın vaziyette kendisini izledik. Bize, *"Hepiniz teröristsiniz. Hepinizi öldüreceğim, Allahınızı s...."* türünden hakaretler yağdırıp ayrıldı. Ayın onyedisinde yolda her iki işçimin önünü keserek küfrediyor. *"Niye yapmadınız?"* diyor. Ayrıca, *"Sivilim, gidip elbiselerimi giyeyim, göreceksiniz!"* diyor.

Ben şimdi soruyorum: Yapılamayacak bir sandalyeyi tamir etmek zorunda mıyım? Ona söz vermemişiz. Diğer yönüyle bizi hangi kanıtlarla "terörist" ilan ediyor? Dükkanımı yağmalama hakkını nereden alıyor? Bunların görevi, halk üzerinde terör estirmek mi? Güvenlik görevlisinin görevi, yol kesip tehdit yağdırmak mıdır?»

Marangoz, valilik makamına ve Cumhuriyet Savcılığı'na şikayet amacıyla yazdırdığı dilekçeleri alarak ayrıldı. Tarih, 17.11.1989 idi. Dilekçelerinin işleme konulup konulmadığı bilinmiyor.

* * *

Siirt'in kenar mahallelerinden birinde bir evin içine girip arama yapıyorlar. Sandığın açılmasını istiyorlar. Ev sahibi bununla uğraşırken, vurucu timlerden biri elindeki silahı tümüyle evin içine boşaltıyor. Ev sahibi, *"Siz arama yapmaya mı geldiniz, yoksa bizi taramaya mı geldiniz?"* diyor. Ve ev sahibi, o gece çocukların sabaha kadar yatmadığını söylüyor.

* * *

Siirt lisesi önündeki birkaç öğrenciye saldırıyor timler. Öğrencilerden **Nezir Sevilgen**'e, *"Bir Kürt bir tavuğa eşittir. Sizi tavuk boğazlar gibi boğazlayacağız"* diyor. **Nezir Sevilgen**, *"O güne kadar onurum bu şekilde rencide edilmemişti"* diyor.

* * *

Mehmet Bartık. Siirt'e bağlı Eruh-Fındık'tan. Köydeki karakol komutanı tarafından kendisine, Haziran ayında öldürülmüş olan eniştesi soruluyor. **Mehmet**'in, *"O şehit oldu"* demesi, yumruklanmasına ve tekmelenmesine neden oluyor. Üç dişi kırılıyor. 15 günlük iş göremez raporu aldı. Dayak atan Deniz asteğmen, *"İstediğin yere git, şikayet et"* diyor. Sorduğu kişinin Haziranda çatışmada öldüğünü bilerek, kişiyi dövmek için bahane arıyor.

* * *

Mehdi Yaş: Siirt merkezine bağlı Ayınbaran köyünden. Lise son sınıf öğrencisi. Şubat 1989'da gözaltına alındı. Gördüğü işkenceler sonucu delirdi. Elazığ ve İstanbul'a götürüldü. Hala iyileşemedi.

* * *

Eruh ilçesi Nivîlan (Akmeşe) köyü muhtarı **Hüsnü Kayran** başına gelenleri anlatıyor:

«Askerler gelip, beni Eski Eruh köyüne götürdüler. Tabur komutanı gelip beni Eruh ilçesine götürdü. Bana, *"Köye PKK'lılar gelmiş. Sen bize haber vermedin"* dedi. *"Geldiklerinde ben köyde yoktum. Halkı camiye toplayıp propaganda yapıp gitmişler"* dedim. Bunun üzerine iki binbaşı birden beni dövmeye başladı. *"Gelenler hangi gruptu, adları neydi, içlerinde tanıdıklarınız var mıydı, neler söylemişler, Huri Güngör'e kaç lira yardımda bulunmuşlar, camideki konuşmayı kim yapmış, köyden hangi isteklerde bulunmuşlar, ne zaman ayrılmışlar?"* diyorlardı. Ben, bunun üzerine, *"1984'te Eruh ilçesini basıp Atatürk'ün heykelini kim tekmeledi siz biliyor musunuz, kim cami hoparlöründen konuştu, adları neydi biliyor musunuz?"* diye sordum. Bunun üzerine tekrar tekmelemeye başladılar. İki gün boyunca ellerim arkada bağlı, diz üstü bekletildim. Yiyecek olarak hiç bir şey vermediler.

Alay komutanı da bana, *"Köyünüzde korucu yok. Size on silah vereceğim. Siz on kişi bizim için sağlam olsanız o köye kimse giremez"* dedi. Bunun üzerine ben, *"Köyde sadece yaşlılar var. Siz baş edemiyorsunuz, biz nasıl uğraşırız"* dedim. *"Siz birbirinizi öldürün, birbirinizin anasını belleyin, ben o köye asker veremem"* dedi. Eruh'taki binbaşı ise, köyün etrafındaki depoların yerlerini soruyordu. Ben nereden bilebilirdim. *"Siz tespit edin, bize de gösterin"* dedim.»

Muhtar şimdi köyüne gidemiyor. Durumu çeşitli mercilere iletti. Eruh tabur komutanı, kendisinden soruların cevabını bekliyor. Huri Güngör'ün eşi PKK davasından tutuklu. Muhtar para verilip verilmediğini nerden bilecek.

* * *

Siirt'in Eruh ilçesi Nitê köyünden bir köylü, Siirt merkezine yiyecek almaya gelir. Eşyalarını ayarlar. Traktörünü tutar. Ertesi gün sabah saat altıda yola koyulur. Siirt-Eruh yolu üzerinde, Siirt çıkışında kontrole takılır. Sabah saat altıdan akşam sekize kadar emniyette işlemlere tabi tutulur. Köylü un, patates, lahana, şeker, yağ almıştır. Bir traktörü doldurur. Çünkü kendisine ve kardeşlerine yetecek kadar almıştır. Bunu da belirtir. Hemen suçlu konumuna koyulmuştur. Gözleri bağlanır. Dayak yer. Sonuçta aldığı eşyaları dükkan sahibine iade etmek zorunda kalır. Traktörün ücretini öder ve köye boş olarak döndürülür. Köylü, *"Ben kendilerine ya çuvalları mühürleyin ya da helikopterle getirin, 20-30 kişi ne yiyecek dedimse de kimse beni dinlemedi. 50 bin lira zararla eşyaları geri verdim. Ayrıca traktörün parasını da ödedim"* diyor.

Evet devlet 'vatandaşlarını' açlıkla yüzyüze bırakıyor. Denetimi kaçırmanın cezasını köylülere ödetiyor.

* * *

Eylül ayının ikinci haftası. Siirt merkezinde sürekli gece aramaları yapılıyor. Kışın gözaltına alınan birinin evini arıyorlar. Ama bitiyor. Çıkışta vurucu timlerden biri, yerden taşı aldığı gibi göçerin başına indiriyor. Ve aynen, *"Ya siz bizim anamızı s...., ya da biz sizin"* diyor.

* * *

Eruh-Nivîlan Köyü: **Muhsin Ekinci** zorla korucu yapılmış. Hilêlan karakol komutanı köye gidiyor. *"Kim silah bırakmak istiyorsa, bıraksın"* diyor. **Muhsin Ekinci** Eruh'a tabura gidip silahı teslim ediyor. Bunun sonucu askerler evini tarayıp ateşe veriyorlar. Kaçıp Mersin'e yerleşiyor. Bir yıldan fazla kalıp geriye, köye dönüyor.

Bir terör elemanının yakını anlatıyor:

Ekim ayının ilk haftası. Erzincan'dan Siirt'e gelen otobüsteki yaşlı bir kadın anlatıyor:

«Damadım işsizdi. Bundan dolayı vurucu tim olmaya karar verdi. Kızımı da Siirt'e getirdi. Şimdi 15 günde bir eve uğruyor. İlişkileri iyi değil. Çünkü; kızım evde hapis gibi, bir yere çıkamıyor. 24 saat evin içinde. Ben kendisini götürmeye geldim. Damat sürekli arazideymiş. Sürekli meşgul. Aile ilişkileri tabi ki zayıflıyor. Şimdi damat istifa etmek istiyor, ama kabul etmiyorlar. Maaş durumları iyi, ama bu da huzursuzluğu engellemiyor. Kızımı alıp götüreceğim. Kabul etseler, damadım da hemen ayrılacak.»

Çevreden duyuyoruz. Çok sayıda istifa etmek isteyen var. Ruhsal gerilime girenler var. ama ayrılmaları mümkün değil.

Ben Eruh/Bingof (Bingöl) köyü halkındanım. 11.11.1989 tarihinde gözaltına alındım. 2,5 ay Diyarbakır'da kaldım. Ben Diyarbakır'da tutukluyken evim; eşim ve çocuklarımın gözleri önünde askerler tarafından yıkılıyor. O tarihte amcam da tutukluydu. Onun evinin de kapı ve camları tahrip edilmişti. Her iki aile de, komşu köy olan Basnê (Bozaltı) köyüne sığınıyorlar. Benim bütün eşyalarım ve yiyecek maddelerim, yıkıntılar arasında kalıyor.

Biz şimdi Basnê (Bozaltı) köyünde göçmen durumdayız. 8 çocukla birlikte bir göz odada kalıyoruz. Ekinlerimizi ektik. Fakat Reşenê (Dikboğaz) köyünün korucuları, hayvanlarını ekili alanlarımızda otlatıyorlar. Bağlarımız ve ekili alanlarımız sahipsiz. Bizler köyümüze dönüp yaşamak istiyoruz. Bağlarımız ve arazilerimiz, bizim geçimimizi sağlamamız için yeterli. Buna rağmen, göçmen ve sığıntı durumunda açlıkla yüz yüzeyiz. Biz köyümüze dönmek istiyoruz.

Devletten istediğim zararımın karşılanması, evimin tamiri için gereken yardımın yapılması ve köyden korucu ve askerlerden dolayı gelebilecek tehditlerin önlenmesini, can güvenliğimizin sağlanmasını istiyorum.

Süleyman Aslan
Adres: Şu anda Eruh/Bozatlı köyü, köye giriş izninden sonra Eruh/Bingof köyü

Dağıtım: Uluslararası Af Örgütü, Helsinki İzleme Komitesi, Basın, Bölge Milletvekilleri, Olağanüstü Hal Bölge ve Siirt Valiliği

* * *

VALİLİK MAKAMINA SİIRT

Ben Pervari-Serhêl tuzlasında işçi olarak çalışmaktayım. 23 yıllık sigortalıyım. 18 yıllık tekel işçisiyim. Köyümüz iki mahalleden oluşuyor. Benim oturduğum mahalle baskılar sonucu boşaldı. Halk, ya komşu köylere ya da Siirt merkeze yerleşti.

Bizler tekel işçisiyiz. Köydeki mal varlığımız ve tekelden aldığımız maaş bizler için yeterli. Buna rağmen, sürekli olarak korucu olmamız için baskı yapılıyor. Bugün biz, 5 tekel işçisini Pervari-Ekindüzü köyü karakoluna götürdüler. "Ya korucu olacaksınız ya da köyü terk edeceksiniz" diyorlar. Ben kalp hastasıyım. Ayrıca, aynı anda iki işi yürütmemiz mümkün değil. Karakolda görevli başçavuş, korucu olmadığımız taktirde köyde ve çevrede meydana gelecek olaylardan bizi sorumlu tutacağını belirtti.

Ben sizlere soruyorum: Eğer tuzla işçisi silah alıp nöbet tutacak, dağlara aramaya gidecekse, karakollarda görevli olan askerlerin işi nedir? Bizim koruculuğa ayıracak ne zamanımız var, ne de canımızı ve çocuklarımızı kaybetmek istiyoruz. Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Süleymen Beyhan,
Tuzla Köyü, Pervari/Siirt

Dağıtım: Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, Siirt Valiliği, İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi, Helsinki İzleme Komitesi, Uluslararası Af Örgütü, Yabancı Elçilikler, Basın, Bölge Milletvekilleri

* * *

Biz Pervari'ye bağlı Erkent köyü halkındanız. Köyde 90 hane mevcut. Köylülerimiz, sebepsiz yere defalarca gözaltına alınıp bırakıldılar. Diyarbakır'a götürülenler de en az dört ay yattılar. Köyü terk etmemiz için sürekli baskı uygulanıyor. Geçen yıl yaylaya çıkmamıza izin vermediler. Bunun sonucunda üç bine yakın hayvanımız öldü. Çoğu sarılık oldu, bunun sonucunda sütten kesildiler.

Sene başından beri yedi seferdir köylülerimiz gözaltına alınıyor. Geçen yıl komşu köylere işleri için giden **Reşit Ertuk** ve **Ahmet Usunmaz** adlı köylülerimiz, Köprüçay ve Okçular'da çırılçıplak soyularak çamura bulanıp köylülerin önünden geçirilmişlerdi. Bu işlemi yapan, o köylerdeki askerlerdir. Bizim bu kadar işlemle karşı karşıya kalmamızın nedeni, köyümüzde hiç kimsenin koruculuğu kabul etmemesidir. Bizim canlı hayvan varlığımız bize yetiyor. Silah alıp ölüme gitmeye, insanlara eziyet çektirmeye hiç niyetimiz yok. Ne çocuklarımız, ne de bizler boş yere ölmek istemiyoruz.

On gündür üç köylümüz gözaltına alındı. Nerede olduklarını da bilmiyoruz. Bir hafta önce de, tekrar üç kişi gözaltına alındı. Hayatlarından endişe ediyoruz. Köylülerimiz, çobanların yemeklerini götürmüşler. Gittikleri yerde heliz toplamakla meşgulken askerler ve korucular, kendilerini hedef alarak ateş etmişlerdi. Bazı korucuların, "Biz bunları tanıyoruz, köylüdürler" demelerine rağmen, köylülerimizi çırılçıplak soyup hayvanlar ve çobanlara getirdikleri ekmekle birlikte Tirî (Okçular) köyüne götürüyorlar. Oradan da Rubaryan (Yeniaydın) köyüne götürüyorlar. En son Pervari'ye götürmüşler. Biz hala onların nerede olduklarını bilmiyoruz. Hiç birimizin can güvenliği yok. Hayvanlarımız, köyün çevresinden uzaklaşamıyorlar. Askerler ve korucular, hayvanlarımızı sanki kendi mallarıymış gibi alıp yiyorlar. Bugüne kadar ondan fazla hayvanımızı yediler. Biz köyün dışına çıkamıyoruz. Bize, "Ya silah alın ya da köyü terk edin" diyorlar.

Hangi dakika neyle karşılaşacağımız belli değil. Hiç birimizin can güvenliği yok. Gerekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Pervari/Erkent köyü halkı adına: **Bedri Bağdu, Halil Bağdu, Halil Bağdu**

Dağıtım: Uluslararası Af Örgütü, Helsinki İzleme Komitesi, Yabancı Elçilikler, Yabancı Basın, TBMM İnsan Hakları Komisyonu, Bölge Milletvekilleri, Yerel Basın

BASINA

Yaklaşık bir ay evvel bir grup silahlı kişi geceleyin köyümüze gelmişler, köylülerden yiyecek istemişler, köylülerine gereken yiyecek maddelerini köylülerden almışlar ve çeşitli propagandalar yaparak köyden ayrılmışlardır. Onların köye geldikleri akşam köy muhtarı olarak ben köyde yoktum ve o akşam Siirt merkezindeydim. Benim o akşam köyde bulunmayışım yetkililerin de malumudur. Ayrıca köyde de olsaydım durum değişmeyecekti. Onlar sayıca kalabalıklarmış ve hepsi de silahlı kişilermiş. Böyle silahlı bir gruba karşı bizim köylü olarak direnmemiz mümkün değildir. Onların köyümüze gelip gitmelerinde bizim bir kusurumuz veya suçumuz yoktur.

Durum böyle iken, bu olay nedeniyle 22.12.1989 günü gözaltına alındım. İki gün boyunca Eruh Yatılı Bölge Okulu'nda bulunan piyade taburunda dayakla sorgulandım. Beni sorgulayan ve döven tabur komutanı Binbaşi Adnan ile komutan yardımcısı Binbaşı Recep'tir. İki gün boyunca su dahil hiç bir gıda maddesi bana verilmedi. Bana atılan dayağın izleri halen vücudumda mevcuttur.

Sorgulamada, yukarıda anlattığım gibi durumu kendilerine de anlattım. Akla hayale gelmeyecek sorular soruldu bana, bilmediğimi söyleyince de bana hep işkence yaptılar. Ayrıca beni serbest bırakırken elime bir soru listesi tutuşturuldu ve bunları, detaylı olarak cevaplarını hazırlayıp pazartesi günü kendilerine ulaştırmamı istediler. Eğer bunları zamanında hazırlayıp getirmezsem beni ölümle tehdit ettiler. Tabur komutanı beni muhbirliğe zorluyor. Onun korkusundan ne evimde kalabiliyorum ne de Eruh'a gidebiliyorum. Can güvenliğim yoktur. Yeniden gözaltına alınıp işkence edilme korkusu içindeyim.

Siz yetkililerden istirhamım, durumumun gözönüne alınarak bu tehditlerden korunmam ve can güvenliğimin sağlanması için gereken önlemin alınmasıdır.

Saygıyla arz ederim.

30.12.1989
Hüsnü Kayran, Köy muhtarı

Adres: Akmeşe köyü, Eruh-Siirt

Dağıtım: 1- Siirt Valiliğine, 2- Olağanüstü Hal Bölge Valiliğine, 3- İçişleri Bakanlığına, 4- Başbakanlığa, 5- Cumhurbaşkanlığına, 6- TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanlığına, 7- Bölge Milletvekillerine, 8- Basına

ÖNCE BAĞIMSIZ VATAN KÜRDİSTAN!

Meral Kıdır

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

VATANI ESARET ALTINDA OLANIN İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜ OLAMAZ!..

Vatan, her ulusun varolduğu topraktır. Her ulusun kendi vatanını sevme, onu koruma, üzerinde daha güzel yaşanır hale getirme hakkı, sonradan kazanılmış ya da başkaları tarafından bahşedilen bir hak değil, doğuştan gelen bir haktır. Böyle olduğu gibi, bu hak, başkalarına devredilemez ve satılamaz da. Bir insanın kendi ömrünü bir başkasına vermesi, satması nasıl ki mümkün değilse, burada da öyledir.

Vatan, üzerinde yaşayan insanların şerefidir. Vatanın esaret altına alınması, o topraklar üzerinde yaşayan insanların kendi şereflerinden vazgeçtikleri anlamına gelir. Vatan soyut bir kavram değildir. Emeğinin değer bulacağı, emek verdikçe üzerinde yaşayanları güçlendirecek bir kaynaktır. Esaret altına alınmış bir ülkede, önce o toprakla o toprağın insanları arasındaki bağ koparılır. Toprak artık yabancı bir güç içindir, o toprağın insanları da yabancı bir güç içindir. Birbirleri için bir değer, bir anlam ifade etmezler. Çünkü toprağın cevheri, doğanın bütün güzellikleri ve zenginlikleri işgalci gücün insafsızlığına terkedilmiştir. O noktadan sonra toprak kendi gerçek insanına hiç bir şey veremez. Hoyrat ellerde hırpalandıkça hırpalanır. Kendi topraklarını savunmayı gerçekleştirememiş, düşman hakimiyetine boyun eğmiş insanlar ise, bu hakimiyet içinde akıl ve vicdanları giderek kararır ve korku bütün benliklerini sarar. Çünkü, topraklarını düşmana kaptırmakla cesaret kaynaklarını yitirmişlerdir, akıllarını ve vicdanlarını teslim etmişlerdir. Vatan, bir ulusun aklı, vicdanı ve cesaretidir. Vatan, bir ulusun adaletidir.

Kutsal kitaplara göre, tanrı Adem'i önce toprakla buluşturuyor ve ona diyor ki, *"Alın terini toprağa dökerek yaşayacaksın!"* Bu, insanın toprağa sahiplenmesi emridir. Çünkü onu ancak emeğiyle değerlendirdiği toprak yaşatabilir.

Peki, Kürdistan açısından durum nasıldır?

Burada toprak sözünü, bir kaç dönümlük tarla, basit bir arazi gibi değerlendirmemek gerekir. Burada geçtiği biçimiyle "toprak" sözünden "vatan"ı anlıyoruz. Ama basit anlamıyla ele aldığımızda bile görüyoruz ki, köylü bir toplum olan Kürt toplumu toprakla barışık değildir, tersine her an boğuşma içindedir. Çünkü, toprağı ekip biçerek yaşayan köylü bile toprağına yabancılaştırılmıştır. O toprağa "vatanım" diyemezken, toprakla bütünlük içinde olduğu söylenemez, bu mümkün olamaz.

Kürdistan "vatan" olarak türkülerde yaşadı. Ama türkülerine bile sahip çıkabildi mi? Vatana sahip çıkılmadığı sürece, Kürdistan'da hiç bir şeye sahip çıkılamadı. Her şeyi, ama her şeyi elimizden aldılar. Toprağımız bizim için ve biz toprağımız için olamadığımızdan, alın terimizi toprağa döktüğümüzde toprak bile yeterince ürün vermedi. Gün geldi ki, insanlarımızın yüreğinde toprağa sevgi köreldi. "Bu toprak bize hiç bir şey vermiyor" denilmeye başlandı. İnsanlar Türkiye metropollerine, Avrupa'ya ya da başka kıtalara çalışmak için gitmeye başladılar. Kendi vatanları olduğu halde Kürdistan, Kürtler için anlam ifade etmez duruma geldi. Hem toprak hem de insanlarımız çoraklaştı. Oysa sömürgeciler için Kürdistan çok anlamlıydı. Türk sömürgecileri, Kürdistan'ı toprağı ve bütün değerleriyle Türk uluslaşmasının gelişip-güçleneceği bir zemin olarak görüyorlardı. Vatanın bizim, bizim de vatan için anlamsız hale gelmemiz, gerçekte ölümü kabullenmemiz demekti. Namus, vicdan, iman ve adalet yaşayan insan içindir. Canlı canlı ölümü kabullenenler, yaşayan insanın bu şerefli özelliklerinden uzaklaşmayı da kabul etmişler demektir. Nitekim, vicdanlarımız kararmadı mı? Nitekim, akıl yerine korku hakim hale gelmedi mi? Nitekim, toplumumuz düzensizlik, dağılma ve kendi kendisiyle çatışma içinde olmadı mı? Nitekim, sömürgeciler istedikleri her an evlerimize kadar girip kadınlarımıza-kızlarımıza, ihtiyarlarımıza-çocuklarımıza bile istedikleri her şeyi yapmadılar mı? Madenlerimizi, sularımızı, topraklarımızın ürünlerini çalıp götürmediler mi? İstedikleri zaman insanlarımızı kurşuna dizmediler mi? Türk ordusunun basit bir çavuşu bile bize istediği her şeyi kolayca yaptırmadı mı? Düşman kendi dilini bize zorla dayatmadı mı? Okullara kendi öğretmenlerini, camilere imam kılıklı ajanlarını göndermedi mi?

Düşman bunların hepsini fazlasıyla yaptı!

Biz ne yaptık?

Uzun ve çok uzun yıllar boyun eğdik. Aklımızın yerini korku aldıkça vicdanımızın sesini de duymaz olduk. Öfkemizi, hırsımızı birbirimize karşı gösterdik. Topraklarımızı düşman, aklımızın yerini korku almışken, inancımızın bizimle olduğunu söyleyebilmemiz mümkün müdür?

Kendisiyle konuşulduğu 1986 yılında 89 yaşında olan değerli din adamımız **Melle Abdurrahman**, o yılın Nisan ayında **Serxwebûn** gazetesinde yayınlanan bir röportajda şöyle diyordu: *"Biz düşmanın eli altında ne malımıza, ne canımıza, ne namusumuza, ne de dinimize sahip çıkabiliyoruz. Düşman ölün dese, yaşayın dese, çıplak kalın dese, aç kalın dese, yalın ayak kalın dese aynısını yapmak zorundasın. Yani düşman sana hangi rengi veriyorsa onu kabullenmek zorundasın. Ben bunu kabul etmedim."* Bu sözlerin doğruluğu tartışılamaz.

Bağımsızlık ve özgürlük halkların şerefidir. Özgürlük ve bağımsızlığa sahip çıkamamak, o halkın kendi şerefine sahip çıkamaması demektir. O noktada artık bütün felaketler beklenmelidir. Eğer sen toprağına sahiplenmemişsen, kendini toprağa vermemişsen, onu korumamışsan, insana verilen ilk ve en değerli "armağan" olan toprağa ihanet etmişsen, ne bu dünyadan ne de tanrıdan isteyeceğin bir şey kalmıştır. Her ikisini de yitirmiş, başkalarının oyuncağı haline gelmişsin demektir.

Hz. Muhammed, Araplara, *"Birleşiniz, toplumunuzu düzenleyiniz"* buyurdu. Peki sen, kendi toplumunda birlik için ne yaptın, toplumun hak ve hukuku için ne kadar mücadele verdin? Eğer bunları yapmamışsak, tersine bin bir çelişkiyle birbirimize girmişsek, her şeyimizi, dolayısıyla şerefimizi düşmana teslim etmişsek, İslamiyet bizim için ne anlam taşır? Hiç bir şeyimizi koruyamadığımız bir ortamda, ibadetimizin bir anlamı olabilir mi? Düşman hangi renge gir dese o renge girmek zorundaysak, orada ilk görevimiz bunu reddetmek ve kendi rengimizi açığa çıkarmaktır. Aklım, vicdanım ve dilim bana ait değilken, iman sahibi olmak mümkün değildir. Bir halk kendi varlığını sömürgecilerin "adaleti"ne teslim etmişse, o halk adaletten çok uzakta olduğu gibi, her türlü felakete uğramaya mahkum demektir.

Bu durumda yaşıyorduk. Şimdi kurtulmak istiyoruz. Her şeyimizi bulmak, şerefli yaşamak için önce aklımızı aradık. Aklımızı toprakta bulduk. Kürdistan'ı düşündükçe, onu tanıdıkça aklımızın aydınlandığını hissettik. Aklımız aydınlandıkça vicdanımızın sesini de duyar olduk. Şu bir gerçek, her şey yitirildiği yerde bulunur. Yitirdiğin şeyi, başka yerde değil, nerede yitirdiysen orada arayacaksın. Eğer her şeyimizi kaybetmemizin nedeni vatanımızı kaybetmekse, öyleyse her şeyi yeniden kazanmanın yolu da vatanı kazanmaktır.

Dinlerin insanlığa kazandırdığı değerleri asla reddetmemek, ama özünü doğru anlamak gerekir. Dini kendi kendimizi rahatlatıp uyuttuğumuz afyon gibi yutmamız, sömürgecilerin istediği şeydir. Ama, din bu değildir. Çünkü biz dinlerin hangi yolu gösterdiğini incelediğimizde, insanların yaşamlarını daha iyi düzenlemek için aradıkları bir yol olduğunu görüyoruz. Adem'in ilk olarak duyduğu, *"Alın terini toprağa dökerek yaşayacaksın"* sözü doğrudan doğruya yaşamla ilgili bir buyruk değil midir?

Bütün bu açılardan bakıldığında, PKK aklımız, vicdanımız, namusumuz ve adaletimiz anlamına gelmektedir.

Şimdi cesuruz, sokaklarda düşmana başkaldırıyor, dağlarda savaşıyoruz. Neden? Çünkü artık aklımız ve vicdanımız bizimledir. Akıl ve vicdanın dile geldiği yerde, cehaletin dili olan korku silinir. Şimdi düşünüp çoğu kere hayret ediyoruz. Hayret diyoruz, bu yürek her zaman göğsümdeydi, ama önceleri bir kuş yüreği gibi çarpardı. Bu dil her zaman ağzımdaydı, ama bir kez olsun düşmana nefretimi, toprağıma sevgimi böyle herkese duyuracak kadar yüksek sesle haykırmamıştı. Bu eller her zaman benimleydi, ama bugüne kadar sanki bağlıydı, yerden bir taş alıp düşmanların kafasına atmamıştı. Bu ayaklar her zaman benimleydi, ama sanki ağır bir taş bağlanmıştı, bugün olduğu gibi özgürlüğe doğru koşmuyordu... Vatan toprağına sahip çıkıp onu işledikçe, onu suladıkça kendimizde daha bir çok güzel özelliğin geliştiğini göreceğiz. Şimdi biz henüz toprağımızla aramızdaki birliğin önündeki engellerle çarpışıyoruz. Dedik ki, esaret altına alınmış bir ülkede, önce o toprakla o toprağın insanları arasındaki bağ koparılır. Özgürlüğü için savaşan bir ülkede gerçekleşen şey ise, toprakla insanlar arasındaki bağın kurulması ve güçlenmesidir. Ancak bunun başarıldığı yerde yüreklerimiz ve beyinlerimiz gerçek anlamıyla özgür olabilecektir.

Henüz esareti yok etmiş, vatanımızın özgürlüğünü kazanmış değiliz. Şimdiye kadar başardığımız aklımıza, vicdanımıza ve cesaretimize kavuşmamızdır. Ama düşman esareti sürdükçe, kazandığımız bütün değerler hala tehdit altındadır. Topraklarımızda kendi adaletimizi kurumlaştırmadıkça, düşmanın adaletsizliğiyle her an boğulma tehlikesi altında olduğumuzu unutmamak zorundayız.

KÜRDÜN DİNİ VE DİLİNİ DÜŞMAN NASIL KEŞFETTİ!..

Önce hiç bir şeyimiz yoktu. Bildikleri tek söz şu idi: *"Kürt diye bir halk yoktur, Kürtçe diye bir dil yoktur, Kürdistan diye bir ülke yoktur!"* Yani, düşmana göre gölgemiz bile yoktu. Bizi "yok" kabul ettiklerine göre, ortada din kardeşliği falan da yoktu. Hatta, cumhuriyetin kuruluş yıllarındaki Kürt isyanlarını vahşetle bastırışlarını, *"Şeriatçılığa karşı ilerici bir hareket"* olarak haklı göstermeye çalışıyorlardı. İddialarına göre, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da uygarlıktan uzak yaşayan dağ Türklerini İngiliz emperyalistleri kışkırtmıştı, burada dine dayalı bir devlet kurulmak isteniyordu, onlar ise bunu önlemişlerdi. Aradan yetmiş yıl geçtikten sonra birden bire "din kardeşi" olduğumuz hatırlandı. Kürtlerin de bir dili olduğunu keşfettiler. Hatta Türk Cumhurbaşkanı Özal, taa... Amerika Birleşik Devletleri'nde, *"Benim kanımda da Kürtlük olabilir"* dedi. Belli ki, kan tahlilini ABD emperyalistleri yapıyordu. Sömürgeciler ve emperyalistler, birdenbire Kürtleri keşfedince, Kürtlerin dinini de hatırladılar. Hatta en önce bunu hatırladılar.

Belli ki onlar hala bizim aklımızın olmadığına inanıyorlar. Çünkü sömürgecilerin "din kardeşliği" yalanına ancak akılsızlar inanabilir. Onların, Kürdün dilini ve dinini Kürde hatırlatmalarına, üstelik bir de öğretmeye kalkışmalarına Kürdün ihtiyacı yoktur. Ama onlar kendilerinin ne olduğunu bizden dinlesinler, çünkü buna ihtiyaçları var.

Napolyon Bonapart komutasındaki Fransız işgal kuvvetleri 1798'de Mısır'ı hakimiyetleri altına aldıklarında, Mısır'da Bonapart'ın müslüman olduğu ve Kuran okuduğunun propagandası yapılıyordu. Hatta, Kahire'deki din adamlarına yazdırılan bildirilerde, *"... Sizlere şunu ilan ederiz ki, büyük kumandan, ekselans Bonapart... Ümmed-i Muhammed'in dostudur ve bu nedenle ordusunun başına geçerek Kahire'ye gelmiştir..."* gibi sözler bulunuyordu. *"Peygamberimize karşı beslediği sevgi dolayısıyla inananların en asil örneği olan kişinin (Napolyon'un) sizlere inayet eylediği ayrıcalıkları ve ihsanları bir düşününüz. Büyük kumandan, sizlere son derece önemli iki büyük şey vaadetti. Bunlardan biri Kahire'de eşine emsaline hiç rastlanmayacak bir cami inşa ettirmek... İkincisi de tüm dünyanın duyacağı ve bileceği biçimde İslam dinine gireceğini ilan etmek." (Arap Milliyetçiliği ve Türkler, Syf: 207, İlhan Arsel)* sözleri de yine Mısır ulemasının yayınladığı bildiride geçen sözlerdi. Osmanlı hakimiyetinin kanlı zulmü altında kurtuluş yolu arayan Mısır halkı, topraklarının ikinci bir güç tarafından işgal edilişini din adına kutlamaya çağrılıyordu. Üstelik bu işgalci gücün müslümanlıkla uzaktan yakından bir ilişkisi bile yoktu. İddialarına bakılırsa Osmanlı Sultanları da Mısır'ı islam adına fethetmişlerdi. Kısaca bütün işgalciler Mısır'ı Allah ve peygamber adına "kurtarıyorlardı." Bu örnekleri şunun için verdik: Bütün işgalci güçler halkları egemenlik altında tutabilmek için her renge ve her şekle girebilirler. Nitekim bir Fransız generali olan Bonapart, şu sözlerin de sahibidir: *"...Bana Papalık taraftarı olduğumu söyleyecekler-dir; hayır ben hiç bir dine inanmam. Mısır'dayken müslümandım, burada katolik olabilirim..." "Devlete en emin ve sürekli destek görevini gören şey dindir. Hiç bir toplum servet eşitsizliği olmadan varlığını sürdüremez ve servet eşitsizliği de din olmadan sürdürülemez. Bolluk içerisinde yüzen bir kimsenin yanında açlıktan ölebilecek derecede fakir bir kişiye, eğer ortada, 'Tanrı bunu böyle arzuluyor; bu yeryüzü dünyasında hem zenginlerin ve hem de fakirlerin olması gerekir; fakat ileride ve ebediyetler dünyasında servet dağılımı daha başka şekilde olacaktır!' diye söyleyebilecek bir otorite olmayacak olursa onun bu eşitsizliğe boyun eğmesi mümkün olmaz." (Age, Syf: 210)*

Tarihte her sömürgeci güç kendi haksızlığını, zorbalığını, sömürüyü din arkasına gizlemeye çalışmıştır. Ortaçağda haçlı orduları müslüman halkların topraklarına saldırırken, bunun din adına olduğunu söylüyorlardı. Arap egemenleri de başka halkların topraklarını işgal ettiklerinde din adına fetih yaptıkları iddiasındaydılar. İslam adına fetih bayrağını daha sonra Türkler ellerine almışlardı. Bütün bu işgalcilere göre, halklar tanrı adına kendilerine boyun eğmeliydiler. Peki ama, tanrı niçin zorbalara, katillere ve hırsızlara boyun eğ-

Devamı 18. sayfada

DÜNYA HABERLERİ

Sovyetler Birliği Komünist Partisi 28. Kongresi'nde Beklenen Ayrışma

Sovyetler Birliği Komünist Partisi 28. Kongresi, 2-13 Temmuz 1990 tarihleri arasında yapıldı. Sovyetler Birliği'nin tüm cumhuriyetlerinden 19 milyon parti üyesini temsilen yaklaşık 5 bin delegenin katılımıyla gerçekleştirilen SBKP 28. Kongresi, ülkenin dev gibi ekonomik, toplumsal, siyasal ve ulusal sorunlarına ciddi bir çözüm getiremedi. Yoğun bir sınıf mücadelesine sahne olan kongrede, kanatlar arasındaki görüş ayrılıkları da netleşti. Parti içindeki burjuva-liberal kanatla sosyalizm ve kazanımlarına sahip çıkan ve korumayı amaçlayan kanat arasında şiddetli tartışmalar oldu. Mihail Gorbaçov'un Perestroika (Yeniden Yapılanma) ve dış politikası, her iki kanat tarafından da farklı yönleriyle yoğun bir tarzda eleştirildi. Herşeye rağmen kongre delegelerinin büyük çoğunluğu, parti içi sorunların bir süre daha dondurulması ve parti birliğinin korunmasından yana tavır koydu. Bu nedenle iki kanat arasında uzlaşmacı bir politika izleyen Mihail Gorbaçov, delegelerin büyük çoğunluğunun oylarıyla SBKP genel sekreterliğine yeniden seçildi.

"Ertelendi, ertelenecek", "muhafazakarlarla radikal reformistler birbirine giriyor", "parti bölünecek" vb. gibi bir yığın spekülasyonların ardından SBKP 28. Kongresi, birkaç gün öncesinde toplanan merkez komite kararıyla ertelenmeden zamanında yapıldı. Sovyetler Birliği Devlet Başkanı ve Komünist Parti Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov, yaklaşık 2,5-3 saat süren açılış konuşmasında Sovyetler Birliği'nin içinde bulunduğu ekonomik, toplumsal, siyasal, ulusal sorunların yanısıra parti içi sorunlar, Doğu Avrupa ülkelerindeki değişiklikler ve genelde dış politika, emperyalist güçlerle ilişkiler konularında kendi görüşlerini açıkladı. Ardından hem burjuva-liberal, hem bürokrat ve hem de Leninizmin ilkelerine bağlı kalınmasını, bunun dışında hiçbir şeyin Sovyetler Birliği'nin sorunlarına çözüm getirmeyeceğini vurgulayan sosyalist kesimlerin yoğun eleştirilerine karşı Perestroika, ekonomik reformlar ve dış politikasını savundu.

Açılış konuşmasının ardından Gorbaçov'un hazırladığı ve merkez komitenin de onayından geçen Politik Rapor kongreye sunuldu. Bunun arkasından baş-

Yeltsin

Gorbaçov

Ligaçev

layan parti içi kanatlar arası şiddetli tartışmalar, kongrenin bitimine kadar devam etti. Merkez komite üyelerinden hesap soran delegeler, her merkez komite üyesinin özeleştiri vermesini istediler. Kongredeki tartışmalar ağırlıklı olarak Perestroika politikasının sonuçları, ekonomi, tarım, cumhuriyetlerdeki ulusal nitelikli huzursuzluklar ve ayrılma eğilimleri ile dış politika üzerinde yoğunlaştı. Ayrıca parti tüzüğünde yapılan değişiklikle Politbüro'nun üye sayısı önemli ölçüde arttırıldığı gibi, tüm cumhuriyetlerdeki komünist parti örgütleri başkanları ile SBKP genel sekreteri ve yardımcısının Politbüro'nun zorunlu üyeleri olması da kongre delegeleri tarafından onaylandı.

Önderliğini, bundan birkaç ay önce Rusya Cumhuriyetleri Federasyonu başkanlığına seçilen Boris Yeltsin'in yaptığı ve kendilerini "radikal-reformistler" olarak adlandıran burjuva liberal kanat, daha kongre öncesinde, "Kongrenin ertelenmemesi halinde partiden ayrılacaklarını ve sonbahar aylarında yeni bir parti kuracaklarını" açıklamışlardı. Emperyalist güçlerin desteklediği ve sürekli öne çıkardığı burjuva reformistleri, parti kongresinde de reformların yönünün kapitalizme doğru olması için büyük çaba harcadı. Kongrede bulunan 5 bin dolayındaki delegeden sadece 120'sinin desteğine sahip olan bu kanat, kongre platformunu parti içinde ayrılıkların ve bölünmenin yaratılması doğrultusunda kullanmaya özen gösterdi. İstedikleri sonucu alamayınca da, kongrenin kapanmasına bir-iki gün kala aynı zamanda Büyük-Rus şovenizmini de hortlatmaya çalışan ve diğer cumhuriyetler üzerinde bu yönlü amaçlar taşıyan Boris Yeltsin, partiden istifa ettiğini açıkladı. Boris Yeltsin, "Bu kongrenin yeni parti yönetimini belirlemeye hakkı olmadığını" iddia ederek, 6 ay veya 1 yıl sonra yeni bir parti kongresi yapılmasını önerdi. Zaten bu önerisinin kabul edilmemesi üzerine de partiden ayrıldı.

Burjuva-liberallerin her alandaki tüm devlet mülkiyetinin özelleştirilmesi düşüncesine karşı, özel mülkiyete tamamen karşı çıkan, Gorbaçov'un dış politikada emperyalizme çok fazla taviz verdiğini ve Doğu Avrupa ülkelerindeki değişikliklerin bunun bir sonucu olduğunu vurgulayan İgor Ligaçev'in temsil ettiği ve parti içinde büyük bir çoğunluğa sahip kesim ise, partiden ayrılmak yerine parti birliğini korumayı, tüm sorunları parti içinde, Leninizmin ilkelerine sadık kalarak çözümlemeyi dayattı. İgor Ligaçev, "Partinin Sovyet toplumunun denetimini yeniden ele alabilmesi için, Yuri Andropov'un 1983 yılında uyguladığı disiplin yöntemlerinin yeniden uygulanması" çağrısı yaptı. Kafkas ve Orta-Asya cumhuriyetlerinden gelen delegelerin büyük çoğunluğu da, bu eğilim içinde yeraldı.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nde yaşanan sınıf mücadelesi, beraberinde ayrılmaları da getirmektedir. Bu, 1903'teki Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin 3. Kongresi'ndeki Bolşevik-Menşevik ayrışmasından bu yana ilk kez bu düzeyde ortaya çıkan bir durumdur. Şu anda partiden ayrılanlar ve ayrılma eğiliminde olanlar, daha çok kapitalizm yolcusu olarak adlandırılabilecek burjuva liberalleridir. Ve emperyalizm tarafından doğrudan desteklenmektedirler. Diğer yandan her iki kanadı da uzlaştırmaya ve parti içinde tutmaya çalışan Gorbaçov'un izlediği dış politika ve içerde burjuva liberallerin gelişmesine olanak tanıyan uygulamaları nedeniyle tam da kongrenin yapıldığı günlerde NATO toplantısından Gorbaçov'u rahatlatacak, içteki sıkışıklığını gidermesine yardımcı olacak bir karar da çıkmıştır.

Fakat herşeye rağmen, SBKP 28. Kongresi, ne parti içindeki ne de ülkedeki hiç bir soruna çözüm getirmemiştir, çözüm gücü olmamıştır. Kongre delegelerinin büyük çoğunluğu parti içi sorunların bir süre daha dondurulması ve parti birliğinin geçici de olsa bu tarzda korunmasından yana tavır almıştır. Kongrenin son gününde hem parti içi sorunların çözümlenebilmesi hem de partinin yeni programının tartışılarak onaylanması amacıyla 1992'nin ilk yarısında olağanüstü kongreye gidilmesi kararı alınmıştır. Normalde partinin 29. Kongresi'nin 1995 yılında yapılması gerekiyor.

NATO'ya Yeni Çehre Çabaları

NATO doruk toplantısı, üye 16 devletin başbakanlarının katılımıyla 5-6 Temmuz tarihleri arasında İngiltere'nin başkenti Londra'da yapıldı. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan hızlı gelişmeler, NATO'nun bu toplantısını etkiledi ve 41 yıllık varlığının, kuruluş gerekçelerinin sorgulanmasına yolaçtı. Bu anlamda, NATO doruk toplantısı, aynı zamanda NATO'nun kaderiyle çok yakından ilgiliydi.

Bu nedenle toplantının temel gündem maddesi, NATO'nun bundan sonraki stratejisinin ve rolünün ne olacağı, ne olması gerektiği idi. Çünkü, Doğu Avrupa'da yaşanan gelişmeler ve yeni yönetimlerin daha çok batıya eğilim göstermesi, dünyadaki iki merkezden birinin, Varşova Paktı'nın askeri yanını önemli oranda etkisizleştirdi. Bu ülkelerdeki yeni siyasi yönetimler, Varşova Paktı'ndan da çıkmayı ve bağımsız olmayı istiyorlar. Bu durum, elbette 1949'da kurulan NATO'nun kuruluş ve varlık gerekçesi olarak gösterilen Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinden gelebilecek herhangi bir askeri saldırıya karşı, Batı-Avrupa'yı savunma tezinin de temellerini geçersiz hale getirmektedir. Ayrıca Sovyetler Birliği'nin Doğu Avrupa ülkelerindeki gelişmeler karşısında tarafsız kalması, nükleer silahlanma ve soğuk savaşı durdurarak, silahsızlanma ve karşılıklı diyalog politikasını geliştirmesi de, NATO'nun anlamsızlaşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca Doğu Avrupa'da, olmayan bir Sovyetler Birliği'ne karşı, ABD'nin Avrupa'daki varlığı da, Batı Avrupa halklarının ve yönetimlerinin rahatsızlığına yolaçmaktadır. Bu, Batı Avrupa'nın giderek ABD'nin denetiminden çıkmasını ve bağımsız politikalar izlemesini de beraberinde getirmektedir.

Yani iki merkezlilikten kurtulan bir dünyada, NATO'nun hala kaskatı bir askeri güç olarak varlığını koruması mümkün görünmemektedir. Ki, NATO doruk toplantısı da, tüm bu gelişmelerin doğrudan etkisi ve gölgesi altında yapılmış, tüm tartışma ve alınan kararlarda varlığını hissettirmiştir. Tartışmalar, ağırlıklı olarak NATO'nun askeri bir güç olmaktan çıkarılarak, siyasi bir kurum haline getirilmesi doğrultusundadır. NATO'nun değişmesi istenen ve zaten koşulların da zorlaması bu olan yeni konumuna karşı çıkan ve eskisi gibi kalmasını isteyen, sadece İngiltere ve Türkiye olmuştur. İngiltere'nin bu istemi, daha çok iki Almanya'nın birleşmesinden ortaya çıkacak Orta-Avrupa'daki büyük bir Almanya'nın denetim altında tutulmasının zorlaşacağı endişesinden kaynaklanmaktadır. İngiltere, son dönemlerde NATO'yu Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerine karşı değil, Almanya'ya karşı bir savunma silahı olarak görmektedir. Karşı çıkışının nedeni de budur. Türkiye'nin durumuna ilerde değineceğiz. İngiltere ve Türkiye dışında kalan diğer NATO üyesi ülkeler, NATO'nun işlevinin değiştirilmesi gerektiği konusunda hemfikir görünüyorlar. Ve daha çok AGİK çerçevesinde yeni bir Avrupa yaratmak istiyorlar.

ABD'nin azalan etkisi karşısında bundan tümüyle kurtulmaya çalışan Batılı emperyalist ülkeler, hazırlıklarını yoğunlaştırdıkları Avrupa Birliği'nin içine Doğu Avrupa ülkelerini de katmak istiyorlar. Bu doğrultuda en yoğun çabayı harcayan Almanya ve Fransa, NATO'nun siyasi rolünün öne çıkarılması ve eski askeri stratejiden vazgeçilmesinde de dayatıcı oluyor. Çok merkezli olmaya başlayan dünyada, güçlü bir Avrupa yaratarak, dünya politikasına yön veren bir güç haline gelmeyi amaçlıyorlar.

Bunu artık askeri güçle değil, ekonomik ve politik güçle gerçekleştirmek istedikleri için de, bir yığın sorunları olan Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerini mali kredi vb. ile bağımlı hale getirmeye çalışıyorlar. Sovyetler Birliği'ne Almanya ve Fransa tarafından yapılması istenen ekonomik yardım konusu hem NATO doruk toplantısının hem de onun hemen arkasından 9-12 Temmuz tarihleri arasında ABD'nin Houston kentinde yapılan Yediler Grubu (G-7) ekonomik zirve toplantısının gündeminde önemli bir yer aldı. Almanya'nın yaptığı bu öneri, Fransa ve İtalya tarafından desteklenirken, ABD, Japonya ve İngiltere karşı çıkmaktadır. Ekonomik yardım önerisine karşı çıkış nedenini ABD Başkanı George Bush, geçtiğimiz Haziran ayında yaptığı bir konuşmada şöyle ifade etti:

"Moskova, Küba gibi ülkelere para verdiği sürece Sovyetler'e mali yardım yapmayacağız. Bizi vereceğimiz paraların Küba'nın silahlanmasına yardım etmesini istemiyoruz."

Emperyalizmin ne kadar fırsatçı bir yaklaşım içinde olduğu ve kendi amaçlarından asla vazgeçmediği çok açık. Evet, dünya silahsızlanıyor, NATO'nun rolü değişiyor, paktlar arası bir diyalog rüzgarı esiyor, ama emperyalist güçler Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinin içinde bulundukları ekonomik, toplumsal, siyasi sorunlardan mümkün olduğu kadar kendi çıkarları doğrultusunda sonuna kadar yararlanmak ve adeta ikinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarını tersine çevirmek istiyorlar. Bunu yaparken askeri güç kullanmak yerine -ki bu, çok ters teper- ekonomik, siyasal ve diplomatik yöntemlere başvuruyorlar. Ve o ülkelerden taviz koparmak için siyasal şantaj da dahil her yola başvuruyorlar.

NATO'nun Değişen Stratejisi Karşısında Türkiye'nin Durumu Ne?

Daha ilk kurulduğu andan itibaren dış güçlere dayalı olarak yaşayan, özellikle de 1940'larla birlikte emperyalist güçlerle girdiği ilişkiler, bağlar temelinde varlığını sürdüren ve gerek Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi gerekse de komşu ülkelerle olan sorunları nedeniyle silahlanmaya ve ordusunu korumaya en çok ihtiyaç duyduğu bir anda, NATO'nun işlevinin değişmesi, askeri varlığının gereksizleşmesi TC açısından ne anlama gelmektedir?

Belli ki, ABD-Sovyetler Birliği yakınlaşması, Doğu Avrupa'daki son değişiklikler ve bunlara bağlı olarak NATO'nun değişen savunma stratejisi, TC'nin NATO açısından taşıdığı önemi azaltmaktadır. Sovyetler Birliği'ni artık bir düşman olarak görmeyen NATO'nun, ona karşı bir köprübaşına da ihtiyacı yoktur. Bu nedenle, koyu bir sömürgecilik altında tutmaya çalıştığı Kürdistan'daki PKK önderlikli ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında daha çok askeri ve ekonomik yardıma ihtiyaç duyarken, NATO'nun değişen konumu nedeniyle eskisi gibi yardım alamayacaktır. En azından eskisinin çok altında bir yardımla yetinmek zorunda kalacaktır. Bu durum, devlet bütçesine daha çok yüklenmesine ve sonuçta zaten varolan

Devamı 18. sayfada

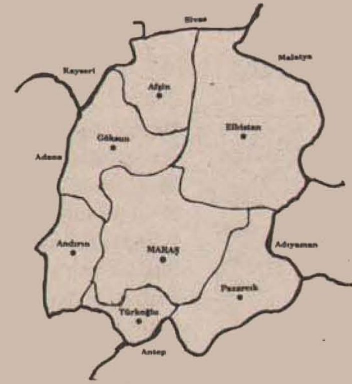
ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Akarsuların yatağı olan bir beldemiz

MEREŞ

(Maraş)

-II-

YERLEŞİM ALANLARI VE NÜFUS DAĞILIMI

Maraş beldemiz, engebeli bir toprak parçasında kurulmuştur. Alan dağlık olduğundan yerleşim birimleri dağınıktır. En önemli yerleşim birimleri dağlar arasındaki çöküntü alanlarda kurulmuştur. Buralar tarıma elverişli alanlardır.

Maraş'ın kurulduğu toprak parçası 14.327 kilometrekare. Nüfusu 738.032 kişi. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu ise 52 kişi. Maraş'a bağlı 7 ilçe, 9 bucak ve 497 köy vardır. Nüfusun %62'si köy ve bucaklarda yaşamaktadır. Ayrıca Maraş, göçün yoğun olduğu Kürdistan şehirlerinden biridir. Yöre insanlarının göçünde Avrupa önemli bir yer tutar.

Merkez ilçe: Belde topraklarının ortasında yer alır. Elbistan'dan sonra en büyük toprak parçasına sahiptir. Nüfusça da en büyük ilçedir. Merkezde yaşayan nüfusun yoğunluğunu Türkler oluşturur. İlçeye 3 bucak ve 118 köy bağlıdır. Afşin dışında diğer tüm ilçelerle sınırdır.

Nüfusu 293.716 kişi. Yüzölçümü 3.188 kilometrekare. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 92 kişi.

Ekonomisi tarıma dayalıdır.

Afşin: Elbistan Ovası'nın batısındaki Binboğa Dağları'nın doğu eteklerinde ve beldenin kuzeyinde kurulmuştur. Daha önceleri Elbistan'a bağlı bir bucak iken, 1944 yılında ilçe oldu. Göksun ve Elbistan ilçeleri ile sınır olan Afşin'in başlıca geçim kaynağı tarımcılıktır. İlçenin kuzeyinde ise, dağlık alandan ötürü hayvancılık önemli bir yer tutar. Afşin'e 1 bucak ve 55 köy bağlıdır.

Nüfusu 84.199 kişi. Yüzölçümü 1.387 kilometrekare. Denizden yükseltisi 1.180 metredir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 61 kişi.

Andırın: Beldenin güneybatı kesiminde ve Amanos Dağları'nın kuzeyinde kurulmuştur. Sulak bir dağlık alanda yer alır. Göksun, Merkez ve Türkoğlu ilçeleri ile sınırdır. Dağlık bir alanda kurulduğu için temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Nüfusça Maraş'ın en küçük ilçesidir.

Nüfusu 43.254 kişi. Yüzölçümü 1.178 kilometrekare. Denizden yükseltisi 1.050 metre. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 37 kişi.

Elbistan: Beldenin kuzeydoğusunda kurulmuştur. Alanca beldenin en büyük ilçesidir. Nüfus bakımından ise ikinci büyük ilçesidir. Belde topraklarının %28.1'ni kaplar. Afşin, Göksun, Merkez ve Pazarcık ilçeleri ile sınırdır. İlçe kendi adıyla anılan Elbistan Ovası'nda yer alır. Başlıca geçim kaynağı tarımdır. Dağlık kesimlerde de hayvancılık yapılır.

Elbistan, madenler bakımından da zengin bir ilçedir. Bunların en önemlileri demir ve linyit madenleridir.

Nüfusu 124.842 kişi. Yüzölçümü 4.028 kilometrekare. Denizden yükseltisi 1.115 metre. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 31 kişi.

Göksun: Maraş'ın kuzeybatısında kurulmuştur. Yüksek dağlarla çevrili olan ilçe, Ceyhan Irmağı'nın bir kolu üzerindedir. Tarımsal üretim bakımından Merkez, Elbistan ve Afşin ilçelerinden sonra Maraş'ın dördüncü zengin ilçesidir. Merkez, Afşin, Andırın ve Elbistan ilçeleri ile sınırdır. İlçeye 1 bucak ve 51 köy bağlıdır. Beldenin nüfus yoğunluğu en düşük olan ilçesidir.

Göksun'un nüfusu 54.059 kişi. Yüzölçümü 1.920 kilometrekare. Denizden yükseltisi 1.240 metredir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 28 kişi.

Pazarcık: Beldenin güneydoğusunda kurulmuştur. İlçe, Maraş-Malatya karayolunun üzerinde yer alır. Ulaşım bakımından avantajlı bir konumdadır. Maraş'a 48 kilometre uzaklıktadır. Üretimin gelişkin olduğu Pazarcık'ta pamuk üretimi önemli bir yere sahiptir. Merkez, Elbistan ve Türkoğlu ilçeleri ile sınırdır. Pazarcık'a bağlı bir bucak ve 91 köy vardır. Avrupa'ya yoğun göçün olduğu bir ilçedir.

Pazarcık'ın nüfusu 89.759 kişi. Yüzölçümü 1.938 kilometrekare. Denizden yükseltisi 859 metredir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 46 kişi.

Türkoğlu: İlçenin daha önceki adı Eloğlu idi. Beldenin güney kesiminde kurulmuştur. Bazı kaynaklara göre 160 yıl kadar önce, Osmanlılar döneminde devlet tarafından göçebe olan Tecirli aşireti Eloğlu köyüne yerleştirilmiştir. 1944 yılında bucak ve 1960 yılında ise Türkoğlu adını alarak ilçe olmuştur. Türkoğlu ilçesindeki nüfus Türktür. Verimli bir ovada kurulan ilçede başlıca geçim kaynağı tarımcılıktır. Merkez, Pazarcık ve Andırın ilçeleri ile sınırdır. Türkoğlu'na bağlı 34 köy vardır.

Nüfusu 48.205 kişi. Yüzölçümü 688 kilometrekare. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 70 kişidir.

ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZDEKİ YERİ

Maraş'ın ulusal kurtuluş mücadelemizdeki yeri önemlidir. Hareketimiz, henüz ulusal kurtuluşun ideolojik çalışmalarını yürüttüğü ve aynı zamanda bunu yaydığı grup aşaması döneminde Maraş'a girdi. Ulusal kurtuluş mücadelemiz özellikle Maraş'ın Pazarcık ilçesinde kısa sürede önemli yankı yaratarak, geniş kesimlerin sempatisini kazandı.

PKK Genel Sekreteri **Abdullah ÖCALAN**, değerli enternasyonalist şehitlerimizden **Haki KARER** ve **Kemal PİR** yoldaşların Pazarcık alanında çalışmaları vardır. Bu ulusal kurtuluş çalışmaları sonucu Pazarcık yöresinde yaşayan halkın büyük desteği sağlandı. Alandan azımsanmayacak sayıda kadrolar çıkarıldı. Pazarcık ilçesi ve köylerinde ulusal kurtuluş mücadelemiz önemli mesafeler katederek, buradan 12 Eylül askeri darbesine kadar Maraş'ta yayılmaya başladı.

Maraş'ta 12 Eylül öncesinde Türkiyeli sol hareketler de etkin durumdaydı. Ancak bu hareketler sağlıklı temellere sahip değillerdi. Belli alanlarda ve yine belirli kesimlere dayanıyorlardı. Onların bu politikaları halkı faşizme karşı örgütlemeye ve savaştırmaya hizmet etmiyordu. Fakat yöre halkı, ilerici görüşlere açık olduğundan sol hareketlere destek sunuyordu. Hareketimizin halkı devrimci mücadele saflarına çekme politikası sağlam temellere dayanıyordu. Düşünce ve pratiğinin uyum içinde olması, gerçekleri doğru temellerde dile getirmesi ve ulusal kurtuluşun perspektifini net göstermesi, hareketimizi yörede çekim merkezi haline getirdi.

12 Eylül öncesi Maraş, devrimci mücadelenin en çok hareketliliği yaşadığı alanlardan biridir. Alandaki en sağlıklı gelişmenin sahibi ulusal kurtuluş hareketimizdi.

Devrimci mücadele yoğun bir gelişmeyi yaşarken, sömürgeci düşman da özellikle MHP (Milliyetçi Hareket Partisi) ile faşist örgütlenmeyi geliştiriyordu. Devrimci mücadeleyi imha etmek ve devrimci potansiyeli sindirmek için silahlı çeteleri saldırıya geçiriyordu. Bu emelini gerçekleştirmek için alevi-sunni çelişkisini de en alçakça kullanıyordu. Devrimci mücadeleyi pasifize edemeyen ve en önemlisi de PKK'nin sağlıklı gelişimini durduramayan sömürgeci düşman, 1978'in Aralık ayında kanlı bir katliam gerçekleştirdi. Devlet desteğindeki silahlı faşist çeteler kadın-çocuk, yaşlı-genç demeden çok sayıda insanımızı barbarca katlettiler. Katliamın en önemli nedenlerinden biri, yörede gittikçe etkinlik kuran Partimizin yarattığı gelişmelerdi. Katliam, bir yerde, yaratılan bu gelişmeye verilen cevaptı. Ancak sömürgecilik bununla amaçladığına ulaşamadı. Katliam, PKK'nin Kürdistan genelinde ulusal kurtuluş yolunda kaydettiği gelişmelere yönelik de bir amaç içeriyordu. Nitekim, kanlı katliamın ardından ulusal kurtuluşun boyverdiği tüm Kürdistan şehirlerinde sıkıyönetim ilan edildi. Kanlı Maraş katliamının amacı, Türkiye devrimci hareketine karşı da faşist bir saldırıyı kapsıyordu.

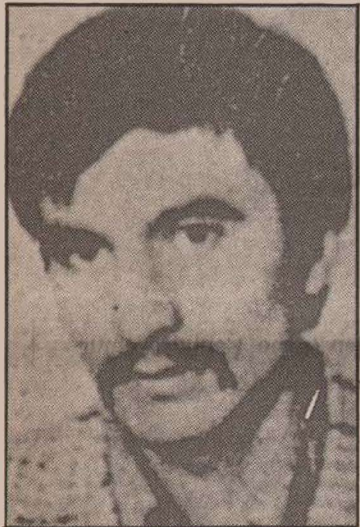
12 Eylül askeri darbesiyle başlayan faşist saldırıların en çok yoğunlaştığı alanlardan biri de Maraş oldu. Faşist 12 Eylül cuntası pervasız saldırılarıyla adeta yöre halkından intikam aldı. Bölge insanlarını yaygınca tutukladı, hapislere attı, işkencelerden geçirdi ve kimilerini de alçakça katletti. Bir yandan bu şekilde pasifikasyon hareketi geliştirirken diğer yandan geniş bir ajan ağını örgütlemeye çalıştı. Kendisince devrimci mücadelenin kökünü kazımaya çalıştı. Bu yönlü mesafe almadı değil. Fakat gerçekte ise kin tohumlarını ekti...

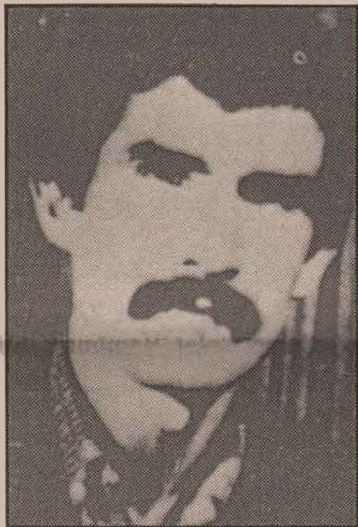
PKK, 15 Ağustos Atılımı'ndan sonra bu alana da müdahalelerde bulundu. Kimi müdahaleden istenilen sonuçlar alınamadı. Ancak, 1988 yılından bu yana ARGK birliklerinin yürüttükleri ulusal kurtuluş mücadelesi beklenenden daha kısa sürede büyük gelişmeler ortaya çıkardı. Gerilla mücadelesi yöre halkından önemli destek bulmakta, gençleri mücadele saflarına çekmektedir. Yörede gittikçe kök salmakta olan mücadelemiz, aynı zamanda ajan örgütlemeyi de büyük oranda tasfiye etmiş bulunmaktadır. Nitekim, bölgede düşman işbirlikçilerine karşı cezalandırma eylemleri gerçekleştikçe, mücadelemiz derinlik kazanmaktadır.

Sömürgeci düşman Maraş'ta, ulusal kurtuluş mücadelemiz zaman geçtikçe halkla daha bir güçlü temellerde bütünleşmektedir ki, yoğun operasyon geliştirmekte, baskı ve tehditlere başvurmaktadır.

Düşmanın karşı-devrimci çabaları sonuçsuz kalmaktadır. Pazarcık ve Elbistan alanlarında gerçekleştirilen direniş eylemleri bu gerçeği teyit etmektedir.

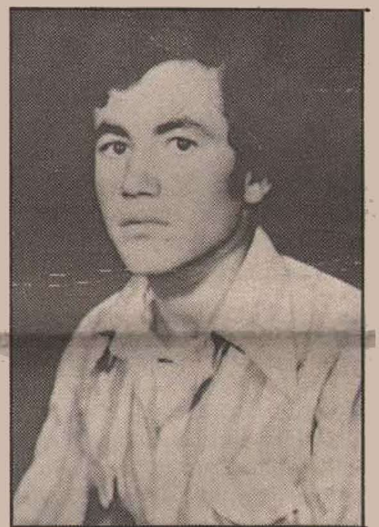
Gelecek sayıda:
DILÛK (Antep)

Haki KARER

Mustafa YÖNDEM

Mustafa ÖMÜRCAN

Besey ANUŞ

Battal EVSEN

HUNKERKOM'un düzenlediği "KÜRDİSTAN FOLKLOR VE MÜZİK FESTİVALİ '90" kültür ve sanatta coşkunun zirvesini yaşattı

Bonn (Berxwedan):

HUNERKOM-Komeleya Hunermendên Welatparêzên Kurdistan (Kürdistan Yurtsever Sanatçılar Birliği) tarafından her yıl düzenlenen geleneksel **Kürdistan Folklor ve Müzik Festivali'**nin dördüncüsü de, **7 Temmuz 1990** günü Federal Almanya Cumhuriyeti'nin başkenti Bonn'da gerçekleşti. Folklor dalında 16 ve müzik dalında 14 ekip, ulusal-demokratik, sosyalist kültür ve sanat anlayışıyla donanmış atmosfer içinde yarıştı. Yarışmaları izleyen 2000'i aşkın Kürdistanlı yurtsever, bu vesileyle bağımsız ve özgür yaşamın heyecanı ve tutkusuyla bir ulusal sanat ve kültür eylemini daha yüreğinin kıpırdayan coşkusuna dönüştürdü.

Koma Bêrîvan (Bonn) çocuk folklor ekibi...

Müzik birincisi Koma Ferad (Köln)...

Festival yarışmaları, izleyicileri selamlayan konuşmayla başladı. Kürdistan ve dünya devrim şehitleri anısına yapılan saygı duruşu ertesinde festivalın önemini, amacını, HUNERKOM'un sanat ve kültür cephesinde üstlendiği görevleri, son siyasal gelişmeleri ve özellikle Serîhildan'larla ülkemizde başlatılan yeni yaşamın ne olması gerektiğini aktaran Kürtçe ve Türkçe konuşmalar yapıldı. Büyük bir dikkatle dinlenen konuşmaların hemen akabinde yarışma kuralları belirlenerek folklor ekiplerinin yarışma bölümüne geçildi. Her ekibin sahneye davet edilen temsilcileri, programdaki sıralamanın tespiti için kura çekti. Sıralama temelinde folklor ekipleri yarışmaya başladı. 15 dakikaya sığdırılacak şekilde her ekip Kürdistan'ın çok değişik alanlarından derlenen halk oyunlarını sundu. Yarışan grupların dışında **Koma Bêrîvan (Bonn) çocuk folklor ekibi** de dayanışma amaçlı birbirinden güzel folklor figürleriyle büyük bir sempati topladı.

İlgiyle izlenen folklor yarışmasından sonra, kurallara ilişkin açıklama ve sıralama için kura çekimi temelinde müzik ekipleri yarışmaya başladı. Müzik dalındaki yarışma da sonuçlandıktan sonra folklor ve müzik jüri heyetleri, sonuçları açıklamak ve yarışma derecelerini belirlemek amacıyla toplantısını yaptı.

Festival yarışma süreci içinde ulaşan dayanışma mesajları da okundu. ERNK-YKWK (Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan) Avrupa Merkezi, FEYKA-KURDISTAN (Federasyona Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Çandiya Kurdistan) ve üyesi 15 dernek, ERNK-YJWK (Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan) Avrupa Merkezi, ERNK Taraftarları-Bochum, Kurtuluş Hareketi F. Almanya Örgütü, BWK-Batı Alman Komünistler Birliği, Ozan Şah Turna ve Ozan Şiar ile Filistinli Sanatçılar Birliği adına Ressam Burhan Kerkutli festivale mesajlarını sundular.

Yine, misafir sanatçılar olarak **Ozan Salah Resul** ve **Berîvan** ile **Ozan Birîndar**, kitlenin alkışları arasında halk türkülerini sundular. HUNERKOM tarafından hazırlanan skeç de ayrı bir ilgi topladı. Ülke gelişmeleri ve savaş haberlerinin aktarılması kitlenin ayaklanma ruhunu yaşamasına ayrıca vesile oldu.

Folklor ve müzik yarışma sonuçları jüri heyetleri adına bir temsilci tarafından açıklandı. Festivalin yapıldığı salondaki heyecan zirveye çıktı.

Jürilerin, **"Koma Sefkan/İsviçre** folklor ekibinin birinciliğini, **Koma Ferad/Köln** folklor ekibinin ikinciliğini ve **Koma Bêrîvan/Bonn** folklor ekibinin üçüncülüğünü; yine **Koma Ferad/Köln** müzik ekibinin birinciliğini, **Koma Bêrîvan/Bonn** müzik ekibinin ikinciliğini ve **Koma Nûjîn/Danimarka** müzik ekibinin üçüncülüğünü ilan etmesiyle, ekip üyeleri büyük bir sevinçle salonun her tarafında halaya başladılar. Kitleler de, yoğun alkış ve katılımlarıyla sevinci birlikte yaşadılar.

Bu yıl ekipler geçmiş yıllara nazaran daha yaratıcı müzik parçaları, güzel folklor oyunları ve rengarenk kıyafetleriyle daha bir çaba harcamış ve gelişme sağlanmıştı. Bu da çok daha ileri bir ilgiye kaynaklık etti.

Dereceye giren üç folklor ve üç müzik ekibinin üyeleri ve diğer ekiplerin temsilcilerinin sahneye davet edilmesi ve ödüllerin verilmesi ardından festival sonuçlandı.

Kürdistanlı yurtsever izleyiciler folklor ve müzik doyumu içinde ve ulusal sanat ve kültürlerine olan özlemi temsil eden gururla salondan ayrıldı.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da HUNERKOM, festival öncesinde dağıttığı bildiri ve çıkardığı afişle bu gelenekselleşmiş eyleme çağrıda bulunmuştu.

Ülkemiz Kürdistan'ı işgal eden sömürgeci güçler, halkımızın imha edilmesinde başvurdukları yöntemlerin başına kültür asimilasyonunu da koymuşlardır. Bu amaçla, kültür ve sanat değerlerimizi gaspetmenin yansısıra, vahşi politikaların her türlüsünü uygulayarak halkımızı kimliğinden uzaklaştırmanın yoğun çabasını tarih boyunca sürdürdüler. Ancak, yarışma süresince ekiplerin sergilediği değerler, bir kez daha güçlü bir birikimin yaşanmakta olduğunu ve sömürgecilerin amaçlarında başarılı olamadıklarını göstermeye güzel bir örnek teşkil etti.

Bu tür etkinlikler kapsamında ulusal sanat ve kültür birikimimizin derlenmesi, toparlanması ve sunulması, HUNERKOM'un Kürdistan'da ulusal ve kültürel gelişimin yönlendirilmesinde büyük pay sahibi olacağını gerekçelendiriyor. Sergilenecek yoğun çaba ve harcanacak emek, ayağa kalkan halkımızın öz kültürünün gelişmini ilerletecek, koruyacak ve besleyecektir. Böylesi ciddi bir işlevi üstlenmiş bulunan HUNERKOM'un, bundan böyle de kültür-sanat cephesinin mücadelede örgütlenmesinde kutsal görevlerinin başında olacağı gerçeği, Kürdistanlı vatanseverler için büyük bir gurur ögesidir. Her Kürdistan yurtseveri kıvanç ve çoşkuyla kültürünü yaşamanın ve HUNERKOM çabalarının sevinciyle bezenmiştir. Hep böyle etkinliklerin özlem ve umudunu dile getiren yurtseverler, bu nedenle HUNERKOM'u kutluyor ve yarışan tüm ekiplerimize kalbinde yer veriyor.

Folklor birincisi Koma Sefkan (İsviçre)...

Folklor ekipleri derece sıralamaları ve oyunları:

1- **Koma Sefkan/İsviçre:** Adıyaman, Urfa, Kars ve Diyarbakır'dan Bêrî, Dîlan, Tirkê, Qimil, Çepik .. Puanı: 246
2- **Koma Ferad/Köln:** Dêrsim'den Dîlan, Li bin dara gûzê, Kevokê, Zekokê .... Puanı: 230
3- **Koma Bêrîvan/Bonn:** Bitlis'ten Sêpî, Ax û kovan, Xerzanî, Dêriko, Mala Fênê, Mêremê, Mutkanî.... Puanı: 210
4- **Koma Jiyan/Stuttgart:** Van'dan Delîlê ve ekibe ait Hey lê lê, Keç û xort .... Puanı: 203
4- **Koma Zîlan/Hollanda:** Adıyaman'dan Simsimê, Govend, Evîn, Tirkê, Kavuç .... Puanı: 203
5- **Koma Amed/Hannover:** Botan'dan Suk canê, Şêxanî, Bablekan, Taqayî .... Puanı: 192
6- **Koma Cudî/Fransa:** Süleymaniye, Şirnak ve Silopi'den Suk canê, Teze me, Erê Bajilo.......... Puanı: 189
7- **Koma Welat/Hamburg:** Bitlis'ten Zeyno, Çepikê, Temur Axa, Papurê, Xezalê.......... Puanı 186
8- **Koma Serkeftin/Frankfurt:** Kars'tan Kejê, Heseno hêlî-can, Dumbê, Donê .... Puanı: 185
9- **Koma Serîhildan/İsviçre:** Bitlis ve Ağrı'dan Tîrik, Giranî, Çepik, Sêpî .... Puanı: 175
10- **Koma Egîd/Mannheim:** Urfa'dan Ximximê, Duzo, Duling, Qimil, Erebî .... Puanı: 167
11- **Koma Botan/Berlin:** Pazarcık ve Antep'ten Dawet xweş e, Kelo, Oxuzlu, Manî, Çepik .... Puanı: 160
12- **Koma Botan/Belçika:** Elazığ ve Siirt'ten Di çemî de find, Harlukê, Melukê, Şîro .... Puanı: 156
13- **Koma Şoreş/Avusturya:** Erzincan ve Adıyaman'dan Bazbend, Govenda bûkê .... Puanı: 154
14- **Koma Serîhildan/Nürnberg:** Güney Kürdistan ve Siirt'ten oyunlar .... Puanı: 145
15- **Koma Cesur/Bielefeld:** Diyarbakır'dan Xezalê, Çepik .... Puanı: 140

Müzik ekipleri derece sıralamaları ve parçaları:

1- **Koma Ferad/Köln:** Em in pêşmergeyên Kurdan, Ez gul im, Hevalê Mazlum Dogan .... Puanı: 240
2- **Koma Bêrîvan/Bonn:** Li ser rêçekê dimeşim, Werine şer .... Puanı: 228
3- **Koma Nûjîn/Danimarka:** Bijî demokratiya gelî, Welatê me Kurdistan, Berxwedana zindanê .... Puanı: 226
4- **Koma Serkeftin/Frankfurt:** Axa Kurdistan, Hevala Bêrîvan, Pêşmergeyên me .... Puanı 225
5- **Koma Amed/Hannover:** Akademiya Mahsum Korkmaz.......... Puanı: 221
6- **Koma Serîhildan/İsviçre:** Koçera min, Şervanên Sêrtê, Erd im erdê Kurdistanê .... Puanı: 217
7- **Koma Welat/Hamburg:** Ax dayê dayê, Heval megrî, Bûka me Kurdistan e, Dêrsim şewitî.......... Puanı: 206
8- **Koma Şoreş/Avusturya:** Kewê hêlînê, Serfiraz Puanı: 190
9- **Koma Jiyan/Stuttgart:** Serîhildan, Adarê, Deşta Mêrdînê .... Puanı: 189
10- **Koma Zîlan/Hollanda:** Ka bûka min, Serîhildan .... Puanı: 188
11- **Koma Cesur/Bielefeld:** Dewranê, Kurdistan welatê me, Silav li Serokê me .... Puanı: 180
12- **Koma Botan/Berlin:** Rojhilata Navîn, Serîhildan, Pêşmergeyê dilsoz.......... Puanı: 163
13- **Koma Serîhildan/Nürnberg:** Rêhevalê Ednan, Ez im avê bê pêl, Hey welat.......... Puanı: 155
14- **Koma Şoreş/Saarbrücken:** Ez çûm şoreşê dayê, ARGK deng daye cîhan.......... Puanı: 151

Hedef topyekün örgütlenme...

Baştarafı 11. sayfada

Biliniyor ki dinsel ayrılıklar, ulus varlığının önünde engel değildir. Farklı kültür gruplarının varlığı da değerlendirildiğinde mücadelemizi güçlendirir. Kaldı ki biz dar milliyetçi bir savaş vermiyoruz. Amacımız Kürdistan'ı, üzerinde yaşayan tüm dinsel özellikleri ve kültür gruplarıyla özgürleştirmek ve halkçı-demokratik bir toplum yaratmaktır.

Sömürgecilerin çok yönlü engelleyici politikasına rağmen Yezidi halkımızın nasıl ülkeye dönüş ve mücadeleye katılma seferberliği içinde olduğu biliniyor. Keza Suryani kitlesinde de mücadelemize artan destek somut. Alevi halkımızın olduğu Dersim vb. bölgelerimizde mücadelemizin nasıl güçlü bir boyut kazandığı bilinmektedir.

Sayılan halk kategorileri cephe örgütlenmesini yaygınlaştırır ve kitlesel cephe eylemini yükseltirken, mutlaka kazanmamız, örgütlememiz gereken sınıf ve katmanlardır. Eğer, bunların ortak eylemini blok halinde geliştirebilirsek, bilinmelidir ki bu blokun gücü, mücadeleye ilgisiz kalan ya da devlet çarkı içinde olan pek çok yoğunluğu, grup ya da kişiyi halkın yanına itecektir.

Sıralanan halk güçleri arasında cephe çalışmasında yürütülmesi gereken ajitasyon-propaganda faaliyetlerinin merkezinde şu temel konular başta gelmelidir:

- Kitleler sömürgeci egemenliğin tüm varlığına karşı çıkarılmalıdır. Hedeflenen sadece sömürgeci askeri, ekonomik, kültürel ve sosyal kurumlar değil, aynı zamanda ister demokratik, ister dinci görünüm altında olsun tüm sömürgeci burjuva partileri olmalıdır. Bu hedef, ajitasyon ve propagandamızın ulusal ve en temel yönünü oluşturur. Tarihte, düşmanının kendi ülkesinde, üstelik kendi yıkımını hedefleyen kurumlarının hangi görünüm altında olursa olsun varlığına tahammül eden hiçbir halk örneği gösterilemez. Kürdistan'da sömürgeci burjuva partilerinin hızla fonksiyonlarını yitirmeleri, liderlerinin taşlanması ve sosyal-şovenizmin taban bulmaması, halkımız adına tarihi bir ilerlemedir. Görev, halkın bu bilincini derinleştirmek ve tümüyle kendi kaynaklarına, kendi gücüne yönelmesini sağlamak olmalıdır.

- Çalışmamız, tüm halk kesimleri içinde demokratik bir bilinç ve eylemin gelişmesine yönelik olmalıdır. Demokratik bir bilinç, çağdışı aşiret bağlarını, aile tutuculuğunu, dinsel ve mezhepsel ayrılıkları, cinsiyet ayrımına dair tutuculuğu reddeder. Karşılıklı uyum ve ulusal hoşgörüyü geliştirmeyi ve bunu günlük davranış haline getirmeyi hedef alır. Demokratik bilinç, tüm tutuculuğun aşılarak, tüm halk kesimlerininin ulusal örgütlenme ve eylemde yeralması ve de bunun sağlanması demektir. Bir cephe kadrosunun görevi, halk kesimlerine yaklaşırken bu demokratik bilinci ve bu bilinçle eyleme kalkma cesaretini aşılaması, bunu yaparken de yöntemli davranmasını bilmek olmalıdır. Özellikle kadın, aşiretçilik, din ve kültürel azınlık konularında yöntemli davranılmalı, sol-sekter veya herşeye taviz veren, insan kazanma adına temel ilkeleri bir yana atan sağ-liberal anlayışlardan kaçınılmalıdır.

- Kitleler içinde çalışmamızın bir yönü de, halkı otonom ve kültürel özerklik politikalarına tavır aldırma ve bu politikaların sahiplerini toplumdan tümüyle tecrit etmeyi sağlamak olmalıdır. Dünyada kendi bağımsızlık hakkını özerkliğe indirgeyen, başkasına ipotek ettiren hiçbir halk olamaz. Otonomi politikasının kime hizmet ettiğini ve özellikle Doğu ve Güney Kürdistan parçalarında ne denli büyük tahribatlar yaptığını halk olarak çok iyi biliyoruz. Halkımızın hiçbir şekilde bu politikaya tahammülü yoktur. Yine değişik görünümleriyle kültürel özerklik formülü, ulusal kurtuluş mücadelemize karşı ısrarla ileri sürülüyor. Dönem, ulusal birlik ve direniş dönemidir. Bu çağrı, dönemin görevlerine uydukları sürece Kürt küçük-burjuva reformistleri için de geçerlidir. Ancak işbirlikçi politikada diretenlerin ve bunu ısrarla halkın önüne kurtuluş yolu olarak koyanların hiçbir şekilde halk saflarında yerleri olamaz. Uygun yaklaşımla bunların tabanını daraltmak ve en etkin şekilde hain politikanın yürütücülerini tecrit etmek ve bunu mutlaka sağlamak, dönemin ivedi görevleri arasındadır.

- Kitleler içindeki cephe çalışmamızın bir temel yönü de, kitleleri silahlı mücadeleyi desteklemeye, onu beslemeye ve onunla bütünleşmeyi sağlamaya yönelik olmalıdır. Silahlı mücadele Kürdistan'daki devrimci gelişmeleri yaratan ve yaşatan temel güçtür. Silahlı devrim güçleri olmayan bir halkın, bağımsızlık gücünden bahsedilemez. Mücadeleleri cephesel karakterde olan şehir kitlelerinin eylemi siyasal ve silahsız karakterde bile olsa, bunun silahlı mücadeleyle bağı olmadan ve silahlı mücadele tarafından korunmadan, istikrarlı gelişiminden sözedilemez. Kitlelerin yönü hep dağa yönelik olmalıdır. Gerilla, kitlelerin günlük yaşam parçası olmalıdır. Şehir kitlelerinin potansiyeli, gerillayı beslemeye kanalize edilmelidir. Gerillayla birleşen şehir eylemi yenilmezdir. Kitleler içinde yürüttüğümüz çalışmada, onlara gerillayı sevdirmeli, onu beslemeyi ve ona katılma ruhunu sürekli geliştirip diri tutmalıyız.

Gelecek sayıda:
Kitleleri cephe ve birlik örgütlenmesine çekme yöntemlerimiz ne olmalıdır.

Önce Bağımsız Vatan...

Baştarafı 14. sayfada

memizi istesin? Bunun böyle olmadığı çok açık. Sömürgeciler zorba, katil ve hırsız oldukları kadar da yalancıdırlar. En kutsal değerleri, insanların inançlarını onları köle yapmak için utanmazca kullanmaktan çekinmezler. Bunu yaparken güvenceleri, sömürge halkların güçsüz ve cahil olduklarına, kolayca kandırılabileceklerine inanmalarıdır.

Türk egemenlerinin tarihinde bu gerçeği çok çarpıcı biçimde görüyoruz. Türk beyleri Anadolu'ya geldiklerinde barbarlık aşamasını yaşıyorlardı. Arap Yarımadası ve Anadolu'da kendilerinden çok güçlü uygarlıklar vardı. Türklerin ise çapul ve talan için askeri güçleri dışında hiç bir şeyleri yoktu. Savunma halinde olmadıkları gibi, kazanmaları da ancak saldırıya bağlıydı. Bölgede kim güçlüyse (o dönem Arap egemenleri güçlüydü) onun yanında ve onun hizmetinde yer aldılar ve oradan başlayarak kendi egemenliklerini örmeye çalıştılar. İslamiyeti de böyle kabul ettiler. Çünkü kendilerine ait olmayan topraklar üzerinde hakimiyet kurabilmeleri buna bağlıydı. Nitekim kendilerini İslamın kılıcı ilan ederek Anadolu'ya akınlar düzenlediler. Giderek bütün Anadolu halklarını egemenlikleri altına aldılar. Halkların kendi öz toprakları üzerinde yarattıkları tüm değerleri talan ettiler. Türk halkını da ezdiler.

DEVAMI GELECEK SAYIDA

NATO'ya yeni çehre...

Baştarafı 15. sayfada

bunalımının daha de derinleşmesine yolaçacaktır. Doğal olarak da Kürdistan'daki savaşa harcadığı giderleri karşılayamayacak duruma düşecektir.

Varşova Paktı'nın askeri bir güç olmaktan çıkmasıyla birlikte varlığı anlamsızlaşan, rolünün değiştirilmesi ve daha çok doğusuyla-batısıyla güçlü bir Avrupa Birliği'nin yaratılması doğrultusunda siyasi bir güç haline getirilmesi düşünülen NATO açısından TC'nin salt ekonomik, askeri değil, aynı zamanda siyasi varlığının da kaldırılabilecek bir yanı kalmamıştır. Artık NATO içinde bile, burjuva anlamda da olsa insan hakları, demokrasi gibi kavramlardan sözedildiği ve bunlara sahip çıkılmaya çalışıldığı bir dönemde, TC'nin Kürdistan'daki kopkoyu sömürgeciliği, baskı, işkence ve katliamları, her türlü siyasal, sendikal hakların gaspı, azgın sömürü ve bunların sonuçlarının savunulması bir hayli zordur. Bu haliyle de TC, artık daha fazla taşınamayacak bir yük durumundadır.

Sürekli olarak sistemler arası çelişki ve soğuk savaştan sonuna kadar yararlanan TC, günümüzde yumuşama sürecinde olan Sovyetler Birliği-ABD ilişkileri nedeniyle ABD ve diğer NATO ülkelerine karşı "Sovyet tehdidi" kozunu kullanamamaktadır. Tam tersine Kıbrıs, Ege ve Ermeni sorunlarında görüldüğü gibi ABD, TC aleyhinde tavır almakta ve askeri yardımı azaltmaktadır. Aynı şey, diğer NATO ülkeleri için de geçerlidir.

Bu durumu kendisi de gayet iyi bildiği için, NATO'nun eski konumunu sürdürmesini istemekte, silahsızlanmaya karşı çıkmakta; buna gerekçe olarak da Ortadoğu ülkelerini göstermektedir. Bundan sonra asıl tehditin Güney'den, yani başta Suriye ve Irak olmak üzere Arap ülkelerinden geleceğini, bunlara karşı kendisinin de silahlanması ve ordusunu modernize etmesi gerektiğini iddia etmektedir.

Elbette TC'nin bu canhıraş tehdit feryatları, ne NATO'nun daha fazla eski biçimiyle ayakta kalmasını, ne de kendisinin içinde bulunduğu bunalım ve yalnızlıktan kurtulmasını getirir. Tam tersine, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında yıkılmaya mahkumdur.

Direniş Kahramanlarımız: Sait...

Baştarafı 2. sayfada

Bu bir çok şeyin sonu değil mi kuşkusuz? Çözülmenin gelenekselleştiği bir yerde ortalama ruh hali, sağlam olmayan inançların korkuyla örtüşmesiydi o kadar... Bilmem anımsar mısın; sorgu odalarına açılan kapıların olduğu salonda polislerin "Bülbül Ağacı" diye adlandırdığı merdivene benzer bir insan askısı vardı. Öyle gösterişsiz duvara dayalı durdu ama, ayaklarından asılıpta şu ya da bu ölçüde çözülmeyen olmamıştı o güne kadar. Falakaya, elektriğe, meydan dayağına dayanan biri, son olarak ayaklarından buraya asılır, "bülbülleşmesi" beklenirdi. Çok ağır işkence türüydü bu. Ayak bileklerine bağlı olan ip, fazla değil bir kaç saat sonra kaval kemiğine dayanır, ayak bilekleri ve burundan kan boşalmaya başlardı yavaş yavaş... Bir sınırı olmalıydı bunun. Fakat bu sınırı doğru düzgün bilen yoktu. Polisler, bu sınırın 5 saat olabileceğine inandırmışlardı kendilerini. Bu inançlarından olsa gerek, askıdakine ikinci-üçüncü saatlerden sonra, burundan ve ayaklarından sızan kanı göstererek, "İki saatlik ömrünün kaldığını" söylerlerdi.

Sait'in askıda kaldığı süreyi oradayken kestirememiştim. Yalnız, askıdayken coplandığını ve polislerin, *"Ölmek üzere ama biz ismini bile kabul ettiremedik"* deyişini duyuyorduk. Bir ara telsiz konuşmaları yayıldı ortalığa. Kesik kesikti. *"Bir sonuç alamadık komutanım"* diyorlardı telsizin bir ucundan. Bir anlık bir sessizlikten sonra uzaktan bir gürültü geldi: *"Hergeleye dersini verin."* Polislerde bir telaştır başladı. Konuşmalar, küfürler, "tüpü getirin" ve "yakarız lan" bağırtıları...

Sait'in tekrar, *"Ben* **Sait ŞİMŞEK** *değilim"* demesinin ardından ortalığı önce bir yanık kokusu, sonra da bir sessizlik sardı. Olağanüstü birşeylerin olduğunu sezmiştik ama, canlı bir insanı kafasından yakabileceklerini düşünemezdik. Oysa, bir insanı canlı canlı yakmışlardı işte. Hem de askıdayken başının altına piknik tüpü yerleştirerek...

Cesedini, o an için hiç bir grupla ilişkisi olmayan iki kişiye taşıtmışlardı. Dün bunlardan biriyle konuştum. **Sait**'in nasıl yakıldığını, cesedi dış koridora nasıl taşıdıklarını ve Karşıyaka Karakolu'na götürülerek ağızlarından herhangi bir şey çıkmaması için kendilerine nasıl işkence yapıldığını bir bir anlattı. Ve ben dokuz yıl aradan sonra o günü yeniden yaşadım. Ama bu kez bambaşka duygularla...

O gün için içimi ürperten yanık insan kokusu şimdi isyanım oldu. Ve eğer bir gün ellerimizde çiçekler ve gözlerimizde zafer pırıltıları **Sait**'lerin kapısını çalarsak, işte o zaman unuturum bin yıllık acılarımı...

BAWER

Impressum	Yazışma adresi	Ödeme adresi:				
Metin Özkan	BERXWEDAN	BfG. - Bonn	Avustralya	3.00 $	Hollanda	3.00 hlf.
Adlerstr. 7	c/o Feyka-Kurdistan	Konto Nr: 12 05 24 21 00	Avusturya	18.00 s.	İngiltere	0.80. £.
2085 Quickbron	Postfach 15 31	BLZ: 380 101 11	Belçika	60.00 bfr.	İsveç	6.00 skr.
	5300 Bonn 1		Danimarka	8.00 dkr.	İsviçre	2.50 sfr.
			Fransa	6.00 ff.	Norveç	10.00 nkr.

Di salroja 14'ê Tîrmehê de li Amedê livbaziyeka bi şahî

Destpêk di rûpela dawî de eşkere ye, ku gundê Hedrîşê ji bo têkoşîna me ya rizgariya netewî li Qilaban wê bizivire keleheki berxwedana bi hêz û xurt.

Şerekî mezin li Çiyayê Kato

ŞAX-WAN: Li sêçiva di navbera navçeyên Şax, Berwarî û Elkê de Çiyayê Katoyê Xêrkan heye. Ev çiya erdekî heya were gotin fireh digire û bi nêzikahî 3.200 metran bilind e. Xwediyê pêwîstiyeke stratejîkî ye. Li vî çiyayî, roja 2'ê Tîrmehê, şerekî dijwar di navbera pêşmergeyên artêşa me ARGK a rizgariya netewî û yekeniyên operasyonê yên dijmin de derket. Şer, bi hinde caran seknandinan heya roja 4'ê Tîrmehê doma.

ARGK li vê êrdimê bi tevayî serdest e. Hem derdorê baş nasdike û hem ji di tevgera xwe de çalaktire. Lewma di vî şerî de ARGK çi lêdanekê negirtiye, lê dagirker "subay"ek û 11 yanzdeh serbazên xwe yên mirî, tev bi hev re 13 miriyên xwe li şûn xwe hiştine û revîne. Paşê dagirker veşartin, ku kuştî ji wan hene. Her bi dizî, cendekên miriyên xwe pêşî birin Wanê û ji wir ji paşê şiyandin warên wan.

Berî niha ji gelek caran şer li Çiyayê Kato çêbûbûn. Di her şerekî de dagirker hatibûn şikênandin. Dagirker, Çiyayê Katoyê Xêrkan weke ciheki bingehî ji bo xwe-bicihkirina ARGK dizanin. Lewma ji destpêka bihara 1990'an heya niha li vî çiyayî operasyonên leşkerî birêvedibin.

Li gundên Çilga û Dibê dafeka pêşmergeyan ya serketî

ŞAX: Şeva 4'ê Tîrmehê di navbera gundên Çoxsê û Çilgan (Çiçan), pêşmergeyên me yên rizgariya netewî serbazên dijmin xistin dafekê. Şeş ji wan kuştin. Cendekên serbazên hatin kuştin, dijmin bire nexweşxaneya dewletê ya li bajarê Wanê.

Roja 6'ê Tîrmehê jî li nêzîkî gundê Dibê (Kamêran) pêşmergeyên me dafekê li pêşiya serbazên qereqolê û komeke cerdevanan vedan. Hêzên dijmin ketin dafê. Pêşmerge du serbaz û du cerdevan kuştin, du serbaz jî birindar ketin.

Pozberiyeka mezin li Norduzê: Heşt welatfiroş bi mirinê bersiv girtin

PAYIZAVA-WAN: Pêşmergeyên ARGK şeva 4'ê Tîrmehê êrişekê birin ser "parêzkarên" gundê Hirinî. Yeki kuştin û heftan jî tevlî xwe birin. Pêşmerge, 1.000 lib mihî (pez) jî tevlî xwe birin, ku cerdevan ji gelê me dizibûn û bi kotekê dest danîbûn ser wan. Pêşmerge van sewalan wê bidin xwediyên wan.

Piştî livbaziyê serbazên dijmin û hinde cerdevanên derdorê hatin hewara cehşan. Lewma şerên nuh derketin û ber bi aliyê Çiyayê Erebî ve şer dorfirehtir bû. Şer, bi hinde caran seknandinê, bêhtirî rojekê doman. Tev bi hev re heşt welatfiroş bi mirinê hatin cezakirin. Bi kêmasî 15 cehş û 12 serbaz ji birindar ketin. Dagirker ji Çolamergê û Wanê yekeniyên leşkerî ji bo têkûzkirinê şiyandin deverên şeran, lê disa ji nekarin serkeftina ARGK birawestinin.

Piştî sala 1985'an, ku "parêzkariya" gundan mîna sistemekê hate pêşvebirin, li Wanê, li Çolamergê û li êrdimên bakurê Kurdistanê yên din, dagirker bazirganiya pez, sewal û dewaran, tapoyên zozanan, bazirganiya li ser tixûban û hwd... dan destê serekên cerdevanan. Ev derfetên aborî, mîna bingeheke pêşvebirina cerdevaniyê hatin bikaranîn. Cerdevanên dagirkeran dest datînin ser lawirên gundiyên ku "parêzkariyê" napejirinin. Carnan ji lawirên gundiyên dihên koçberkirin, geleki bi erzanî ji xwe re dikirrin û gundiyan rastûrast dişelînin, hebûnên wan talan û tajan dikin. Ev rewşa aborî ya cerdevaniyê heya niha geleki neketiye çavan. Lê rastî, li hinde deveran ev rewş, bûye sedema perişanketina gelê me; xizanî û hejariyeke mezin birêveketiye. Li Elkê û Qilaban axayên Jirkiyan Tahirê Kero û Haci Dirbas, li Gêwerê Zeydanî, li Berwarî Emin Ozcan, li Şaxê axayên bi navên Sadun û Abdilrehman, li Elbakê serekê Şerefxaniyan Skender û hwd... hem ji bo serê her cerdevaneki mehaneti distînin, hem diravan ji bo bikaranîna zozanan distînin û hem jî bi kotekê bazirganiya pez, sewal û dewaran, karê lawirî xistine destên xwe.

Heke em bixwazin sistema "parêzkaran" bihilweşînin, divê em li hember wan ne tenê ji aliyê leşkerî, divê em ji aliyê aborî ji têkoşînekê bilind bikin. ARGK lewma, zozanan ji bo gundiyan vedike, berê xwe dide hebûnên aborî yên axan û bi vî awahî ji şerê hilweşandina sistema parêzkariyê pêşvedibe. Livbaziya vê dawiyê û şerê çêbûyî, birek ji vê xebatê bûn. Rastiya qêrîna dagirkeran, ku dibêjin, "terorist heywanan ji direvînin" ev bi xwe ye.

Li gundê Arçê êrîşa tolehildanê ya ARGK

PAYIZAVA: Roja 8'ê Tîrmehê li gundê Arçê şerek di navbera pêşmergeyên me yên rizgariya netewî û serbazên qereqola gundê Arçê de derket. Bi kêmasî serbazek hate kuştin û hindek jî birindar ketin. Şer demeke kin doma û pêşmerge çi lêdanekê negirtine.

Di hefteya dawiyê ya meha Gulanê de serbazên qereqola vî gundî hinde welatperweran girtibûn, li wan xistibûn û dest danîbûn ser lawirên wan. Berî ku derengi pê bikeve, ev bikaranîna dagirkeran bersiva xwe peyda kir.

Piştî şerî, serbazên dagirkeran disa berên xwe dan gundiyên welatperwer.

Li Şemzînan pozberî: Pênc serbazên dijmin hatin kuştin

ŞEMZÎNAN: Roja 11'ê Tîrmehê li gundê Boxazkoyu şerek di navbera hêzên me yên rizgariya netewî û yekeniyên dagirkeran de derket. Di vî şerî de "ustegmen"ek, "astegmen"ek û sê serbaz hatin kuştin, sê serbaz jî bi xedarî birindar bûn. Çi hundabûneke pêşmergeyan çênebûye. Weha xweya dike, ku ev livbazî, livbaziyeka dafî ye, lê heya niha em ne haydar in, ku ev weha ye yan ne.

Civîneke ARGK bi gundiyan re

ŞEMZÎNAN: Pêşmerge li gundê Bêdavê ya eşîra Herkî civînekê çêkirin. Armanca civînê ev bû, da gelê me xwe nêzikê "parêzkariyê" neke. Civîneke ronahîkirin û razîkirinê çêbû. Piştî civînê pêşmerge, 12 "parêzkarên" gunehkar ji bo pirsyariyê tevlî xwe birin.

Weke me ji welatperwerên li navçeyê û pêşmergeyan agahî standiye, li Şemzînan çalakiyên pêşmergeyî bi berfirehbûnê didomin. Şemzînan li devereki di navbera sê-tixûban de dimine. Lê disa ji teviya hebûna dijmin li vê dorhêlê, tenê bi hebûna yekeniyên leşkerî bi tixûp maye. Dijmin li ser bingeha dubendiyên êl û eşîrvanî, cerdevaniyê birêxistibû, lê niha ev awahî bi lez ber bi jêr û serjêr ve diçe. Pêşmerge, hema hema diçin hemû gundan. Serekên cerdevanan ên mîna Hakkî Tore jî, ku dagirker geleki pesnekariya wan dikiran, neçare diminin ku xwe ji navçeyê bidin aliyekê. "Parêzkar" bi tevayî pasîf ketine. Hejmara yên çekên xwe datînin bilindtir dibe. Hemû şerên di sala 1990'an de li hemberê hêzên dagirkeran ên leşkerî çêbûn. "Parêzkar" di van şeran de çi rolekê neleyistin. Ji vê navçeyê hejmara yên xwe digihînin ARGK geleki bilind e. Dagirker dixwestin jêmayên PDK-Iraq li hemberê têkoşîna me çekdar bikin, lê ev ramyariya wan jî çi berhemekê bi destê wam ve neanî.

Welatperwerên ji êrdimê gotin me, ku xebatên pêşmergeyî li Şemzînan baş cihê xwe girtine û di rewşa niha de serperişti (insiyatîf) bi tevayî di destê pêşmergeyan de ye; Şemzînan bûye mîna êrdimeke nîv-rizgarbûyî.

Hêlîneke cerdevanan hate belavkirin; sîxurek hat pirsyarkirin û bi mirinê cezakirin

LICÊ-AMED: Şeva 11'ê Tîrmehê li gundê Zoxrim navçeya Licê û gundê Herkelê navçeya Hezro pêşmergeyên me yên rizgariya netewî çar cerdevan û keyê gundê Zoxrim ê kevin sîxûr Fexrî û kurrê wî Faik Nacar, ku mîna wî ajan bû, pirsyarkirin û paşê bi mirinê cezakirin.

Dagirker cezakirina "parêzkaran" veşartî hiştin û tenê agahiya kuştina Fexrî û kurrê wî dan bihistandin. Gunehên Fahrî Nacar ên li diji gelê me, mezin bûn. Dîroka gunehbariya wî xwe direjî demên kevin jî dike. Ev bêbext hîna di sala 1987'an de tevlî komployên xiniz û gemar bûbû. Şervanê ARGK **Alaaddin Zogurlu** li bajarê Amedê hingê hatibû kuştin. Ev bêbext giliya rêhevalê me kiribû û ji bo peydakirina cihê wî tevlî dijmin xebatên xurt pêşvebiribû. Piştî vê bûyerê ji karvaniya xwe ya xayintiyê domand. Tevlî sixurê weke wî keyê Çixsê navçeya Pasûrê yê bi navê Îbad, li derdorê sixuriyê birêxistin dikir û welatperweran dida girtin.

Kurrê wî Faik ji karê bavê xwe bikardihanî. Di karê xulamtiya ji bo dagirkeran de, ji bave xwe ji jehatîtir bû.

Li navenda bajêr lêdana mirinê li şikencekaran ket

CIZÎRA BOTAN: Şeva 6'ê Tîrmehê li navenda bajarê Cizîra Botan li ser riya goristanê, pêşmergeyên ARGK minîbusekê xistin dafeka xwe. Di minibusê de endamên komên taybetî yên şikencekar hebûn. Pêşmerge navginê, bi berikên xwe qul-qulî kirin. Hemû polisên di navginê de kuştin. Dagirker dan bihistandin, ku komîserek miriye û sê polis jî birindar ketine. Lê weke nûçegihandkarên me yên li Cizîrê û kesên bûyerê dîtine, bi me dane bihîstandin, di navginê de şeş polisên endamên komên taybetî hebûn û yek ji nekariye xwe ji mirinê rizgarbike.

Polisên endamên komên xweser ku bûne hedefa êrişa pêşmergeyan, ji wan kesên mirovkuj bûn, ku di Serîhildana Geli ya di meha Adarê de ji kori berikan barandibûn se girsên gel. Piştî vê mêjûyê ji, li Cizîrê şikence û lêdan pêkhatibûn û agir ketibû hinde avahiyên welatperweran. Berpirsiyarên van jî, disa ev hêzên devbixwin bûn. Gelê me nifrîna xwe dibarand ser van mirovkujan. Lewma kuştina van hovan, gelê Cizîrê kire nava dilxweşî û şahiyê. Ji aliyê din, ev livbaziya tolehildanê şanikir, ku ne tenê çiya, êdi zikak, kolan û şeqemên bajaran jî bûne qadên livbaziyên pêşmergeyan.

Trêneka barkêş hate tunekirin

PAZARCIK-MEREŞ: Pêşmergeyên ARGK ên li vê êrdimê xebatên xwe dimeşînin, di navbera navçeyên Pazarcik û Serê Golan de li nêzîkî stasyona Heydaran trêneke barkêşiyê ya dagirkeran rawestandin. Paşê tevlî barê di trênê de, trên dan ber agirî û tunekirin. Pêşî ajotkarê (makinist) trênê bersiva banga "biraweste!" ya pêşmergeyan neda û xwest trênê biajo. Lewma pêşmerge wî bi mirinê cezakirin û alikarê wî jî birîndar kirin.

Ev livbazî, bû livbaziya sêwemin, ku tenê di sala 1990'an de li derdorên Pazarcikê li dijî hedefên aborî yên dagirkeran pêkhatiye. Bi vî awahî sê trênên dijmin hatine tunekirin. Ev livbazî, tenê alî û xelekeke, ji êrişên dijçin ser hebûna dijmin a li Kurdistanê.

Dagîrker valakirina gundan didomînin

ÇEL: Şêniyên gundên li Çelê hatine valakirin, li deverê di navbera navçeya Çelê û gundê Geman konan de xwe dicivînin. Weke nûçêyên ji êrdimê giha ne, ji niha ve 700 kon û çadir hatine danîn. Bi vî awahî bajarekî ji kon û çadiran avabûye.

Disa, weke agahiyên me ji êrdimê girtine, pêşemîn piştî Biryarnameyên 9'ê Nîsanê 1990'an, dijmin giraniyekê daye valakirina gundan. Li gundên dihên valakirin, hemû xanî, zevî û bexçe dihên tunekirin.

Gelê me neçar maye, ku di konan de jiyana xwe bidomine. Kon ji ji aliyê hêzên leşkerî hatine zivirandin. Dijmin dest daniye ser pez, sewal û dewarên gundiyan ji. Gundî ji karê zevî û bexçeyan ji pê par mane. Li ser vê bingehê gundî ketine nava rewşekî perişaniyê.

Welatperwerên ji êrdimê weha dibêjin: Rewşekî geleki nebaş heye. Divê mirov serinc û balê bikişîne ser bikaraninên dibin. Divê hemû saziyên mafên mirovan di vê barê de werin agahdar kirin. Divê bi lez hinde şaxên weşanan û komisyonên hûrkolînê werin cihê bûyeran.

Li Hîlalê berxwedan biserket

QILABAN: Di meha Hezîranê de gundiyên Hilalê hilkişibûn zozanên Çiyayê Kelê Mamê. Dagirker wan ji zozanan vegerandibûn. Lê gava gundi riya berxwedanê danin pêşiya xwe, dagirker gavên paş ve avêtin. Gundiyên Hilalê piştî 11'ê Tîrmehê disa derketin zozanên xwe. Lê bist rojan bi derengi çûn zozanan. Gundî dibêjin, ji ber vê derengketinê, bi sedan pez telef bûne û ev jî binemalên hêjar û xizan perîşan kiriye.

Dagîrker pênc gundan ji nexşeyê rakirin

ELK: Berî niha hinde gund ji aliyê dagirkeran hatibûn valakirin. Ji van gundan çar, gundên eşîra Jirkî bûn. Yek ji gundê Sipertiyan bû, ku ji Girgê Amo (Silopî) koçê vî gundî bûbûn. Ev pênc gund ji nexşeyê hatin rakirin. Hemû xanî û avahiyên li van gundan hatin rûxandin. Hemû zevî û bexçe hatin şewitandin. Navê hinek ji van gundan ên em dizanin ev in: Xinzorik, Kolkan, Zarovan û Berspikî.

Êrîşeke polîsan çû ser Sendîkata "Petrol-İş"

ÊLIH: Roja 11'ê Tîrmehê polisên dagirkeran avêtin ser avahiya sendîkatê. Her tişt tevlihev kirin. Dest danîn ser dokumenten karên sendîkatî, ku di arşîvê de bûn. Polisan hemû weşanên çep ên serbest dihên weşandin diradin û avêtin.

Di domana êrişê de polisan endamê komiteya kargêriya sandîkatê û sekreterê idarî **Hayretin Ozgen** û tevlî wî du endamên kargêriyê yên bi navên **Suleyman Ayrılmak** û **Bayram Bulut** girtin. Heya 24'ê şevê ev hersê girtî man. Polisan, weşanên qedexe kirin hiceta xwe. Lê ev nûçe ne rast bû û giliyeke weha jî çênebûbû. Ji ber ku polis, destvala vegeriyan cihê xwe. Tiştê kirin, tenê tevlihevkirina bûroya sendîkatê bû.

Karker û endamên sendîkatan gotin, ku polisan vê êrişê pêkanîne, da tirsê bidin welatparêzên êdî tevlî xebata zanabûn û rêkxistiniya netewî dibin.

DÎLIYÊN ŞER HATIN KOÇBERKIRIN

AMED û BISMIL: Di hefteya yekemin a meha Tîrmehê de ji girtîgeha Amedê, 37 dîliyên şer ên şoreşger û welatparêz ku ji daweya PKK girtine, hatin koçberkirin. Dagirker wan şiyandin girtîgeha li navçeya Bismilê. Navê dîliyên şer ên hatine koçberkirin û em navên wan dizanin, ev in: **Selanik Oner** (Serekê SHP-Partiya Sosyal-Demokratiya Gelî li navçeya Kosarê yê kevin), **Remzi Çetinkaya, Emin Gungor, Hasan Anaç, Ahmet Ergin, Fevzi Gumuş, Cembeli Ozer, Aydin Işiktaş, Ahmet Onen, Yusuf Yildirim, Ekrem Al, Mehmet Tomaç, Zafer Bartur, Yahya Encu, Halil Berk, Haci Kaya, Abdullah Tatar, Hasan Kankiliç, Mustafa Bayram, Haci Çetinkaya, Abdulkadir İlhan, Haci Kaydi, Şehmus Çelik, Muhammed Remezan, Mahsum Kaya, Beşir Akay, Ahmet Ceylan, Osman Adat, Aydin Sozen.**

Dîliyên şer ên hatine koçberkirin li Bismilê niha di koxuşa duwemin de diminin. Dagirker vê xebata xwe bi dizi pêkanin. Dixwazin girtîgeha Amedê ji wê rola xwe dûrbixin, ku bûye navendeki berxwedanê û ciheki perwerdebûna şoreşger û welatparêzan. Binemal û malbatên girtiyan vê nûçeya koçberkirinê gihandin me. Dijmin dixwaze hemû xwesparan li girtîgeha Amedê kombike. Malbat gotin; gava komisyonên biyanî dihên girtîgeha Amedê, dijmin tenê komên xwespar bi wan re dide peyvandin.

Bi vê koçberkirinê, hejmara dîliyên şer ên di girtîgeha Bismilê de, xwe nêzikî 100 kesan kir. Di vê sala dawiyê de, girtîgeha Bismilê ji, tevlî hebû berxwedanên zindanan dibe. Ji vir û pêve, eşkere ye, ku dengê ji Bismilê wê derkeve, geleki wê bilindtir be. Hebûna dîliyên şer di girtîgeha Bismilê de, xwe dihilimîne xebatên welatparêzî û şoreşgerî yên li Bismilê jî.

Hevpeyvînek bi diya canemergekî (şehîdekî) re:

"Kezebo, tu xêrê bibînî, cennet behra te bî..."

Law: *Tu nuh ji welêt hatî. Şoreşa welêt û rewşa millet çawa ye? Girêdana millet bi şoreşê re çawa ye? We çi ditiye û rewş çawa ye?*

Dê: Ma me çi ditiye û me çi ne ditiye? Me xayin ditine, me dost ji ditine. Xayin xayîntiya xwe dikin, gêrilla xwîna xwe dirijinin, diyên wan ji kezebên xwe şewitine.

Law: *Şoreş, millet çawa ye?*

Dê: Millet ev e, millet halo ye... Hinek dibêjin, "Welle Kurdîtî stand (bi ser ket)." Çar rojên din tê bimeyzênî careka din endamên MÎT hatin. Endamên MÎT ji millet "zehftir" in.

Bes: *Ev berê weha bû, lê niha?*

Dê: Ji xwe berê Kurdîtî hiç nebû. Baweriya millet bi Kurdîtî nedihat. Digotin, "Kurdîtî nine." Îro dewlet ji dizanê Kurdîtî şin e, millet ji dizanê Kurdîtî şin bûye. Hema xayînên di nava me de nebana, hingê Kurdîtî gelek hesanî bû. Kurdîtî wê bistanda. Bawerî bi Kurdîtiyê heye, çêbû... millet şiyar bû, millet i razayî bû heta niha. Millet şiyar bû, lê hê xayin di nava me de hene, nezan hene, cahil hene. Nezaniya li ba me, li welatê me zehf e. Hinek, hiç baweriya wan bi Kurdîtiyê nayê. Dibêjin Kurdan, "Terorist in, Ermenî ne." Tirko di televizyonan de dibêjê, "Ermenî ne, Xwedê inkar dikin, Quran inkar dikin, nimêjê nakin, pêxember inkar dikin..." Vê dibêje! Hema yê ku xwendi bê, yê ku zanibê ev tiştê han heq e, van gotinan hiç nakê serê xwe; baweriya wan nakê. Tirko van tiştên hanê dike serê nezanan. Tirko dibêje, "Apocî nimêj nakin, di çiyê de roji nagirin." Ma gelo wê li ku nimêj bikin? Wê li ku rojî bigirin? Di çiyan de nanê hişk e, av nine, lihêf nine, çek nine, doşek nine, balgih nine bixine bin serê xwe de... Li ku wê rojiyê bigirin? Wê li ku bifitirin? Wê li ku paşîvê bixwun? Kî nan ji wan re biriye? Kî paşîv ji wan re biriye? Kî şîv ji wan re biriye? Mar di çiyan de ne, di qulan de ne, wê çilo mar roji bigirin? Dibêjine wan, "Xwedê teala inkar dikin, roji nagirin, nimêj nakin." Ma çima roji nagirin, nimêj nakin? Ew ji wê Kurdîtiya xwe bistinin, wê dewleta xwe bistinin, paşê werine mala xwe nav lihêf û doşekên xwe, wê li mala xwe bin, wê di nava doşekên xwe de razin. Kêliya melê got "tingting" wê rojiya xwe bigirin. Ma ne wilo ye?

Bes: *Raste, yê ku welatê wî nebe, rojiyê wî ji nabe. Wê li ku bibe?*

Dê: Wê li ku bibe? Ez, iro min çil û pênc sal kirine. Gava xwarin nebê ez bixwum, ciyê nimêjê nebê ez avê binim nimêjê bikim, sicade nebê ez li ser nimêj bikim û ax ji -ax ji gerek enebê ez pê nimêj bikim, ezê li ku derê nimêj bikim? Ez taştê nexwum, firavîn nexwum, şîv nexwum, ezê çilo roji bigirim? Carinan em wan *(Mebesta diya me gêrilla ne)* dibînin, nan ji di tûrikên wan de nine. Carinan em dibînin bêhn ji gorên wan tê. Carinan em dibînin ji cilên qirêj li ser wan in. Giriyê mirov li halê wan tê! Hê ji dijmin û ajan bela xwe ji wan venakin! Têne mala me; ezê wan bihewînim. Ciranê min, wê biçe giliyê min bike, wê min bixe tengasiyê. Ez hirmet (jin) im; min du caran bi xwe re birin û kirim siqiyê (tengiyê). Zilamê min sê caran birin. Paşê kurrê min kuştin. Kurrê min li ser tu tiştî nekuştin. Bila bihatan bi camêrî, bi insanetî. Kurrê min di ber namûsê de bû, di ber axa welatê xwe de bû. Kurrê min ne qumarçî bû, ne ereqvexwar bû. Kurrê min di ber axa welatê xwe de mir. Kurrê min di şerefê de çû. Kurrê min nehêjayê yekî ji wan hevalên ku min ditini ye. Min **Kazim** dît, min **Sebrî** dît, **Seyid Beşir** dît, **Kamiran** dît. Ev tev carinan li ba min bûn, min wan bi çavên xwe dît, lê paşê min meyzand

> **"Kezebo, tu xêrê bibînî, cenet behra te bî. Xwedê wek şewq û namûsa te, da te. Hema tu jî tebayê evqasî şehîdên Kurdan!.. Bê çiqas şehîd di Kurdîtiyê de, di namûsê de, di xiretê de, di axa welêt de çûn... Kurrê min, tu wê xêrê bibînî! De here yadê oxir bê ji te re! Û gelî civatê hun li ser serê min hatin, hun li ser çavên min hatin..."**
> **"... Ew jî weke Ekrem, weke Dawûd... Çar biran rihê xwe li ser hev dan..."**

hemû şehîd ketine. Kurrê min ji **Ekrem** ne çêtir e, ji **Dawûd** ne çêtir e. Kurrê min ji evqas pêlewanan ne çêtir bû. Min hiç xwe kêm nekir. Min hiç hêstir ji çavên xwe nebarand! Min got, "Dilê neyaran wê li min xweş bibê." Ajan dihatin li ser kurrê min digirin! Dilê wan bi min xweş dibû. Min got, "Ez hiç nagirim." Min gote bavê wî, bila hiç di nav dijminan de xwe şaş neke. Du kurrên min ên din ji hene. Du kurrên wî hene, ezê herdu kurrên wî mezin bikim. Heta wî wextî yan Kurdîtî wê were standin an ji ezê herdu kurrên wî yên din ji di şopa yê yekê de bişinim.

Nezanî li welatê me gelek e. Ezê ji ku welêt gişt rast bikim? Ji xwe tenê wî wextî wê welat rast bibê, gava em xwe rast bikin, em ji Tirko bêhtir bibin, quwweta me bêhtir hebe. Hingê her tişt rast dibe... yadê qurban!

Law: *Gava birayê* **Bozan** *û hevalên wî şehîd ketini, tesira wan li ser millet çawa bû?*

Dê: Weha bû: Gava me ji televizyonê bihîst, em li Stanbolê bûn. Em ne li mal bûn. Ez û bavê te li mal bûn. Çaxê ku xeber hat û navê wî gotin, em rabûn çûn li erebê siwar bûn. Me got, "Kurrê me li çiyê ye. Weke wan hevalên din nadine me."

Bes: *We berê bihistibû ku heval* **Bozan** *hatibû nav hevalan?*

Dê: Erê me bihistibû ku çûye çiyê. Carekê em çûn ji, ji bo ditina wî, lê me wî nedît. Disa em vegeriyan Stambolê. Me telefona xûşka wî kir. Got, "Yadê cenazê birayê min birine qereqola Kerboranê." Min got, "Xwedêwo hema tu rihê min bistînî û xwezî kurrê min neketibe destê dijmin û dijmin laşê wî nebinê... heke dijmin kurrê min bibinê..." Min gote keça xwe, "Ma çend in?" Got, "Yadê yek ji Dêrikê ye, yek ji Rûhayê ye, yek ez nasnakim û yê din birayê min e." Em hatin Midyadê. Hîna dikanan venekiribûn. Min gote dikançî, "Keko çi heye çi nine? Megirin, dilê xwe teng nekin?" Got, "Xuhê, welle yekî ji Kerboranê kuştine. Dibêjin ji Axadorî ye."

Bes: *Tu ne digiriyayî, ne?*

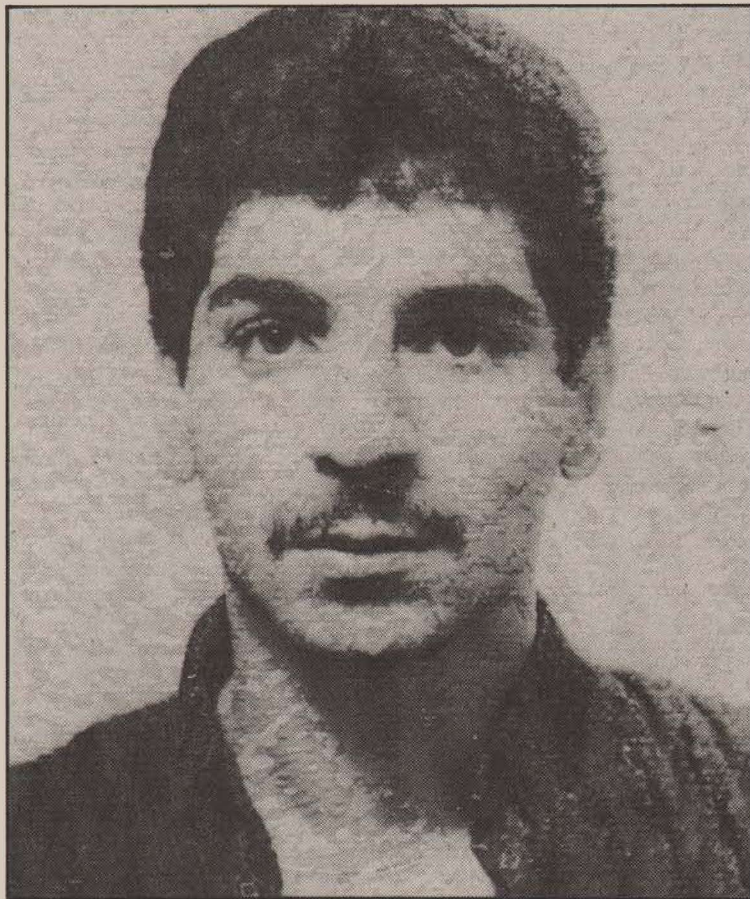
Dê: Na, na! Min nedihişt ew ji bigirin. Min got, "Bimeyzêne, hiç negirin." Gotin, "Welle yekî ji Axadorî derketî ye. Diho laşê wî birin. Gelek erebe pê re çûn." Min got, "Keko Xwedê kurrê te bihêlê, mala te ava." Xuha min girî û wan got, "Ma çima çiyê we ye?" Xuha min got, "Welle kurrê vê jinikê ye. Kurrê xuha min e." Yeki halo kir û got, "Xuhê eferim ji te re!" Min got, "Keko, kurrê min ne MÎT e... hatî kuştin. Kurrê min çûbû çiyê û hate kuştin. Kurrê min di şerefê de çû!" Got, "Xuhê tiştê te goti; Xwedê weke dilê te kiriye, rasti ji di şerefê de çû."

Em paşê çûne gund. Min gote xuha xwe, "Tu bi dengê xwe yê xweş bililine. Bila ajan dengê lilina te bibihisin. Lê kezeba min çênakê, ku ez bililinim. Tu bililine li şûna min." Xuha min girî. **Remezên** (bavê şehîd **Bozan**) dengê xwe li wê kir û got, "Negrî ev gundê dijminan e, negri!" Me meyzand, ku esker û millet hemû diherikin gundê me. Cenaze ji Mêrdinê tanin gundê me. Rê ji millet û ereban li gundê me nemabû. Em çûn î di mizgeftê de ye. Devê tabûtê rakirin. Te digot qey di xewa şêrin de ye, havênê vî hê nemiriye. Rengekî xweşik, sor i gewr, rû û simbêl di nava hevûdu de... yadê ez bi qurbana wî bim! Welê, bav ji girî. Min got, **"Xwe şaşneke, hiç xwe şaşneke?"** Wextê ku rakirin, xortan liliyand û slogan bangin û millet kete pey hevûdu. Min got, *"Elleh, meselli ela seyidina Mihemed* ji berxê min re. Şikir ji şehîdên Kurdan re." Em çûn goristanê. Te ax biavêta ser millet, rê nebû. Wexta ku kirinî gorê, xuha min girî. Min gotê, "Megrî!" Esker dora me çember kiribûn. Millet zehf bû. Mirov digiriyan. Gava xistin gorê min got, **"Kezebo, tu xêrê bibînî, cennet behra te bî. Xwedê wek şewq û namûsa te, da te. Hema tu ji tebayê evqasî şehîdên Kurdan!.. Bê çiqas şehîd di Kurdîtiyê de, di namûsê de, di xiretê de, di axa welêt de çûn... Kurrê min, tu wê xêrê bibînî! De here yadê oxir bê ji te re! Û gelî civatê hun li ser serê min hatin, hun li ser çavên min hatin."**

Roja çardehan bavê wî got, "Ezê biçim qubbe çêbikim." Me qubbe çêkir. Bavê wî çû, **beyreqa (ala) wî li ser wî dani, silaha wî li ser wî dani, PKK li ser wî dani û hemû tişt li ser wî dani.** Esker hatin, go çip û em girtin. Gava em girtin, keça min û keça biraziya min li pey esker ketin. Li esker dan. Serê sê eskeran û çawîşekî şikandin. Wan ji serê biraziya min şikandin û bavê wî birin hepsê. Bavê wî çû çil rojan di hepsê de ma û vêca ifade dibê. Vêca, şikir ji Xwedê re ku kurrê min di vê riyê de çû. Hûn li xwe giran neynin. Min di telefonê de ji gote we. Min got, "Şewq û şemala ku bi birayê we ve ketiye, hê bi tu kesî neketiye." Ma diya **Serok** nine? Bavê wî nebû, diya **Egîd** nebû, bavê wî nebû? Diya evqasên di heps û zindanan de nine? Ez ji diya evqasan çêtir im? Ez xulamê diya tevan im. Diya te nine, kezeba diya te vê gavê li ser te naşewitê? Ez ji weke we. Kurrê min di ber namûsa xwe de çû, bes e! Şikir ji Xwedayê wî re! Ew jî weke **Ekrem**, weke **Dawûd**... Çar biran rihê (giyan) xwe li ser hev dan. Hivdeh seatan kurrê min şerê xwe kir. Bavê te girtin birine merkezê...

Kurrê min tiştek neda Tirko. Silaha xwe şikand. Seata xwe şikand. Heta sola xwe ji qetand. Kaxetên di berika xwe de ji şewitand. Dijmin min xwestin. Min got, "Ma wextê kurrê min kuştin, Tirko çek û silahên wî ji xwe re bir?" Çek û silahên xwe ji şikandibû. Welle, ne bi Tirko mirin. Hebên xwe xwarin, bi wan mirin. Piçek xwîn ji laşê wan nehatibû. Desteki wan nexerpişîbû. Serê wan neşikibû. Topê wan (wan tevan) dane erdê. Teyyare hatine ser wan. Top hatine ser wan... û tenê çar kes bûn!

Vêca, Xwedê malika yê muxbirçî

Halil TUNÇ (Bozan)

xira bikê! Hingê ku giliya wan nekirana û hema hatibana, çi xwestibana, minê dabana wan. Ma giliya xwe, ne li ser kiseki petatan kirine? Vêca, welatê me i nezan e, cahil e. Ew dibêjin, "Ma rast e, welat dikare were standin? Welat çilo wê were standin? Gava welat hat standin, neheqî ji li me nabê: Em milkê xwe dixwun. Ava xwe vedixwun. Ma kî neheqî li me dikê?" Keçê, ma ev ne neheqî ye? Eskerê Tirko tê, em ji wî re mirîşkan çêdikin, kehran digurinin... Ka bila yekî ji yên li çiyan werê... Apocîk werê. Hûnê nanê hişk bidinê, ne welê? Çima hûn wî kehrî, wê mirîşkê ji wî re nagurinin, ecêp? Hun dibêjin, "Emê işev bidinê, sibê wê hinek giliyê me bikin, wê me bikine qereqolê..." Wê me bikine qereqolan ji, wê me bikine hepsan ji, wê me bikujin ji. Welatê me di nava destê wan de ye. Hema serê malê her yek yeki bidin! Serê malê her yek yeki bide, bes e! Vê gavê, hinek ji baş in. Fêm kirine. Lê yên ditirkê (yên din) dibêjin, "Xwedêwo, hema Apocî neyine ba me, wê dijmin me bigire û filitandina me wê nebe..."

Law: *Gava ji milletê me şehîd dikevin, millet li hember wê çi dike? Çawa şehîdên xwe vedişêre?*

Dê: Welle yadê, millet şehîdên xwe baş vedişêre. **Emer** hate kuştin, bavê te çûye balê. Veşartin bi qedr û qimet. Bi şehînet, bi ewkîtî veşartin. Wexta ku Tirko **Bozan** kuşt, ji hingê ve Tirko

> **"Ew tişta Cizîriyan kiriye yadê qurbanê, welêt hemû kiribana, wê gavê welat niha wê bihata standin. Midyadî, Nisêbîniyan dikanên xwe girt, Batmaniyan du rojan. Cizîriyan hivdeh rojan dikanên xwe girtin... Ma camêriya Cizîriyan û Nisêbîniyan kirî, kesekî kir?"**

navê şehîdan nabêje. Lê millet bi zarok û pîrekan û diçiyê... li hemberê radibin. Wexta birayê te, pênci-şêst nefer esker hebûn. Xuha te, keçxala **Bozan** serê bistekan şikand.

Bes: *Cenazan ji tirsa hevalan didin an bi dilxwazî?*

Dê: Ne ji dilxwazî? Ji tirsa xwe didin. Keça me, ji xwe li gund bû. Ew pêşî çû Mêrdinê. Got, "Sawcî gote min, 'Ma tê birayê xwe nasbikî? Te ev çend sal in birayê xwe neditiye?" Got, "Min got, 'Ev heft-heşt sal in min birayê xwe neditiye. Ma sed salî ji, birayê te bê, tu birayê xwe nasnakê?" Got, "Wilo min qerebalix bi sertî kir." Got, "Digot, 'Ma tu birayê xwe bibinî, tê (tu wê) li ser bigirî?" Got, "Min got, 'Ku birayê te li vê derê bikujin, tu li ser birayê xwe nagirî?" Got, "Digot, 'Ma birayê te kezeba çendan şewitandiye? Ku ez nedim tê çi bikê?" Got, "Min got, 'Tu nedî ew tiştekî din e, ezê li vê derê xwe bidime kuştin û ezê birayê xwe bibim."

MÎT'ekî, axayê Qiziltepe bû: Cemîlê Xizo. Te dît herdu kurrên Cemîlê Xizo nekuştibûn? Wînakê (wî) got, "Van cenazan bişewitinin!"

Bes: *Cenazê hevalan?*

Dê: Erê, erê... yê **Bozan, Dawûd, Delil** û yê bi wan re. Got, "Bidine min ezê êgir bi wan ve bikim. Ezê wan bişewitinim. Ma tiştekî baş ji hikumetê re kirine?" Milletê me li devê xestexana Mêrdinê çûyê, hêriş kirê û got, "Ya te çi ye? Derdê te çi ye, tu vê xebera hanê dibêjî?" Ji devê xestexanê bazda. Vêca, eskerê Mêrdinê ji milletê me ma şaş. Ji qerebalixê, ji liliya xortan, ji sloganan... Vêca, xuha **Dawûd** û metika wî li devê xestexanê liliyandibûn. Zarokên me ji liliyandibûn. Xudanên **Ekrem** hê nehatibûn. Ê me, milletê me hemû hatibû. Birayê min hatibû. Amê wan çûbû. Tiyê min çûbû. Keça me çû bû... Esker ji keça min re got, "Ma tê nasbikî eger tu birayê xwe bibinî?" Got, "Ezê nas bikim." Got, "Ev çend salên wî bûn çûbû Firense?" Got, "Ev pênc salên wî bûn." Got, "Ma çiqase li van deran e?" Got, "Hê nuh hatibû van deran" Rabû sûretên wî û kaxetek derxist û got, "Vaye di filan tarîxê de derketiye. Di filan tarîxê de çûye Ewrûpa. Di filan tarîxê de çûye ba **Apo**." Ma MÎT li vê derê nîn in? MÎT li vê derê ji hene. Welle, ku bi dilê hikumetê bê, şehîdeki tenê nadin. Wê wan bişewiti-

nin. Ma li Çiyayê Bagokê, ne bi buldozeran bi wan ketin û veşartin. Li Gêrê, li Sêrtê tev wilo kirin. Li Bagokê newêrin nêzik bûbûyana.

Bes: *Ew dem ne wek îro bûn.*

Dê: Ew dem bi tirs bûn. Niha, ji hemdê Xwedê çiqas dibê pêş ve diçê. Çiqas dibê, millet şehreza dibê. Millet xiretê dikê, milletê ku şeref pê re hebê ji xwe dikê; yê ku şeref pê re tune bê, hiç nakê. Ma ezê ji ku li ber pisa bim? Bertilan dixwun û dibine hevalê Tirko!

Heta ku Apocî nebûn, ev mesele nebû. Heta ku Apocî nebûn, ma ew pîrek dikaribûn ji ber eskerên Tirko di rêkê de biçin? Hirmet (jin) bûn, tirs bû, namûs bû. Îro, bila jin serbest here li çiyayê me hemûyan bigerê, pişta te ha rast e. Her keseki serbest e. Hiç tirsekan wan, ji eskerên Tirko nine. Em dizanin; ez herime kijan çiyayî, dilê min rihet e. Em dizanin ku Apocî li çiyê hene. Dilê me rihet e.

Tu sedî ji eskerê Tirko bikujî dibêjê, "Şehîdê me yek e!" Bi **Bozan** re donzdeh mirin û çar birîndar ketin, lê gotin, "Yek î miriye û yek î birîndar e!" Vêca, eskereki Kurmanc di nav wan de bû. Ji zarokên me re digot, "Wey bavo! Ka dê û bavê wî şanî me bidin, bê çilo ne?" Digot, "Welê qirdida eskerê Tirko, tev ji ber direviyan!" Yekî li wê derê heywan dikirin digot, "Ez ji li wê derê mame asê ji ber eskeran. Welle mêraniya ku **Bozên** kiriye, tu kesî nekiriye." Mêraniya kurrê min di şeref û namûsê de bû. Di axa welatê xwe de bû. Ma ne besî min e? Ez çûme Midyadê devê hepsê, ba bavê wî. Ez vegeriyam. Ez li ber devê dikanekê bûm, heta erebe bê. Kiraseki reş li min bû. Yek hat û got, "Yadê, ma çima kirasê reş li te ye? Çima tirhiya te bê mohrik e?" Ez kenim. Min got, "Ez ji ku dizanim, dinya zivistan e." Got, "Tu diya **Rustemê Zal** î û tu kirasê reş li xwe dikî û xwe halo dimelisînî? Xwezî tu diya min bana û ez ew kurr bama, bila ez di dewsa wî da bama, bila tu tiştê min nebana!"

Erebên dihatin serxweşiya me, me gelek nasnedikir. Ji Tewrê, ji Sitayê, ji Kerşafê, ji Nihîlê û heta ji Dêrikê. Hinek dihatin, hiç me nasnedikirin. Digotin, "Ka dê û bavê **Bozan** bênin, em serxweşiyê bidine wan." Digotin, "Yadê tu me nasnakî, em **Bozan** nasdikin." Şikir ji Xwedayê min re, vi kurrî da min. Du kurrên min yên din hene. Ew ji Partiyê re çû. Min da Partî. Ma ez ji diya **Apo** çêtir im? Ma **Apo** ne bi tenê welatek da ber çavên xwe? Ma wextê ku **Apo** derket, ma **Apo** dizanîbû çar wê pê re derkevin. Ew sisê bûn. Berberiya Tirkiyê hemûyê dikirin!

Law: *Cenazê **Bozan** çawa hate rakirin, yadê?*

Dê: Belkî sed hezar kes hatibûn şîna ku ji **Bozan** re kiribûn, ji gundê me heta Mêrdînê. **Bozan** di dinyayê de bû behs, yadê qurban! Vê gavê, li vê derê tu tişt nine. Ku tu werî welêt, ew wê bibêje **Bozan**, ev wê bibêje **Bozan**. Kesên wî dîtine, navê zarokên xwe tevan kirine **Bozan**. Kesên zaroyên wan heft salî bûn jî, navê **Bozan** rakirine. Millet li ser hemû şehîdan vî tiştî dike, yadê qurban! Tirko çara xwe bibîne, cenazekî nadê tu kesî! Ma li Meqer Aşbê, gava **Emer** kuştinî, ji Tirko hatibana... Tirko i birçî ye, sola **Emer** revandibû! Hevalan sola wî ji esker standibûn û li esker ji dabûn û çûbûn. Bavê te çû cenazê wî anî. Tirba wî kola û tabût û qubbeya wî hemû çêkir û veşart. Û hê ji Tirko bavê wî pê nehesandibû! Tirko, rastî ji bê çare bûye.

Law: *Serihildanên li Cizîrê û li Nisêbînê çawa bûn?*

Dê: Ez li mal bûm. Ew tişta ku Ciziriyan kiriye yadê qurbanê, ku welêt hemû kiribana, wê gavê welat niha wê bihata standin. Midyadiyan dikanên xwe girtin, Nisêbîniyan girt, Batmaniyan du rojan girt. Êstiliyan nekir. Qezetên Tirkan nivîsandin ku Êstilî fille ne, lê hûn dizanin ew Erebên misilman in û piştgiriya dewleta Tirko dikin. Ciziriyan hivdeh rojan dikanên xwe girtin. Li Midyadê, gava eskeran xwe didane ber koşên dikanan, digotin, "Zarokan darik didane ber qûna wan... zarokên Midyadiyan!" Ne li Midyadê, ne li Silopya, ne li Cizîrê, ne li Hezexê, ne li Şirnexê tiştek vekirî tune bû. Hemûkan xwe dabûne hev. Te dît, li Cizîrê yek kuştibûn? Sûretê kurrik, yê xuha wî, yê diya wî dabûn qezetên Tirkan. Vêca dê gotibû, "Yadê qurban, keça min... Usifê min nemiriye. Şehîd ket, lê hê i sax e."

Vêca yadê qurban, tiştê ku Ciziriyan kiribû, dinya hemû weke wan kiribana, wê welat zû bihata standin. Ne Ciziriyan ajanek di nava xwe de nehiştine! Hemû kuştin.

Bes: *Bi nêrîna te çima Cizîrî weha ne? Ma heval têde pirr hene?*

Dê: Heval ji têde pirr in, lê hema Cizîrî koka wan qenc e. Koka Cizîrê qenc e. Ma qey ewqas hevalên Apocî, li ser hemû welêt nine, nagerin? Hemû welêt ne wilo ye? Tirsa wan qey neketiye ûrê hemûyan? Însaniyeta wan neketiye dilê hemû xelkê? Ma çima hemû rast nabin weke Cizîrê? Ev koka Cizîrê qenc e. Vê carê, Nisêbînê xwê dayê. Nisebînê jî qenc kir. Hema yê Sûriyê, Kurdên Sûriyê jî mêranî dikirin. Hivdeh rojan Kurdên Sûriyê, havînê kar nekirin. Dikanên xwe girtin, ewkên xwe girtin. Hemûkan qu-

"Dilo, Xwedê alîkarê Serok be! Sê şexs bûn berberî bi Tirkiyê re kirin. Îro, em bûne Kurd jî, em bûne ordî jî, em bûne Kurdistan jî... şerê me heye, Partiya me heye, ordiya me heye, hêzên me hene... kuştina me jî heye û girtina me jî heye û em in û em ne poşman in! Em ne poşman in di vî karî de. Vêca sloganên me, dîlokên me bila ji bo welatê Kurdan bin. Me Kurdan, heya niha serî li ber dijminan danenî. Tiştê ji me re xweş eve, gava em ketin tengasiyê, em dikarin biçine Akademiya Mahsum Korkmaz, biçine cem Serok... li şûna em bêne Ewrûpa em dikarin bikevine di nava rêzên ordiya xwe de! Hew em xwe dixine bin destê eskerên Tirko."

saba (êrîşa) têlê dikir. Alikariya Nisêbîniyan dikirin. Digotin, "Nisêbîniyan hemû şehîdên xwe di rex hev de veşartine." Digotin, "Şeş-heft înan (rojên înê), esker li ber bûn. Nedihiştin tu kes nêzîk bibe. Tu kes li ser wan tirban bikeve." Digotin, "Ji wan bê, wê herrojê biçine ser." Wê rojê beyreq li Nisêbînê daleqandibûn.

Bes: *Beyreqa...*

Dê: Beyreqa me. Kurdan daleqandibû. Wê rojê ez jî diçûm. Zarokên **Bozan, Hozan** û **Yavuz** bi min re bûn. Min got, ezê sûretên wan bikişînim. Bi xwe re binime vê derê. Esker li hemû deran bûn. Min got, "Keçê, ma çi ye?" Got, "Beyreq daleqandine." Min got, "Bi Xwedê, ezê herime darî vê beyreqê." Got, "Ne jê kirin!" Eskeran ez nehiştim gotin, "Yasaq e." Ez çûm, min got, "Çima yasaq e, yasaqiya wê çi ye? Zarokên min digirin, ez diçime mal." Veca hinekan digot, "Delal, ew beyreq çiqas xweş bû!" Hinekan digot, "Welle, me têr nedît!" Hinekan digot, "Welle me halo dît, me halo nedît!"

Law: *Millet çawa serihildanên xwe kir? Pîrek ketin nav mêran?*

Dê: Yadê... ji pîrekan, ji zarokan, ji hemû millet, zarokên halo ji... tu kes li gundan nema. Millet ewqasî serê xwe li ber wan hilda. Ma camêriya ku Ciziriyan û Nisêbîniyan kir, keseki kir? Rastî keseki nekiriye. Ne du tangên wan şewitîn? Wan jî otobusan peya dikirin û digotin, "Herine malê." Mêraniya ku Cizîrê dikir, qey hinek dikin? Wê rojê min gote Remezên, "Ka mala me bibe Cizîrê. Em milkê xwe bifiroşin, piçek xaniyê li wê derê bikirrin û li wir bin." Li ba me xayin gelek in. Gava heval werine mala me, wê biçin giliyê min bikin. Ma wilo heq e? Em ciranên hev in, em gundiyên hev in, em xwediyên hev in, çima em xayîntiyê li hev dikin?

Law: *Girêdana millet bi şoreşê re çawa ye? Millet destê xwe dide gêrillla an ne? Şer dijware an ne?*

Dê: Welle yadê, ku millet rabe ser xwe û destê millet hemû yek bê, Tirko nikarê tiştekî bikê.

Law: *Em çi dikarin bikin?*

Dê: Yadê ma tu dikarî çi bikê? Xayinan rast bikin, wê çêbibê. Bila xayinan ji nekujin, bila tirsê bidine wan, bila bi şev biavêjine ser wan, bila wan bi zirtan bitirsinin. Milletê me ne ji tirsê bê, ne ji ewkê bê, milletê me hinek, nofek bertilxwar e, yadê... Ku ne bi tirsê be, nabe. Mela sedsal in şiretan dibêje wan! Eger tu bibêjî, "Pepûkên Apocî va li çiyê ne, di navê heft heyvan de carekê nayine gundekî... nikarin werin. An esker î têde ye, an ajan têde hene. Ma pepûkên Apocî di çiyê de ne, ma ne divê milletê me alîkariya wan bikê, heta tiştan bihesilinin?

Bes: *Çawa wê şer pêşkeve?*

Dê: Hinek hene, dixwazin di rojekê de ev şer bi serî bibe. Hinek hene, çavên wan hiç bi vê meselê neketiye! Ew milletê xayîn, an divê werê kuştin an ji werê şewitandin. Tiştekî ditirkê (dîn) ji vê pêve çênabê!

Em li Stambolê bûn ji me re digotin, "Hûn çi ne?." Me digot, "Welle em Kurd in." Digotin, "Kurd çi ne?" Zarokên min çûbûn xaniyan kirê bikin, digotin wan, "Hûn ji ku ne?" Me digot, "Em ji Mêrdînê ne." Digotin, "Hûn Sûryanî ne?" Me digot, "Ne, welle em Kurd in." Digotin, "Ma Kurd çi ne?" Ji xwe berê Kurd nebûbû tiştek, navê Kurdan jî nebû! Îro jî tê gotin, "Dewleta wan heye!" Îro dibêjin, "Dewleta Kurdan heye!" Navê me nebû, niha 'dewleta' me heye. Ev ji kareki teze ye. Hema em dewletê niha nestinin ji, navê me xweş rabûye.

Law: *Hûn ji Kurdên li Ewrûpa re çi dibêjin? Daxwaziyên we çi ne? We heta niha çi ji wan ditiye? Heyveke (meheke) tu li vir î, te çi dîtiye?*

Dê: Welle yadê vêca, ji bo welêt min rastiya milletê me li vê derê baş neditiye. Nabêjin, "Ecêp, evqas şehîd hene... evqas torin (nevî) canên xwe didin", lê ew çar wereqên (lîrên) xwe ji nadin! Ma ew ji ewke... ma heq e, ku Partî biçê ji wan bixwazê? Ma heq e, ku komiteyên Partiyê biçin ji wan bixwazin? Ma heq e, ku dernek (komele) ji wan bixwaze? Heq e, her mêrkê Kurd li ku be bila be, li Ewrûpa be, li dewletan be, li gundan be, weha bang bikê, "Şikir, ku ev 'dewleta' hanê ji me re çêbûye! Navê me berê di tarixa de ji nebû. Niha 'dewleta' me ji çêbû. Evqas şehîd, ji bo axa me ketine axê."

Gelek ji yên li Ewrûpa virran dikin, yadê! Hinek diçine şevan, şevên Partiyê... hinek diçine kar û xebatê ji dikin. Hema lê disa ji ne rast in û virran ji dikin! Kesên li Ewrûpa heq e baş bişuxlin. Ji nanê zarokên xwe pêve tiştekî di destê xwe de nehêlin. Hemû teslîmî komeleyên me bikin. Ev ji çekan re ye, ev ji cilan re ye, ev ji hevalan re ye, ev ji yê li çiyan re, ev ji filanî re... **Eger zarokên şehîdan li hêviya vanakên (yên) li Firense biminin, wê ji nêzan bibine kelem û kevir! Ma zarokên şehîdan li benda xêra wan in? Şikir ji Xwedê re! Ma li hêviya wan in? Li hêviya yên li Almanya ne, li hêviya yên din in?**

Bes: *Berê me digot, yên li Ewrûpa alîkariyên tenê bi peran bikin, bes e. Lê li gora şerê, ku niha li welat çêdibe divê çi bikin?*

Dê: Ku ez bim û bi qanûna min bê, hûn vî tiştî bixine destê min, ezê halo bikim: Serê malê, wexta ku sisê bin, ezê yekî ji wan qezenc bikim û bişînim çiyê. Dudu (dido) bin, ezê yekî bişînim. Yek be, bila malê xwe bidê. Şerê welêt mezin bûye, welat hemû tiştî ji te dixwazê...

Bes: *Li vir jî welatparêz hene. Alîkariyê dikin. Peran ji didine Partiyê.*

Dê: Yên alîkariyê dikin, Xwedê ji wan razî be. Hema yên tenê bi devê xwe diştexilin, ûrê wan reş e... zikê wan nahêle tiştekî rast bikin. Vê gavê, ma kurrê min ne ji te re kir, lê ji ki re? Ji şerefa xwe re kir. Ji şerefa welatê xwe re kir. Ji şerefa Serokê xwe re kir. Ji Partiya xwe re kir. Hê emrê (temenê) wî bîst û pênc sal bû. Emrê wî heft salî bû, kete ser riya vî karî. Kurrê min nedişuxulî. Min ji birayê xwe re ji nedigot. Kurrê min pere netanin malê. Min dizanîbû ku dide Partiyê. Min digot, "Bila weha bê." Kurrê min cil didirûtin. Çi diket destên wî, dida Partiyê. Min digot, "Bila bê." Kurrê min hate Ewrûpa. Min dizanîbû ketiye di nava çi de. Min ji kesî re nedigot. Kurrê min ji paşiyê gote min, "Yadê, ev rê riya qenciyê ye. Ezê biçim." Kurrê min çû û niha kuştin. Necamêran kuşt? Derbeyeka bi bêbextî bû. Welle ku kurrê min di çiyakî de bana, ordiya (artêşa) Diyarbekrê (Amedê) gişt bihata, kurrê min neditirsî. Carekê kurrê min kete pey eskerên Tirko û pênc çekên wan ji milên wan girt û çû. Veca tu dibêjî yên li Ewrûpa? Yên li Ewrûpa çi dikin, yadê? Ma Ewrûpa ji me re welat e? Na, ne welatê me ye! Sed salî tu di vir de bî, hay nagihê te! Em ji şepirzetî û feqîriya xwe hatine vir, ma ne wilo ye? Heke welatê me i standi ba, fabriqeyên me hebana, ma çima emê bihatan Ewrûpa?

Law: *Şerê gêrilla çawa ye?*

Dê: Min digote wan, sed carî digot, "Hûn dînan digirine nava xwe, hun MÎT'an digirine nava xwe, bila haya we ji we hebe." Mezinê wan digot, "Yadê, ev hemû rast in, lê hema em wan hîn dikin. Em dixwazin wan binine ser riya rast. Divê em wan binine ser riya rast. Em yekî ji wan dikujin, em ji xwe ji dikujin. Milletê Kurd e vêca, hêdî-hêdî emê dînan ji dirust bikin. Mirov dikare MÎT'an ji bine ser rê..." Lê hema xwîna heram be, tu wê çilo binî ser riya rast? Welle heval geleki pêş ve diçin, lê hinek ji millet xayîn in! Ma wê çilo bikin, yadê!

Law û Bes: *Çi gotina te ji Serok Apo re heye?*

Dê: Şikir ji Xwedayê min re, ku kurrê min bû şehîdê riya Serok! Emrê wî bila ji Serok re bê. Xwedê me bigihîne miradê. Me tevan bigihîne miradê. **Hema danek ji emrê me mabana û min Kurdîtî dîtibana, bes bû ji min re! Ew mirada ku bi Bozan re çû, hema ji min re neçûbana, bes bû!**

Ez diya Bozan im. Ez ji Serok zehf memnûn im û ez gelek silavan lê dikim û çavên wî maçî dikim. Bozan li balê (cem wî) ders û tealîm dît. Serok dersên xwe da Bozan û Bozan di riyeke qenc de şiyand. Di riyeke bi şeref de şiyand. Şikir ji Xwedê re! Pêşî ez ji Xwedê, dûv re ji Serok memnûn im. Serok, kurrê min kire ser riya qenciyê. Di ber ax û welatê xwe de, di ber namûs û xîreta welatê xwe de çû.

Du kûrrên min ên din ji hene û şikir ji Xwedayê min re. Navê yekî **Hozan** e, yekî **Yavuz** e. Min digot, "Ezê navê **Bozan** li kurê wî bikim." Navê **Bozan** li kurrê wî kirin, ku heft salî ye... ji eşqa wî re, ji eşqa cegera wî re, ji eşqa mêraniya wî re, ji eşqa şerê ku bi Tirko re kiriye... Nîvê welêt navê wî hildaye.

Ez silavan li civata Serok ji dikim. Û ji Xwedê re şikir, ku Serok bûye serokê me, bûye serê me. Heta niha welatê me welatekî 'ehmeq' bû, welatekî xeşîm bû, welatekî nezan bû. Dilok diavêtin ser Misto Koro (Kemal Ataturk) û digotin, "Kemal bavê me ye!" Îro em ji destê wî Kemalê bê namûs derketine. Serok bûye bavê me, bûye serê me. Milletê nezan bê, carnan sed salî tu ji nezanan re bibêjî, bê feyde ye. Ma ezê çiyê din bibêjim? Şikir ji Xwedayê min re... min divê ku Serok çar gotinan bi telefonê bikê. Hema dengê wî min bibihîstaya... weke ku **Bozan** ji mezelekê (tirbekê) hatî ba min. Ji şerefa wî re, ji namûsa wî re, ku ew riya qenciyê da ber kurrê min. Kurrê min di riya namûsa ku ew diparêze de çû, di şerefa ku ew xwedî lê derdikeve de çû. Kurdîtî hiç nebû di dinyayê de! Îro dilo, dilê min, bi saya Xwedê, saya Serok, em bûne Kurd ji, em bûne "dewlet" ji, em bûne ordî ji... îro dibêjin "dewleta" Kurda heye. Heta niha digotin, "Ma Kurd çi ne?" Bi saya serê Serok ev tişt bûye. Bi riya Serok, şeref bi milletê Kurd ket. Berê kok ev nebû. Îro millet çêbûye, şiyar bûye, destê xwe daye ber xwe, qelemên xwe daye ber xwe. Lê welle, "kit-kita" xayînan di nava me de heye. Heta em wan xilas bikin... xebat divê. Îro eskerek newêre werê nava gundan. Îro em dizanin riya me li ku derê ye, beyreqa me çi ye. Em dizanin Serokê me ki ye. Ma heta niha milletê Kurd di bin himaya Ataturk de bû? Kesî nizanîbû kurrê ki ye? Kurreki piç bû! Îro şikir ji Xwedayê me re, em ketine bin himaya xwe da, lê gelek xebat divê! Îro em di bin himaya xwe de ne, ev ji...

Carekê em çûbûn hepsa Diyarbekrê. Yek hat û got, "Welle, mehkeme nebû?" Me got, "Çima mehkeme nebûye?" Got, "Girtiyan gotiye, em bi tirkî nizanin!" Hakim çawa kiribû, girtî bi Tirkî deng nekiribûn. Hakim gotibû wan, "Çima hûn naşitexlin?" Gotibûn, "**Kengê hakimek ji bedena Kurdan, ji axa Kurdistanê li ciyê te be, emê hingê îfada xwe bidin.**"

Vêca, em Kurd tev weke wan camêrên di hepsa Diyarbekrê de kiribana, weke Ciziriyan kiribana, weke Nisêbîniyan kiribana, weke **Bozanê** min, **Dawûd û Ekrem** kiribana, weke van şehîdên ku canên xwe didin kiribana...

Dilo, Xwedê alîkarê Serok be! Sê şexs bûn berberî bi Tirkiyê re kirin. Îro em bûne Kurd ji, em bûne ordî ji, em bûne Kurdistan ji... bandên (ên muzîkê) me hene, şerê me heye, Partiya me heye, ordiya me heye, hêzên me hene... kuştina me ji heye û girtina me ji heye û em in û em ne poşman in! Em ne poşman in di vî karî de. Ez pîrekek bûm, du caran min birin qereqola Mêrdînê. Bavê **Bozan** sê caran girtin. Çi bi me kirin? Min dilîland, keça min slogan dibangî. Tirko digot, "Sloganan dibangin ser me." Vêca sloganên me, dilokên me bila ji bo welatê Kurdan bin. Me Kurdan, heya niha serî li ber dijminan danenî. Tiştê ji me re xweş eve, gava em ketin tengasiyê, em dikarin biçine **Akademiya Mahsum KORKMAZ**, biçine cem Serok... li şûna em bêne Ewrûpa em dikarin bikevine di nava rêzên ordiya xwe de! **Hew em xwe dixine bin destê eskerên Tirko.**

Geştêk bo Kurdistanî Bakurê-Rojava

- 8 -

Azadî yan otonomî Kurdistan"

Mehabad Kurdî

Seratayekî pêwîst

Her lew katey Kurdistanî şirînî ême dûçarî dabeşkirdin û parçeparçe hat, êmey xawen em welate heta êstaş behoy em derdewe dilbirîndar û zamdarîn. Wek aşkiraye dabeşkirdinî xakî Kurdistan her le seretawe be fîrûfêlî împeryalîzmî cîhanî û gelanî serdest û regezperistî nawçeke bîwe nek be wîst û xiwastî cemawerî rencder û zehmetkêşî milletekeman. Rolekanî gelî Kurd hergiz û hergiz bayexyan nedawete ew sinûre destkirdaney ke xakî niştimaniyanî letûpet kirdiwe. Be pêçewanewe bebê hîç giwêdanêk be yasa û destûrî ew welate elqe legîwêyaney împeryalîzm hemîşe le welatî xoyan gerawin û sûrawin heta eger tûşî tengûçeleme û bigre bû berdeş bûbin. Nuseran û ronakbîranî Kurd le mêjewe hestiyan be êş û azarî gelekeyan û metirsî em dabeşkirdiney Kurdistan kirdiwe. Bo nimûne xiwalêxoş bû Heseni Qizilci le ser zimanî palewanî yekê le çîrokekanî, ke le Kurdistanî Rojhelatwe çiwete lay Germên, delê: *"Boçî min û to herdukman Kurd nîn? Herdukman wek yek hawregez û xiwên nîn? Êres her Kurdistan nîye? Min û em xelkey le em şare dan giştiman Kurd nîn û le Kurdistan nîn? Îtir bo çî em girîn? Em min û toyî û dûberekîye çîye û em çiyawazî û qineberîye şûreyî nîye"* ‹1›. Gelêk nimûney tir hen ke retkirdinewey dabeşkirdinî xakî Kurdistan le layen rolekanî Kurdewe deselmênin. Hênanî kelûpel û şimekî corbecor le ser piştî wilax le parçeyekî Kurdistan bo parçekitir û zor karîtir, emane gişt belgey zindû û diyarin bo em mebeste. Bêguman gelî Kurd dest le ejno danenîştiwe beramber ew pîlan û teqlekebaziyaney dijminan û hestî be tirsinakî û metirsî ew sinûre destkirdane kirdiwe bo ser paşerojî wilatekey. Kurdistanîş herdem gorepanî şoriş û raperîn biwe. Her le seretay bilawbûnewe û geşesendinî bizûtnewey rizgarîxwazî netewayetî û bîrûbawerî Kurdayetîyewe part û rêkxirawe siyasîye Kurdîyekan têkoşawin bo lêk nizîk kirdinewey gelekeman le hemû parçekanî Kurdistan letkiraw. (Kobûnewey Sê Sinûr) belgeyekî rastîye bo em witaney serewe, em kobûneweyeş be serperiştî komeley Jiyanewey Kurdistan-J.K. be niwênerayetî Kurdekanî hemû parçekanî Kurdistanî dabeşkiraw le salanî çilekan da pêkhat. Diyare le cîhan zor millet û xak dabeşkirawe be pêy berjewendî abûrî û siyasî ew layenaney ke em kareyan kirdiwe, belam rolekanî em milletyane her xebatiyan kirdiwe û deken le pênawî yekgirtinewe û serbexobûn û rizgarî neteweyî da. Meseley azadî Kurd û Kurdistanîş bende be yekêtî hemû rolekanî gelekeman û take part û rêkxirawe natwanin rolî serekî bibinin eger piştiyan be hêzî lebin nehatûy cemawer nebestibêt. Herwek rûne mezintirîn nexoşî ke tûşî gelêk le parte siyasiyekan bûbê xoxaflandine be birî "otonomî" yan "otonomî rasteqîne", eger çi êsta mîrovayetî hestî be kêşe û daxwaziye rewakanî milletekeman kirdiwe, be taybetî paş karesate cergbirekanî Helebçe û Behdînan.

Otonomî yan azadî

Meseley gelî Kurd meseley gelêkî gewrey bîst û pênc milyoniye ke xakekey dabeşkirawe be ser çend welatî wabestey împeryalîzm. Rejîme dagîrkerekan be hemû tiwanayanewe hewlî tiwandinewey Kurd û sirînewey şiwênewarî netewayetî xakî Kurdistan eden. Rolekanî gelî Kurd le sadetirîn mafî sirûştî xoyan bêbeşin û dûçarî rawnan û azardan û girtin û kuştin û birîn bûne û debin. Bizûtnewe û raperîne neteweyekanî Kurd her le seretay dabeşkirdinî Kurdistanewe amancî rasteqîneyan tenha Kurdistanêkî azad û yekgirtû biwe, wate binyatnanî dewletêkî Kurdî be hemû manay wişewe. Bo nimûne raperînî salî 1880 be serokayetî Şêx Ubêdullahê Nehrî û Bedirxaniyekan û Şêx Seîdê Pîranî-1925 û Şêxî Berdeqareman û zorîtir, emane giştiyan tenha amanc û mebestiyan azadî Kurd û Kurdistan biwe. Nabê eweş le bîr keyn her behoy xebatî nepsawey Kurd xoy bû ke peymanêkî nêwneteweyî wek Sevres-1920 morkirabê, eger çi heta êstaş her be merekeb le ser kaxez mawetewe û paşan peymanî Lausanne-1923 cêy girtew, belam le gel eweş da belgenameyekî cîhanî giringe derbarey meseley reway gelekeman. Şitêkî aşkiraye ewaney Kurdistaniyan letlet kird mebestî serekiyan yeknegirtinewey Kurd û xakekey bû, heta be arezûy xoyan û be yarmetî rejîme destkirdekanî xoyan saman û dewlemendî Kurdistan biçewsênnewe û talan biken le pênawî berjewendiye taybetiyekanî xoyan da be karyan bihênin. Ew hikumetaney ke Kurdistaniyan xirawete ser beramber her serihildanêkî Kurdî agir û asinyan bekar hênawe û heta êstaş berdewamin le ser em kare namirovaneyan da. Împeryalîzmî cîhanî û netewe serdestekanî nawçe be hemû tiwanayanewe têdekoşin bo leyek nepiçran û ciyanebûnewey ew parçe likênrawaney Kurdistan be welate dataşrawekanî destî Îngilîz û Firensa û hêze împeryalîstekanî tir. Lê re da demanewê biçine ser nawerok û kirokî baseke wate otonomî yan otonomî rasteqîne.

Helbete pêş hemû şitêk debê ewe bilêyn ke têzî otonomî wate dan nan bew rejîme faşist û regezperistaney ke parçekanî Kurdistaniyan pêwe likênrawe le layek û biryar dan le ser ew dabeşkirdine û sinûre destkirdaney ke xakî niştimanyan letûpet kirdiwe le layekîtirewe. Herweha otonomî be hemû şêweyek dijî xiwaste serekiyekanî netewekemane ke ewiş mafî biryardanî çarenûse wek her neteweyekîtirî cîhan. Bêguman felsefey Marksizm-Leninzm be tewawî danî be mafî gelan nawe bo biryardanî çarenûsî xoyan we be rêgay serbestane. Lenin delêt: *"Mebest le mafî gelan bo biryardanî çarenûsî xoyan wate ciyabûneweyan wek dewlet le komele neteweyekîtir û pêkhênanî dewletî neteweyî serbexo bo xoyan"* ‹2›. Otonomî wate kemkirdinewey êş û azarî gel nek çareserkirdinî birîne qûl û sextekanî. Her wek çon nexoşêk deçête lay pizîşkêk û hercarê çend dawdermanî lêwerdegrê û azarekanî pê kem debnewe û hîçitir na, eger ew nexoşe her bem core berdewam bê renge tûşî herasanî û mirdninîş bê. Êmey Kurdîş zor car le ser roxî qebra gerawînewe û destman mar pêwey dawe, belam zorbeş man dezanîn karûbarman çone û be taybetî lem kate naskey êsta da. Debwaye zor be qûlî ezmûn le beyanî 11'î azarî 1970 wergirîn: *"Her katê hikumetî nawendî bêhêz bû pena debate ber fêlî otonomî û le katî be hêzîşîda peşîman debêtewe lew otonomiyey ke dabûy"* ‹3›. Dijmanî Kurd herçend le gel yektir nakok bin, katê mesele dête ser Kurd hemûyan bo yektir bab û bira û kak in, peymanekanî Sadabad û Bexdad û zorî tir belgey rûn û aşkiran. Mêjû bomanî selmandiwe hikumete yek le diway yekekanî Ankara û Tehran û Bexdad û Dimeşq (Şam) be hîç corêk razî nebûne û nabin be danî her dawayek û kemtirîn mafî otonomî bo Kurd, çunke kolonyaliste dagîrkerekan Kurdistan be mulkî xoyan dezanin û be hemû şeweyek her dawayekî Kurdî ret ekenewe ca çi otonomî bê yan azadî. Xiwalêxoşbû Îdris Barzanî le çawpêkewtinêkî da derbarey otonomî rasteqîne witibûy: *"Aya baştir nîye bigerêynewe ser birûray xelkî Kurdistan be xoyan û be pey berjewendî û barûdoxî guncawî le gel helûmercî nawçe û gele dirawsêkanî, mafekanî diyarî bikrê"* ‹4›. Paşan delê: *"Kurd witenî, 'Berdî zil helgirtin, nîşaney nehawîştine!"* ‹5›. Lam wabê giştiman lem witaney serewe têdegeyn, belam aya wîst û xiwastî le mêjiney Kurd azadîye yan otonomî rasteqîneye? Gelo rolekanî Kurd deyanewê le jêr çepokî her rejîmêkî dagîrkerî êsta û dahatûy Kurdistan bimmennewe yan an? Debê eweş bilêyn Kurd daway otonomî dekird ke Helepçe û Behdînan bûne xolemêş û xorakî bombay kîmyayî! Meseley binçîneyî xebat û têkoşanî netewey Kurd le amancî balay da mafî çarey xonûsîne, ew mafeye ke Kurd xoy azad bê le diyarîkirdinî diwaroj û helbijardinî corî jiyanî, mafêke le bexşindeyî kesêkewe destman nakewê, le encamî ew xebatewe bedest ehênrê ke zor demêke qurbanî le rêge da edrê... Be desthênanî hukmizatî le Iraq, Îran, Suriye, Turkiya mafî çarenûsî Kurd nîye, belku destkewtêke le rêgay ew mafe da, çareser bûnî kêşey Kurdî parçeyekîş manay çareserbûnî kêşey netewey Kurd nîye, çunke çarenûsî meseley Kurdistan yek meseley siyasî gişt beşekanêtî... Parçe parçe bûnî Kurdistan ke ta êsta berdewame helqulawî faktore nawxoyekanî Kurdistan xoy nîye, pêwîstî geşekirdinî komelgay Kurdistan dirustî nekirdiwe, belku zadey helûmercî dagîrkirdine û be zebrî hêzî derekî sepênrawe, her parçeyek tenha beşêkî Kurdistane û le çiwarçêwey nexşey koy Kurdistan da temaşa ekrê, yekemin taybetmendî her parçeyek biritiye lewey beşêke le Kurdistan. ‹6› Dûbare witeyekî Lenin dehêninewe derbarey heman mesele ke delêt: *"Mafî netewekan bo biryardanî çarenûsî xoyan, be hemû manay wişewe, mafî ewan degrêtewe le serbexobûn û be manay siyasî, wate azadî ciyabûneweyî siyasî le netewey serdest û zorlêker"* ‹7›. Milletî Kurd ke gewretirîn milletî ser rûy zemîne heta êsta xawen qewarey siyasî û neteweyî serbexoy xoy nîye, belam piyaw serî sûrdemênê ke welatî ewende biçûk debinê û debîsê ke jimarey daniştiwanî teniya be qed gundêkî gewrey Kurdistan debê. Lê re da nimûneyek dehêninewe. Yekêk le biçûktirîn welatanî cîhan nawî Tuvalu ye û rûberekey tenha 28 kîlometr çiwargoşeye û jimarey daniştiwanî 8.200 kese û xawen ala û paytexte Funafutî, em welateş hemûyan felen û diraw (pare)yan Dolarî Avusturalya, herweha em welate dekewête rojawa nawerastî Oqyanûsî Aram (Hadî)'yewe le bakurî Fîjî û le 9 dûrge (girav, cezîre)'y mercanî pêkhatiwe. Welatî nawbiraw le salî 1978 da serbexoyî wergirtiwe. Lê re da pirsiyarêk dête arawe: Gelo le Kurdistan şaroçke û belku gundîş nîye be qeder em welate bê? Helbete eger Kurd otonomîş werbigrê le her parçeyekî, birwa nakem le zor layenewe şêwey hukimranî wek em welatoke bê, çunke em welatoke serbexoye serbexo!

Sereray ew xalaney serewe ke basman kird be daxwewe siyasetmedar û rêberî Kurdî wa hebûne ke Kurdistanêkî yekgirtûyan be xewin û xeyal naw birdiwe! Le hemûy seyirtir bo milletanîtirî çewsawey cîhan azadî û dewletî serbexoman dewê weku derbarey meseley Filistîn le programî Berey Kurdistanî Iraqî da hatiwe: *"Piştgîrî kirdinî xebatî gelî Erebî Filistîn le pênawî mafe rewakanî da û geranewe bo niştimanî û biryardanî çarenûsî xoy be destî xoy û damezrandinî dewletêkî niştimanî serbexo"* ‹8›.

Helbete min dijî em witeyey serewe nim, be pêçewane xebatî hawbeşî hemû gelanî zorlêkrawî dinya xoy le xoy da metirsîyekî gewreye bo ser împeryalîzm, belam le heman programî bere, derbarey gelî Kurd le Kurdistanî Başur da basî damezrandinî dewlet be yek wişeş her nekrawe, herçende le cêgayek da basî mafî çarey xonûsin kirawe û bes. Şitêkî giringitir ke şayanî base meseley piştbestine be djminî djminim. Taqikirdinewe talekey 1975 zor dersman fêr dekat û hergiza û hergiz nabê em şikiste gewreyeman le yad biçê. Ba bizanin şahî gorbegor çi delêt: *"Be dilniyayiewe yarmetî şorişî Kurdman da û heta diwa qonaxişî ême teniya kes bûyin ke yarmetiman eda. Lew katey yarmetiman lêbirî şorişekeş rûxa."* Yaxud delê: *"Bo em meseleye -yarmetîdanî şoriş- teniya yek seat birîm lêy kirdewe, her wek rûne nemdewist meseley Kurdî zindû bikêmewe û êmeş kemayetiyekî gewrey Kurdîman heye le Îran, belam demwist hikumetî Bexdad bişêwênim bem yarmetîdanê û katê lêman bigerên (Iraq) êmeş lêyan degerêyn. Em kareş 300 milyon dolarî têçû"* ‹9›. Bêguman karesate diltezênekanî em diwayaney Kurdistanî Başur yekê le here hoye giringekanî her heman hoy salî 1975 bû. Parte siyasiyekanî ser gorepanî xebat xoyan basî şikistekey em diwayiyeyan kirdiwe: *"Lewaneye hendê kes bilên barî êsta şikistî nîye, belam ême be dilniyayewe delêyn şikistiyekî niwêye û le hendê rûy da xiraptirîşe le şikistekey bizûtnewey Kurdî salî 1975 û le hendê layenîşîyewe çaktire"* ‹10›. Eger ême çawêk bixşênin be programî parte siyasiye Kurdekanî imroy Kurdistan û ser goreqanî xebat, be tewawî boman rûn debêtewe ke jimareyekî zoryan le pênawî otonomî û otonomî rasteqîne da qurbaniyekî zoryan dawe û deden, çunke rolekanî gel hemîşe amedene bo bergirî kirdin le xakî niştiman û her çonêk bê pêşmergeyetiyan la baştire le jiyanî jêr çepokî Baas û Pasdar û faşîstekan. Le gel eweş da wenebê jimarey çaşekanîş kem bê, bigre xoyan le hezeran deden û ke otonomîş bedest hênra, ew kate renge çaşekanîş bêne xaney gelî Kurd û çunke emanîş her çonêk bê Kurdin! Demewê pence bo xalêkitirî giring rabikêşim ewîş meseley rêberayetî partekane. Partî Kurdî heye, namewê nawî bibem, heta êstaş bawkî sekreterî giştî ew parte le Kurdistan xawen mulk û zewî û zare be kurtî derebege û cotyaranî hejar û bêderetan deçewsênêtewe, aya partî aweha ke ser be çînî dewlemend û derebege be çi şêweyek azadî dixwazê bo milletekey, katê ke em azadîye berjewendî çîne dewlemendekan tefrutuna bikat?

Le Kurdistan da Partiya Karkerên Kurdistan-PKK take parte ke be hemû şêweyek û neberdane hemû projeyekî xobedestewedan û xesandinî bizûtnewey rizgarîxwazî netewayetî Kurd retdekatewe. Herweha be tewawî manay wişewe bo azadî Kurdistan xebat dekat nek bo otonomî. Birayekî Kurdî Kurdistanî Başur ke le ordugay penaberanî Mêrdînewe le gel 334 penaberîtir, paş ewey ke dene Ferensa, bem core basî PKK dekat: **"Eger PKK perçe nebe, her berdewam bike, şerê gerîlla berdewam bike, ez bi xwe dibînim Kurdistana mezin dê li nik wan çêbibe."** ‹11› Herweha birayekîtir be nawî Husên Hesen delêt: **"Millet hemî hij şoreşê dikir. Lê Partiya Karkerên Kurdistanê pir sirrî ye. Tirk ji wan ditirsin. Ew infîsaliyê (serxwebûnê) dixwazin ne hukmê zatî (otonomî)."** ‹12›. Be daxewe hendê car be xirape nawî PKK dê, belam hergiz em şitane rûn nekirawnetewe, bo nomûne Mesud Barzanî le çawpêkewtinêk le gel yekê le jimarekanî govarî Berbang witibûy hendê karî PKK le berjewendî Kurd nebû. Eger çi be hîç şêweyek rûnî nekirdibowe çiyan dekird û çiyan nedekird. Nûserî em çend dêrane xoy le Sêwasewe ra heta Bazîdî dîwe û pêş çend mangêkîş, be tewawî boy derkewtiwe çi hez le PKK dikat yan na? Hendê rêkxiraw hen le Ewrûpa Kurdî Kurdistanî Bakur malim qebre her nawîşiyan nazanin. Parte komûnîstî û kirêkariyekanî ew welataney ke Kurdistaniyan pêwe likênrawe, debê be giyanêkî şorişgêrane û erkêkî nêwneteweyî ser şaniyan be tawawî koşiş biken bo geyandinî dengî gelî qaremanî Kurdistan be hemû dinya da. Helbete hendê lewan heta raddeyek xebatiyan encam dawe bo em mebeste, belam hendêkiyan le giwêy gada xewtûn. (...)

Diwa wite

Helbete babetêkî awaha nek be witarêk, belku be çend kitêbêkîş tewaw nakrê. Zor carîş le çapemeniye Kurdiyekan le ser em babete şit nûsrawe. Lê re da wistim zor be kurtî lem babete bidwêm.

Bêguman baştirîn çareserî meseley Kurd teniya serbexobûne û bes, wate damezrandinî dewletêkî serbexoy azad. Heta Kurdîş azad nebê ne Turk û ne Ereb û ne Farsîş be tewawî nahesênewe û rastewxo ya narastewxo tûşî şer û qelaçokirdin debin, şerî Iraq û Îran teniya nimûneyekî berçaw bû. Renge ew parte Kurdiyaney Kurdistanî Başur mebestiyan awedan kirdinewey Kurdistan bê û ew dêhataney ke le nawerastî heftakanewe heta êsta wêran kirawin dabimezrênnewe, boye daway otonomî deken. Her maweyek otonomî bo mebestêk. Carê bo awedan kirdinewe. Carê bo be zimanî dayik xiwêndin. Carê bo yarmetîdanî cotyaran... htd. Bêguman her hewildanêk bo otonomî le Kurdistan ewende xawen şehîde be qed çendeha gelanî cîhan ke le mêjewe serbexoyiyan wergirtiwe û welatiyan pêkewenawe.

Le koteyî da ba hemû Kurdêkî dilsoz û beşeref em wesiyetnameyey Seyid Rizayê Dêrsimî hergiza û hergiz le bîr neçê ke le berdem sêdare da be Turaniyekanî wit: **"Temenê min 75 sal e. Niha ez bi dar ve dibim, giyanê min di riya Kurdistanê da diçe pey giyanê qurbanên xebatê. Dêrsim bi ser neket, lê belê Kurd û Kurdistan dê her bimînin. Law û keçên Kurd tolê li erdê nahêlin. Şermezarî ji bo sitemkaran!"**

Perawêzekan

‹1› Pêkenini Geda, Heseni Qizilci, Çiroki; Şehidi Zulme, Kifn û Şordini Nawê, L 98, (Kurdi).
‹2› Exed We Demokrati We Hirman Şeib Heta Min Heq El Hilim, Menşûrat El İttihad El Weteni El Kurdistani, S 87, (Erebi).
‹3› Kurdistan Weten We Şeib Bidun Dewle, C.M., S 7, (Erebi).
‹4› Mamostay Kurd, Jimare 4-5, L 73, (Kurdi).
‹5› Heman Serçawey Pêşû, L 74.
‹6› Serinc, Rewa, L 39.
‹7› Exed We Demokrati We Hirman Şeib Heta Min Heq El Hilim, S 162, (Erebi).
‹8› El Cebhe El Kurdistaniye El Iraqiye, Min Menşûrat El İttihad El Weteni El Kurdistani, S 21, (Erebi).
‹9› Medafih Ayetullah, Muhemmed Heseneyn Heykel, S 142, (Erebi).
‹10› Muhazere Bil Minasebet İftitah Dewret El Şehid Cengo Lil Ihdad El Kawadir, S.E., S 15, (Erebi).
‹11› Berxwedan, Hejmar 88, L 22, (Kurdi).
‹12› Berxwedan, Hejmar 89, L 22, (Kurd).

Serçawekan

1- C.M., Kurdistan Weten We Şeib Bidun Dewle, Metabih Kurdolojiya, London-1985, (Erebi).
2- Muhemmed Heseneyn Heykel, Medafih Ayetullah, Qiset İran We El Sewre, Dar El Şiruq, El Tebha El Ula, 1982, (Erebi).
3- Exed We Demokrati We Hirman Şeib Heta Min Heq El Hilim, Min Menşûrat El İttihad El Weteni El Kurdistani, Merkez -erki niwê- El Seqqafi, Swêd-1989, (Erebi).
4- S.E., Muhazere Bil Munasebet İftitah Dewret El Şehid Cengo Lil Ihdad El Kawadir, Min Menşûrat Hizib El Şeib El Demokrati El Kurdistani, Metbehet Gel, Kanun El Sani, 1989, (Erebi).
5- El Cebhe El Kurdistaniye El Iraqiye, Misaq El Cebhe We Nizamiha El Daxili, Min Menşûrat El İttihad El Weteni El Kurdistani, Merkez -erki niwê-, El Seqqafi, (Erebi).
6- Rewa, Serinc, Le Bilawkirawekani Yekêti Niştimani Kurdistan, Binkey Roşinbiri -erki niwê-, 1989.
7- Berxwedan, Hejmar 88 û 89, Sal 1989 (Kurdi)
8- Bonniers Stora Lexikon-13, Bonnier Fakta Bokförlag AB, Stockholm-1989, (Swêdi).

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke nîştiman ku bi kehniyên binerdî yên dewlemend navdêr e

SEMSÛR

-I-

BINYADÊ NAVÊ ÊRDIMA SEMSÛRÊ ÇI YE?

Weke pejn û şopên diroki dibêjin, navê vê êrdima me yê kevintirin **Farin** an ji **Pirin (Perre)** ye. Paşê navê **Hisni Mansur** dane vê êrdima me. Di sedsala VIII'an de serleşkerî Emewiyan ê bi navê Ibin El Cenana hatiye êrdimê. Ev, li dijî Bizansiyan keleheka bi navê Hisni Mansur dide avakirin. Li gora vê bûyerê ji, navê êrdimê paşê bûye ev nav; êrdim navê xwe yê paşê ji vê kelehê girtiye.

Li gora hinde pejnên din ji, gotinên "Vadi-i Leman (Newala Bedew)" di demê de xwe guhartine û zivirine navê "Adiyaman." Lê hinde pejn û şop ji dibêjin, ku navê "Adiyaman" ji gotinên "Yedi Yaman (Heft Yemanan)" hatiye. "Heft Yeman" navê heft biran e, ku ji aliyê senemperestan hatine kuştin. Ev heft bira li dijî bir û baweriyên putperestiyê derketine. Dihê gotin, ku ev heft bira li başûrê bajarê Semsûrê hatine gori kirin.

Lê di nava gelê Kurd de, navê êrdimê tenê weke **Semsûr** dihê zanin û bi lev kirin. Diyar e, ku navê Semsûrê ji guhartina navê Mansur hatiye.

DÎROKA KURT A ÊRDIMA SEMSÛRÊ

Êrdima Semsûrê di dirokê de ji bo gelek gelan bûye ciheki rûniştinê (danişvaniyê). Lewma ji rûberê û

Dimenek ji Çemê Gewr li êrdima Semsûrê...

rasti gelek şaristaniyên şewereng û babêti bûye.

Cara pêşemin gelê Hititî di salên 1650'an Berî Zayinê (Bz.) de êrdima Semsûrê ji bo xwe weke ciheki rûniştinê hilbijartiye. Doliwgeri û banduriya (hikmê) Hititan heya salên 1340'an Bz. doma ye. Di salên dawiyê yên banduriya Hititan de, ku êdî jar ji ketibûn, gelê Huri mina hêzeki serdest xwe dida pêş. Huriyên li Çiyayên Zaxrosê dijiyan, ketibûn dûv berfirehkirina axa xwe. Huri paşê, serdestiya Hititan şikandin. Êrdima Semsûrê ji tevlî erdên banduriya xwe kirin. Nemaze hinde pejn û şopên diroki dibêjin, ku şikeftên li Çiyayê Nemrûdê jêma û bermayên berhemên Huriyan in. Piştî demeke hinde, gelê Mitani dawi bi serdestiya Huriyan dihêne.

Di salên 1000'an Bz. de, li ser axê di bin destê Mitaniyan de, gelek qraliyetên nuh derketin holê. Ji van, Qraliyeta Kummuhi dawi bi doliwgeriya Mitaniyan ani. Di sala 708'an Bz. de, Qraliyeta Aşûriyan şerê Qraliyeta Kummuhî kir. Aşuri, bi serdesti ji şer derketin. Doliwgeriya Aşuriyan ji heya sala 605'an Bz. doma. Paşê Med, Aşuriyan têk dibin û Pers ji Medan binkeftî dikin. Di encama vê de Pers dibin serdestê êrdima Semsûrê. Gelê Pers, di domana doliwgeriya xwe de, êrdimê baş avakir û hina niha ji, hinde şopên çandi yên Persan li êrdimê hene. Di dema êrişên Skenderê Mezin de gelek gelên li êrdimê hatin şikestin. Di nava yên têkçûyi de Pers ji hebûn.

Doliwgeriya Împaratoriya Helenî, ku Skenderê Mezin avakiribû, kari ji sala 333'an heya sala 323'an Bz. bidome. Pişti mirina Skenderê Mezin, Qraliyeta Selokidi bû hikmdarê êrdimê. Di sala 69'an Bz. de ev qraliyet binkeftê Qraliyeta Kommagene bû. Ji vê salê heya sala 72'an Pişti Zayinê (Pz.), êrdima Semsûrê bû êrdimeke weha, ku gelek qraliyetên piçûk û mezin ji bo wê li hemberê hevûdu şerê giran bilind kirin. Çi hêzêk nedikari serdestiya xwe bi tevayî avabike.

Di sala 72'an Pz. de domana Romayiyan destpêkir û ev heya sala 395'an xwe domand. Piştî van salan banduriya Bizansiyan êdî pêş ve çû. Bizansi, di domana serdestiya xwe de, bi berdewamî şerê Ereb û Persan kirin. Nedixwestin destelatiya xwe ji bo wan bihêlin.

Di sala 670'an de artêşên Ereban êrişên berfireh birin ser Bizansiyan. Di encama van êrişan de Bizansi têk çûn. Emewî bûn hêza serdest li êrdimê. Paşê hinde şer di navbera Abbasi û Emewiyan de derketin û Abbasi bi ser ketin. Doliwgeriya Abbasiyan heya dema êrişên Tirkên Selçuki doma.

Di dema Sultan Yavuz Selim de, êrdima Semsûrê tevli axê Împaratoriya Osmanî bû.

Gava Komara Tirkiyê nuh hatibû damezirandin, li derveyî navçeya Bêhişti (Besni), teviya êrdima Semsûrê tevli hemû navçeyên xwe, navçeyeka girêdayê êrdima Gurrgumê (Mereşê) bû. Navçeya Bêhişti, li gora statuya dagirkerên Tirk, di sala 1926'an de ji êrdima Gurrgumê hatibû veqetandin û bi êrdima Dilûkê (Entabê) ve hatibû girêdan. Heya sala 1933 'an navçeya Bêhişti, girêdayê Dilûkê ma. Paşê disa bi êrdima Gurrgumê ve hate girêdan. Di sala 1954'an de Semsûr bû wilayetek û ji Gurrgumê hate veqetandin. Navçeyên niha yên li êrdimê, hingê ji Gurrgumê hatin veqetandin û bi Semsûrê ve hatin girêdan.

REWŞA ERDNÎGARÎ LI ÊRDIMA SEMSÛRÊ

Bajarê Semsûrê li ser dirêjahiyên Çiyayên Torosên Başurê-Rojhilat avabûye. Axê êrdimê bi gelemperi û pirrani ji çiyan û zozanan çêbûye. Êrdim, xediyê erdeki qasi 7.614 km^2 ye. 725 metran ji deryayê bilind e. Bajar û gund di nava zozan û çiyan de avabûne, ku ev cih xwediyên gelek çem û avan in.

Çiyayên Semsûrê:

Berdewamên Çiyayên Torosên Başûrê-Rojhilat, bireki mezin ji êrdê êrdimê digirin. Berdewamên Torosan ên li Semsûrê, weke Çiyayên Gurrgumê dihên zanin. Ev çiya bi gelemperî dikevin birên bakurê êrdimê. Navçeya Çêlikan êrdima Semsûrê di nava van bilindahiyên çiyan de avabûye. Ev çiya geleki asêgir in. Herweha xwediyên bilindahiyên şewereng in ji. Lewma, di dirêjahiya dirokê de ji aliyê imparatoriyên curbecur weke cihên rûniştinê û xwe li wir parastinê hatine hilbijartin. Ji ber ku xweparastina li van çiyan û li dijî êrişekê parastina êrdimê ji vir, geleki hesan e. Çiyayê Nemrûdê, ku 2.150 metran bilind e, nimûneyeke ji bo van komên çiyan ên bi vê sixletê. Bi xwe Nemrûd ji, şaxeki van çiyan e. Dema Qraliyeta Kommagene serdestê êrdimê bû, hemû avahiyên xwe yên bi taybeti li Çiyayê Nemrûdê avakiribû. Heya niha ji jêmayên van avahi û berhemên diroki li Çiyayê Nemrûdê hene.

Bilindahiyên Çiyayên Gurrgumê yên li êrdima Semsûrê weha ne:

Çiyayê Sipi: 2.551 metre. Çiyayê Dibekê: 2.549 metre. Çiyayê Tuçak: 2.533 metre. Çiyayê Gordik: 2.206 metre. Çiyayê Nemrûdê: 2.150 metre. Çiyayê Borik: 2.110 metre. Çiyayê Boz: 1.200 metre. Çiyayê Reş: 1.115 metre.

Deştên (platoyên) Semsûrê:

Ali û dorhêlên başûrê êrdima Semsûrê, bi gelemperi xwedi gir in. Pirraniya gund û bajaran; cihên rûniştinê li ser van platoyan avabûne. Erdê êrdimê, her ber bi aliyê bakur ve diçe, bilindtir dibe.

Zozanên Semsûrê:

Ji erdê êrdima Semsûrê tenê ji sedi 10.7, ji zozanan çêbûye. Cihên û erdên zozani bi pirrani li kevî û qirexên çem û rûbaran in. Bilindahiya zozanan ji deryayê, bi nêzikahi di navbera 600 û 700 metran diguhure. Zozanên êrdimê yên pêwisttir, Zozanên Semsûrê û Kolikê ne.

Çem û rûbarên Semsûrê: Ava Feradê, çemê Semsûrê yê pêwisttirin e. Hemû çem û rûbarên ji kendal û qontarên başûrê Çiyayên Gurrgumê derdikevin û diherikin, dirijin Ava Feradê

Çemê Gewr ji Çiyayên Nurhakê derdikeve. Bi gelek avên rûbaran, ku ji bireki fireh diherikin, xwedi û xurt dibe. Çemê Gewr 150 kilometran dirêj e. Li nêziki deverê bi navê Qizilin dirije Ava Feradê. Rûbarê Sofrazê ji, ji wan şaxên mezintirin e, ku dirijin Çemê Gewr. Herweha Çemê Kalburi û Çemê Kolikê, ji çem û rûbarên êrdimê yên pêwisttirin in. Çemê Sipi ji ber bi aliyê tixûbê deverê di navbera Semsûr û Gurrgumê ve diherike. Pişti çûyina demeki tevli Çemê Ceyhanê dibe.

Golên Semsûrê:

Çar golên êrdimê yên pêwist hene. Ev ji dikevin aliyên rojava û başûrê êrdimê. Navê golên Semsûrê yên mezin ev in: Serê Golan, Golê Ezaban, Gole Çêlekan û Golê Çitikan. **Bili** van çi goleki pêwist li Semsûrê nîn e.

Kehniyên dewlemendi yên Semsûrê:

Kehniyên binerdî yên dewlemendiyên êrdima Semsûrê, ku pêwisttirin in, korm-paxir û petrol in. Hema hema li hemû newçeyan kehniyên bûjenên binerdî (madenan) hene. Ji aliyê dewlemendiya petrolê ji, pişti Sêrt û Êlihê, êrdima Semsûrê dihê. Dagirkerên Tirk, di van salên dawiyê de li êrdima Semsûrê, hinde kehniyên petrolê yên geleki pêwist û buha peyda kirine.

ÇIYAYÊ NEMRÛDÊ LI ÊRDIMA SEMSÛRÊ

Çiyayê Nemrûdê li êrdima Semsûrê, li rojhilatê navçeya Kolikê bilind bûye. Ev çiya, çiyaki weha ye, ku ji gelek wêlatên cihanê bi deh-hezaran turist dihên dari û seri didinê. Weke lêkolin û hûrkolinên çêbûne dibêjin, berhemên diroki yên li Çiyayê Nemrûdê di dema Qraliyeta Kommagene de hatine çêkirin. Herweha çiya, ji bo vê qraliyetê piroz hatiye pejirandin.

Gava mirov hildikişe bandev û bilindahiyên Nemrûdê, erdeki heri berfireh xweya dike, ku xwe digihine heya êrdimên Ruha, Amed û bajarê Semsûrê.

Li derveyî vê ji, di demên berbang û êvari de, hilavêtin û avaçûyina rojê (tavê) heya were gotin, xwediyê bedewiyeke bijarte ye. Gava roj nuh hildiavêje, derdor bi tevayî sip-sohrik dibe. Di kêliyên weha de Nemrûd, bi berhemên xwe yên diroki dimeneki bêhempa û bênişe pêşkêş dike. Tiştî ku pêşemin bala mirovên turist ên ji çar aliyên cihanê dikişine ser xwe û dibe evina dilên wan, ev taybetiya Nemrûdê ya bê nimûne ye.

Di salroja 14'ê Tîrmehê de li Amedê livbaziyeka bi şahî

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Şeva 13'ê Tîrmehê ku bi roja 14'ê Tîrmehê ve xwe girêdide, li bajarê Amedê heya serê beyanê çek û rokêt peqîn û dengê xwe bilind kirin. Dagîrker bi hemû hêzên xwe ve ketin nava tirs û bizdaneka heya were gotin kûr. Hemû hêzên xwe yên ji hezaran serbaz û polîsan rakirin alarmê. Heya serê sibê geh bi wî alî geh bi vî alî di nava şeqem û kolanan de beziyan. Weke dihê gotin, ku ne kêmtirî 6 hezar berik hatine reşandin.

Ev liv û qîrqîra dagîrkeran ne bê sedem bû. Gelek li ser derbas nebû, rastî jî ronahî bû. Bi armanca girêdana bi bîranîna Berxwedêrên Rojiya Mirinê ya 14'ê Tîrmehê 1982'an, têkoşerên ARGK, di serî de li Deriyê Mêrdînê, Deriyê Ruhayê, Deriyê Çiyê û Deriyê Coht ên Bircên Amedê ku xwediyê naverokeke dîrokî ne û di Serîhildana Şêx Seîdê Pîranî de bûbûn hedefa êrîşan, êrîşên rêz bi rêz ên serketî birin ser mirovkûjên xwînxwar ên dagîrkeran û saziyên wan.

Komekî şervanan, êrîşî ser qereqola polîsan li Deriyê Mêrdînê kir. Di domana vê êrîşê de pênç polîs hatin birîndar kirin. Ji polîsên xedar birîndar ketibûn, dido di nexweşxaneyê de mirin. Çi hundabûneka şervanan di livbaziyê de nebûye.

Êrîşek jî li taxa bi navê "Şehîtlik" pêkhatiye. Li vir, êrîş çûye ser avahiyên ku bi pirranî serekên polîsan li wir rûdinin. Di vê êrîşê de, pêşmerge rokêtan jî bikaranîne û demaka dirêj avahiyan di bin barana berikan de hiştine.

Şerekî sêwemîn jî li taxa Rezan (taxa bi navê "Baxlar") derketiye, ku girtîgeha Amedê ya taybetî li wir e. Herweha baregeha milartêşê (kolordu) jî nêzîkî wir, li taxa bi navê "Ofîs" e. Şer bi xwe, di nava van herdû taxan de çebûye. Şerê li vir jî, bi dirêjahî domaye û ber bi aliyê riya Ruhayê ve berfireh bûye. Ji ber ku şer dirêj doma, dijmin yekeniyên polîs û serbazan ên ji bo têkûziyê gihand cihê şerî. Ji ber vê yekê pêşmerge, ji navgîna (mekîneya) xwe hatin xwarê û di zeviyeka pembûyan a vala de şerê xwe domandine.

Weke agahiyên gihane me dihê gotin, ku li vir du têkoşer dîlî (esîr) ketine. Çêtir were gotin, dagîrker vê yekê dibêjin. Ji ber ku heya niha, hîna nehatiye zanîn, kî ne yên hatine girtin û çi agahiyek jî hîna li ser wan belav nebûye. Lê piştî şer polîsan gotiye ku, "Me terorîstên mezin ji destê xwe revandin." Polîsan nekariye vê gilî û gazina xwe ji gel veşêrin.

Şerekî pêwîst jî li taxa "Alî Paşa" derdorên Bircê Heft Biran çêbûye.

Kin were gotin, bi yekcarê li hemû taxên bajarê Amedê dengê çekan hatiye. Ji ber ku şer gelekî fireh bûye û dagîrkeran ji hedef û çarçiva pozberiyan veşartî hiştine, heya niha me kariye tenê agahiyên kêm bicivînin. Nimûne; baregeha Waliyê Taybetî jî di nava tixûbên şerên çêbûyî de dimine, lê em agahdar nebûne, ka êrîşek jî çûye ser vir an ne.

Piştî şerî bi rojêkê, jî bo alîkariyê hêzên polîsî yên nuh hatine bajêr. Polîs, hîna jî tirsê ji ser xwe neavêtine. Di destên wan de çekên otomotîk, ji bo reşandinê amade, bi komên dehpanzdeh kesan di nava bajêr de digerin, operasyonan didomînin û beleya xwe didin her Kurdekî rastî wan dihê.

Radyona İngilîzî BBC, nûçeyên fireh li ser bûyerê weşand.

Xweya ye, ku ev livbaziya me gihaye armancên xwe. Livbazî, mesaja xwe gihand dîliyên cengê, ku bi dengên çekan ketine nava şahiyê û gelê me, ku ji mêj li benda çalakiyêka bi vê nolê bû.

Ne tenê li bajarê Amedê, li hemû bajarên derdorê, gelê me li ser tirs û bizdana hêzên dijmin dipeyive û dibêje, ku êdî li bajaran jî dengê çekên tolehildanê yên ARGK nema dihên birrîn.

Li Massîro peşmerge lêdan li komeke xweser xistin

BERWARÎ: Li nêzîkî gundê Osyan di Newala Çemê Massîro de komeke xweser operasyonan birêvedibir. Pêşmergeyên me yên rizgariya netewî êrîşekê birin ser koma xweser.

Êrîş, roja 4'ê Tîrmehê piştî nîvrojê pêkhat. Bûyer weha çêbûye: Koma xweser a derketibû operasyonê, li ser Çemê Massîro konan vedike û dest bi vehesînê dike. Pêşmerge agahdarê rewşa wan dibin û dora wan dipêçin. Ji sê-çar aliyan ve berikan dibarînin ser serbazên dijmin. Sê kes ji koma xweser dikujin û sisiyan jî birîndar dikin. Serbazên din jî, çekên xwe li şûn xwe dihêlin û direvin. Bi vî awahî canên xwe rizgar dikin.

Yekeniyên dijmin ên li derdorên nêzîk, saloxa şerî distînin. Bi helîkopteran leşkeran dadixînin ser girên Newala Massîro. Lê ev keferata dijmin çi encamekê neda dijmin.

Di Newala Massîro de berî niha gundên Hol û Kal ên eşîra Gûyî li navçeya Qilaban hebûn. Ji ber ku gundiyên van herdu gundan piştgiriya têkoşîna me ya rizgariya netewî dikin, herdu gund di sala 1989'an de hatin valakirin û hemû xanî bi tevayî hatin hilweşandin. Gundiyan jî bi kotekê li gundê Osyan bi cih kirin.

Gundê Osyan jî ji berê ve piştgiriya têkoşîna me ya rizgariya netewî dike. Lê hinde dubendî û berberî di nava gundiyan de hene. Dagîrker sûd ji van nakokiyan girtin û bi kotekê gelek gundiyan çekdar kirin. Di demê de hinek ji cehşan bersiva xwe girtin û birê mezin jî, ji binî şerê pêşmergeyan nekir. Weke nûçeyên ji hêldorê gihane me, gundiyên Osyanê çekan li dijmin vegerandine. Helîkoptereka dijmin, çekên hatibûn vegerandin, di serê meha Tîrmehê de bire navçeya Berwarî.

Di mehekê de lêdana duwemîn li cerdevanên Emîn Ozcan ketin

BERWARÎ: Pêşmergeyên ARGK roja 11'ê Tîrmehê êrîşeke mezin birin ser cerdevanên gundê Gurzuwan, ku gundê serekê cerdevanan Emîn Axa ye. Ji vî cehşî mezintir cehş li hêldorê tune ye.

Êrîş dora êvarî pêkhat û çend saetan doma. Lê belê heya niha, nûçeyên berfireh li ser vê bûyerê negihane rojnameya me. Tenê em dizanin, ku zîrarên herî mezin gihane cerdevanan. Di domana vê êrîşê de rokêt jî, ji aliyê pêşmergeyan hatine bikaranîn. Diyar e, ku di şerî de gelek cerdevan hatine kuştin an jî birîndar ketine. Koma cerdevanan li gund dima û ji wan kesan e, ku di karê cerdevaniyê de serhişkî dike. Sedema vê jî eve, ji ber ku ev cerdevan bi taybetî bi Emîn Axa ve girêdayî ne.

Piştî êrîşê pêşmerge, bê hundabûn vegeriyane parêzgeha xwe. Yekeniyên dagîrkeran jî di roja paşê de li Çiyayê Herekolê hinde operasyon pêkanîn, lê operasyon di avê de çûn.

Roja 10'ê Hezîranê jî êrîşek çûbû ser vî gundî û her li ser van cerdevanan bi xwe.

Serekê cehşan Emîn Ozcan nikare gavekî jî biavêje derveyî navçeya Berwarî. Tenê carnan, di bin rewşeka parastina dorfireh û mezin de, dikare here hinde gundan. Lê gava pêşmerge agahdar dibin, ku ev cehş di rê de ye, hema bi lez êrîşan dibin ser wî. Pêşveçûn tiştekî ronak şanî dikin; weke li gelek êrdim û navçeyên Kurdistanê, li Berwarî jî cerdevanî hatiye ber keviya mirina xwe.

Yekeniyeke dijmin hate tunekirin

ÇALDIRAN-GILÎDAN: Roja 1'ê Tîrmehê li nêzîkî gundê Şerefxan ê girêdayê Çaldiranê, pêşmergeyên artêşa me ya rizgariya netewî, yekeniyeke dijmin xistin dafê. Heft serbaz û "astsubay"ek hatin kuştin. Çekên serbazên dijmin ên hatin kuştin jî, ketin destên pêşmergeyan.

Li cihê ku ev daf hatibû danîn, "parêzkarên" gundan jî hene, lê xwe tevlî şerî nekirine û bi tevayî bê çalakî mane.

Ev livbaziya ARGK a serketî, nimûneyeke berçavî ye ji bo pêşveçûna baş û berdewamiya hebûna kiryariyan, ku şerê me yê rizgariya netewî bi taybetî di sala 1990'an de li vê êrdimê daniye pêşiya xwe.

Li Hedrîşê çar cerdevanên "parêzkar" bi mirinê bersiva xwe girtin

QILABAN: Livbaziya ku roja 9'ê Tîrmehê pêkhatiye, xelekekî tevgera bi tevayî tunekirina cerdevaniyê ye, ku li derdorên Qilaban destpêkiriye. Livbazî xweş giha armancên xwe.

Gundê Hedrîşê, gundekî ji çend gundên Qilaban e, ku gelekî nêzîkî tixûbên başûrê Kurdistanê ne. Pirraniya gundiyên Qilaban girêdayê eşîra Gûyî ne. Lê gundiyên Hedrîşê, ne girêdayê eşîra Gûyî ne. Gundên cîranên Hedrîşê di destê eşîra Jîrkî de ne. Di navbera gundiyên Hedrîşê û axayên Jîrkî de dubendî û nakokiyên berdewamî hene.

Gundiyên Hedrîşê bi tevayî welatperwer in. Lê li vî gundî komekî bazirganan jî heye, ku ji ber sûdên bazirganiya xwe, xulamtiya dagîrkeran dike. Di sala 1983'an de welatperwerên Hedrîşî, yekeniyeke dagîrkeran a ji şeş kesan tunekiribûn. Artêşa Tirkan vê livbaziyê ji xwe re hicet zanîbû û di bihara 1983'an de hinde navçeyên başûrê Kurdistanê dagîrkiribû. Paşê Hedrîşî pêwendiyên xwe bi têkoşîna me re xurttir kirin û herdemê piştgiriya xwe danîn holê. Gelek xortên Hedrîşê xwe gihandin nava rêzên têkoşîna me û bûn şervanên şoreşê. Di havîna sala 1985'an de, ji bo demekê **Mahsum Korkmaz** tevlî yekeniya xwe, li Hedrîşê û derdorên Hedrîşê ma û xwe bi cih kiribû.

Bi tunekirina hêlîna cedevanan,

Dûmahîk di rûpela 19'an de

Raman ji Berxwedan

Bijî Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK

Di navbera rojên **4 û 13'ê Gulanê 1990'an de Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK** xwe civand û bi ser ket. Konferansa Duwemîn a PKK, mîna Civîna Damezirandina (Kongreya Yekemîn) PKK di meha Mijdarê sala 1978'an de, mîna Konferansa Yekemîn a PKK di meha Tîrmehê sala 1981'an de, mîna Kongreya Duwemîn a PKK di meha Tebaxê sala 1982'an de û mîna Kongreya Sêwemîn a PKK di meha Cotmehê sala 1986'an de wê hilgavtin û hilpişkîneka herî mezin bike sixlet û taybetiya têkoşîna me ya rizgariya netewî. Ji ber ku konferans, bû bandevekî rêkxistiniyê û têkoşîna li hemberê dagîrkeran.

Di demekê de, ku têkoşîna me ya berxwedanê ji bo serxwebûn û demokratiya gelî xwe gihandiye Serîhildanên Gelî; gerîllayên me bi rewşa xwe ya stabîlîte û bi berdewamî berfirehbûna tevlîbûnên mezin nava rêzên têkoşîna me û xwe dizivirîne artêşekê; eniya (bereya) rizgariya netewî xwe digihîne taybetiyên girseyî; girsên gel ji aliyên bîrdozî û ramyarî ve bûne perçeyekî têkoşîna şoreşê û xwe tevlî rêkxistiniyê û bi dijwarî jî têkoşînê dikin; têkoşîna me li cem kedkarên Tirkiyê, gelên Rojhilata Navîn û di qadên navnetewan de bûye xwediyê posîdeyên mezin û xwediyê rewşekî bi hirmet; dîsa, di demekê de, ku dewleta Tirk a faşîst û dagîrker li hemberê têkoşîna me ya ramyarî û çekdarî ya rizgariya netewî, bi hemû sazî û ramyariyên xwe asteng û tengezariyeka kûr dije, Konferansa Netewî ya Dûwemîn a PKK çêbû.

Konferans bi tevlîbûneke ji aliyên hejmarî û sixletî ve bes û têr, xwe civand û bestand. Xwediyê tevlîbûneke berfireh bû. Di pirsên xurtbûnî, danûstandinî û hîma biryardariyê de xwediyê berfirehiyekê bû. Ji ber vê yekê jî, xwediyê sixlet û taybetiyên netewî bû. Wate û naveroka konferansê ya pêwîstirîn, bû ew sixleta ku bersiva daxwazên rêkxistiniyê û têkoşînê dide; daxwazên rêkxistî û têkoşînê yên gelê Kurdistanê, ku li ser bingeha xwepêşdanên girseyî û ramyarî afirîne. Mirov dikare bibêje, ku konferans, sazendiya Partiyê ya hundurî dirust kir û bi xebatên xwe yên ji bo dema pêş, amadekariyên xwe ji bo Kongreya Çaremîn a PKK birêvebir. Bi xebatên danî pêşiya xwe, armancên dijminê me yê dagîrker ên ji bo pasîfkirina rabûna girseyî û têkbirina serîhildanê, wê di avê de bibe. Kin were gotin, bû platformeka weha, ku plan û hêviyên dewleta Tirk a faşîst wê berjêr bike.

Konferans, wê pirsa çareserkirina di rojenîna gelê me de û hemû pirsên bi vê ve girêdayî bi lez û bezî, li ser bingehekî jêhatî û serdest nirxand; wê verisand, çareserkir û bi biryaran ve girêda.

Konferans, çareserkirineke zanyarî di barê rewşa ramyarî ya vê dawiyê ya cîhanê û herêma me Rojhilata Navîn, kire karê xwe. Rewşa hêzên împeryalîst û rêdariyên wan, hêlwest û meylên wan, herweha hilimandina van li ser herêmê, Tirkiyê, welatê me û têkoşîna me ya rizgariya netewî nirxand û ji ber çavan bihurand. Konferans, astengên û rûxînên di eniya sosyalîzma reel de, dîsa posîdeyên vê yên li ser sosyalîzma zanyarî û tevgerên rizgariya netewan nirxand. Konferans, girêdana xwe ya bi naveroka şoreşgerî û pêşvebirinê ya sosyalîzma zanyarî, dîsa anî zimên. Konferans bi pêwîstî danî holê, ku PKK cewherê sosyalîzma zanyarî dihilimîne û ji bo sosyalîzma zanyarî PKK nimûneyeka berçavî ye; herweha dîroka têkoşîna PKK, çeka rizgariyê ye ji bo sosyalîzma dibe rizgariya gelan.

Konferans, pirsên weke rêkxistiniya Partiyê, hevalbendiyan (tifaqan), ji bo Tirkiyê, herêmê, navnetewan, pirsên şer û artêşê, eniya rizgariya netewî, dîliyên şer û şehîdên rizgariya netewî nirxand û gihand çareserkirinên pêşketî.

Kin were gotin konferans, salên 1990'an weke salên xwe-gihandina Kurdistana serbixwe û aza zaniye û vê armancê zivirandiye dirûşmeya xwe.

– Ji bo di salên '90'an de biserxistina şoreşa serxwebûn û azadiya Kurdistanê pêş ve!
– Her tişt ji bo yekbûn û rizgariya netewî!